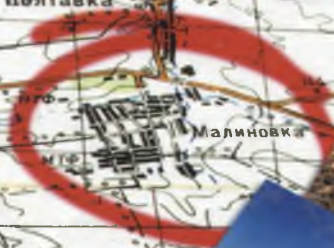

930307
63.3/43kr-4300
K96

ван Кушніренко
Володимир Жилінський

МАЛИНІВСЬКІ СВІТАНКИ

апаєвка

алочки

Любокут

Березовка

63.3(4Укр-432п)
К 96

Віктор Миколайович Савовський,
директор ТОВ «Батьківщина»

Іван Кушніренко Володимир Жипінський

МАЛИНІВСЬКІ СВІТАНКИ

Сторінки історії села Малинівки і ТОВ «Батьківщина»
Гуляйпільського району Запорізької області

930507

Запорізька обласна
бібліотека
ім. О.М.Горького

“ДИКЕ ПОЛЕ”
ЗАПОРІЖЖЯ
2004

УДК 94 (477.64)
ББК 63.3 (4Укр-43п)
К 96

Серія «Мала батьківщина»

Кушніренко І. К., Жилінський В. І.
К 96 Малинівські світанки: Сторінки історії села Малинівки і ТОВ «Батьківщина» Гуляйпільського району Запорізької області. – Запоріжжя: Дике Поле, 2004. – 192 с. + 8 с. іл. – (Мала батьківщина).

ISBN 966-8132-22-7

Ця книга є спробою відтворити сторінки історії села Малинівки та ТОВ «Батьківщина», які впевнено дивляться в майбутнє.

Адресується учням, студентам, вчителям, краєзнавцям – всім, хто цікавиться історією рідного краю, а передусім – жителям Гуляйпільського району і всієї Запорізької області.

УДК 94 (477.64)
ББК 63.3 (4Укр-43п)

Охраняется Законом Украины «Об авторском праве и смежных правах»

Правовое сопровождение
Юридическая фирма «Щедрин и партнеры»
69035, г. Запорожье, ул. Победы, 56 «а»
тел. (0612) 12-17-84, тел./факс (0612) 12-17-86
E-mail: schedrin_II@reis.zp.ua

ISBN 966-8132-22-7

© Кушніренко І. К., Жилінський В. І., 2004
© Дике Поле, серія, 2004

Замість передмови

Села, як і люди, мають свою історію, неповторну долю. В одних вона чиста, як джерельна вода, в інших – звивиста, як дорога в горах. Доля села, про яке йдеться в даній книзі, часом складна і трагічна на певних відрізках часу, але люди, що населяють Малинівку, ніколи не склали рук перед труднощами, з різних випробувань виходили з вірою, що завтра буде краще за сьогодні. І ця віра допомагала їм народжувати дітей, вирощувати добірні врожаї і рухатися вперед.

У пропонованій книжці автори намагалися об'єктивно і всебічно відтворити історію села Малинівки, сучасного ТОВ «Батьківщина». Як це їм вдалося, судити тобі, шановний читачу. А я від імені дирекції товариства з обмеженою відповідальністю і краян-малинівців дякую за сумлінно виконану роботу, за те, що вони втілили мій задум у життя.

Тож нехай вам, шановні земляки-степовики, плідно працюється, множаться здобутки у праці!

Миру, достатку і чистого неба над Малинівкою і над всією Україною.

Віктор Миколайович Савовський,
директор ТОВ «Батьківщина»

Корені походження

Село Малинівка (до 1946 року – Туркенівка, до 1963-го – Новоселівка) – центр сільської ради, розташоване на річці Янчулі за 20 кілометрів від районного центру, має цікаву історію.

На його місці шумів неозорий степ – хороший притулок для нездолених. Сюди в кінці XVIII і на початку XIX століть і втікали кріпаки від непосильного поміщицького гніту.

Спочатку селилися поокремо. Але в 1800 році біля Туркової могили засновується село, яке назвали Туркенівкою (про назву його ходять легенди). Першим поселенцем, як відзначають архівні записи, був Турко Семен, а також Приліпко Наум, Капшук, Суліменко, Новик, Гаркуша, Ільченко – 8 сімей із Полтавщини. Іменем найстаршого і найграмотнішого з них, Турка, було названо поселення – Турків хутір.

За однією з легенд, десь більше 200 років тому тут оселився запорозький козак, який, повернувшись із походу, привіз дружину туркеню, а потім, покинувши її, поїхав на Січ. А поселення відтоді й назвали «Турків хутір».

Інша легенда розповідає, що під час великої битви запорожців з турками тут загинув і похований воєначальник останніх.

А ще є і така легенда.

Старі люди кажуть: років двісті, а може, й більше тому сидів тутечки зимівником якийсь запорожець. Бравий був козарлюга, відважний лицар і добрий хазяїн. Всього було у нього доволі: і бджіл, і скотини, і птиці, і збіжжя. Не було тільки одного – жінки. Ну то що ж! Пішов він одного разу із січовим товариством у похід, а повернувся на хутір з молодю туркеню. Туди-сюди, та й одружився з нею. Живе собі і горя не знає. Думає, що в нього жінка-полонянка вже зовсім звикла до чужини. А про її наміри не здогадується.

От якось відвихнувся запорожець чи то на Січ, чи то іще куди, а туркеня взяла й утекла з хутора. Куди вона майнула і що з цього сталося, хто його знає. А тільки через якийсь час прискакав до зимівника турок на баскому коні. Увесь у дорогих шатах та золотю зброєю обвішаний. Видно, із багатих.

– Так це ти, шайтан, мою туркеню вкрав? Ану, виїзди в поле – помірємося силою. Я тобі покажу дорогу до чужих жінок.

– Ну, що ж, – відповідає запорожець. – Як міряться, так міряться. А хто кому дорогу покаже, то ще побачимо.

Сів на коня, взяв ратище, розігнався та з усієї сили наколов ним непроханого гостя. А наколовши, вискочив на високу могилу та й покинув там мертвого хвалька на вечерю стерв'ятникам...

Спливли роки за роками, зістарівся козак та й віддав Богу душу вдівцем. Хутір же його невдовзі став називатися слободою. І назвали її люди, знаючи запорожцеву пригоду, Туркенівкою, а ту могилу, де поліг бусурман, Турковою могилою.

У 1844 році в селі побудували церкву, відкрили корчму. В 1859 році в селі (тоді це був хутір) нараховувалося 158 дворів, у яких проживало 1252 особи.

Селяни не знайшли жаданої волі після скасування кріпащини і потрапили в безвилазну кабалу до багатіїв Гусена, Назаровичків, Наума Левченка, які захопили найкращі землі. Селяни жили бідно. Голод, темрява, хвороби та злидні були їхніми постійними супутниками. В селі не було лікарів. Так, у 1876 році тут проживав один віспоприщеплювач, який обслуговував декілька сіл.

У 1875 році у Туркенівці відкрилася школа, в якій у 1882 році навчалось 39 дітей, із них лише троє дівчаток. Про стан навчання говорить і те, що за 1876 рік у школу надійшло всього 8 навчальних посібників.

У 1890 році у селі будується чотирикласна школа, а в 1902 році – трикласна церковно-приходська, в якій навчалися лише дівчата.

У 1898 році в Туркенівці діяли: хлібний магазин, церква, вісім торгово-промислових підприємств, казенна винна лавка, земська поштова станція, працював фельдшер та церковно-приходська школа, в якій у 1900–1901 році навчалось 176 учнів.

Тільки на початку XX століття в Туркенівці відкрилася лікарня.

А було це так. Близько 1905 року планувалося будівництво лікарні в центрі села, але сільські багатії не дали згоди на це. Старшина волосної управи, скориставшись цим, шляхом підкупу домігся будівництва лікарні недалеко від своєї садиби. І в 1907 році було закінчено будівництво приміщення, яке і нині стоїть на тому ж місці і віддалене від села на 1,5 кілометра.

Багато бідняків не мали своєї землі, працювали в багатіїв. Ось чому туркенівці прихильно поставилися до подій 1905 року.

Другою причиною цього стало те, що в селі діяв добрий агітатор Товстоліс. Це він – один із небагатьох інтелігентів – вів роз'яснювальну роботу серед селян. У 1905 році розповідав їм, що всі люди мають бути рівними, що земля належить кожному порівну, а не лише багатим. Такі розповіді впливали на селян, і, як доносив повітовий справник губернаторові, селяни «вступають в пререканья», ведуть антицарські розмови.

Допомагав Товстолісу студент Іван Вареник, котрий улітку приїжджав до батьків у сусіднє село Успенівку. В архівних документах згадується також, що агітаційну роботу вів і вчитель Феодосій Кузьмович Лутай, який належав до Вчительського союзу і гостро ставив питання про покращення умов життя вчителів.

Активним революціонером у Туркенівці був і Олександр Северин, якого заарештували в 1905 році, і лише революційні події 1917 року дали йому змогу звільнитися від каторги.

Революційну групу, яка займалася читанням заборонених книг і розповсюдженням революційних ідей серед населення села, очолював фельдшер сільської лікарні Олександр Семенович Васильєв, до її складу входили також фельдшер Тарас Григорович Вишнівський і згаданий уже завідуючий земською школою Феодосій Кузьмович Лутай. Цю групу було теж заарештовано і випущено приблизно через 3–4 місяці.

Соціальне розшарування, коли одні жителі села швидко збагачувались, а інші ще дужче бідніли і жили в постійних злиднях, революціонізувало селян. Вони з радістю зустріли звістку про Велику Жовтневу соціалістичну революцію у Петрограді в 1917 році. В революційну роботу включилися вчителі Максим Шило, Федір Жилінський, Редька та інші.

На підтримку нової влади туркенівці обрали раду депутатів. У січні 1918 року в селі створюється ревком, який очолив Омелько Булах. Та він недовго проіснував. В роки громадянської війни кого тільки не бачили тут: були на вулицях Туркенівки білогвардійці, петлюрівці, махновці, останні розстріляли в 1918 році члена сільської ради Ф.Решетняка.

У вересні 1918 року була зарубана багатодітна сім'я заможного селянина Андрія Івановича Клименка. Трапилося це о 10-й годині вечора, коли старшого сина не було вдома, а 8 членів родини, з них 6 дітей, в т.ч. і грудна дитина, загинуло.

А.І.Клименко жив напроти волосного управління з південної сторони.

У кінці 1920 року в селі створили комітет незаможних селян (КНС). Очолював його Григорій Петрович Северин. Активними членами комітету стали Федот Калюта, Хома Штригель, Петро Социнський, Василь Сливка, Євдоким Олійник та інші.

У січні 1921 року на зборах обирається склад сільської ради і делегати на волосний з'їзд. До сільради увійшли Григорій Северин, Кирило Симон, Олексій Деркач (мав 10 десятин землі), Михайло Єрихін, Левко Красюк та інші.

5 лютого 1921 року членами волвиконкому стали представники найбідніших верств населення: Н.Крутько, О.Деркач, Г.Северин, Г.Педаш і П.Сулименко. Очолив волвиконком Никифор Крутько.

26 березня 1921 року газета «Червоне село» писала: «В селі Туркенівці зарубано «батьку» Правду (одного з командирів повстанської армії Н.І.Махна. – Авт.). Було так. Коли махновці 13 березня зробили напад на Гуляйполе, то, зустрівши кавалерійські частини, почали тікати через Туркенівку. Правда хотів захватитися у хаті одного селянина. Коли у двір зайшов червоний кавалерист, він пізнав «батьку» й зарубав його».

У доповіді представника Гуляйпільського повіту на засіданні Запорізького губернського з'їзду КНС 11 серпня 1921 року йшлося про те, що «... каменем спотикання на шляху діяльності КНС Гуляйпільського повіту є бандитизм, особливо розвинутий у Туркенівській волості. До цього часу немає можливості налагодити роботу. У всій Туркенівській волості є тільки 500 членів КНС. Робота їх можлива лише при наявності збройної сили.

Всього за тиждень до цього... на село Святодухівку зробила наліт банда, якою був зарубаний один з найдіяльніших членів КНС тов. Т.Левков».¹

У голодний 1921 рік місцеві багатії намагалися перешкодити створенню і зміцненню радянської влади на селі.

З цією метою утворили «союз багатіїв», до складу якого входили Степан Кеда (керівник), Юхим Піддубний, Федір Калюта та інші. Вони жорстоко розправлялися з бідняками.

¹ Бюлетень №1 1-го Запорізького губернського з'їзду КНС. – Запоріжжя, 1921.

На 1 січня 1922 року по Туркенівській волості з 10808 душ населення голодувало по I категорії 7085 – 65%.

На весну 1922 року в селі Туркенівці налічувалося 430 дворів, у яких мешкало 2200 жителів, із них 1366 працездатних. Що ж вони мали?

Наприклад, сім'я С.І.Вишнівського складалася із 7 душ (трое працездатних), у яких не було ні коней, ні корів. Родина Павла Івановича Тищенко мала 13 душ (5 працездатних) і 1 коня. У сім'ї Прокопа Яковича Кошляка нараховувалося 9 душ (5 працездатних), їх годувала одна корова. Посівком виділив їм для сівби 7 пудів 30 фунтів (124 кілограми) жита.

4 червня 1922 року газета «Красное Запорожье» писала: «В Гуляйпільській, Туркенівській і Успенівській волостях відкрито 10 їдалень на 2500 дітей, а в Приютненській і Новозлатопільській волостях – на 3300 дітей пристосували приміщення».

Із зміцненням радянської влади змінюється життя туркенівців. У 1923 році тут відкривається сільбуд, дві хати-читальні, організовується школа КНС. Через рік земельна площа селян становила 6745 десятин. У Туркенівці функціонувало сільськогосподарське кредитне товариство. Було дві школи, лікнеп, амбулаторія.

«У 1925 році в Туркенівці організували дитячі ясла і надіслали в село лікаря, який добре взявся за роботу. В лікарні стало чисто, затишно. Лікар кожну вільну хвилину старається використовувати, аби прочитати лекцію селянам та пояснити, як треба берегтися від хвороб та лікуватися. Погано тільки те, що в селі немає потрібної літератури».¹

26 лютого 1926 року газета «Красное Запорожье» повідомляла, що оргнарадою окружному створено кандидатську групу в селі Туркенівці (до 1923 року Туркенівка була центром однойменної волості).

У липні 1928 року газета «Красное Запорожье» писала: «У Туркенівському ЄПО... на засіданні правління не раз ставляться питання про посилення хлібозаготівель. Правління наполягає на виконанні директиви партії і Радянської влади, а деякі члени ревкомісії різко висловлюються проти і ведуть відкриту злісну агітацію, говорячи, що заготовляти нічого... Така позиція ревкомісії зрозуміла. В складі ревкомісії є куркульські елементи. Член ревкомі-

¹ Красное Запорожье. – 6 вересня 1925 р.

сії Северин приховав 40 пудів хліба і тепер спекулює, продає зерно за підвищеними цінами...»

У 1927 році комітет незаможних селян реорганізували у товариство спільного обробітку землі (ТСОЗ), до складу якого увійшло 16 сімей. У його організації активну участь брав перший комуніст села Назар Білий, котрий у 1926 році повернувся з армії і очолював виконком сільської ради.

Керівником ТСОЗу був Григорій Петрович Северин.

Згодом тсозівці купили трактор «Фордзон», молотарку, декілька плугів, букерів, пару коней. Першим трактористом став комсомолец Петро Дем'янович Симон. На трактор, як на диво, приходили дивитися селяни з навколишніх сіл та хуторів.

На площі 14 гектарів тсозівці посадили спільний сад. Садовод-мічурінцем виявив себе Олексій Якович Пасічник, який працював до 1965 року. Садовод-аматор вирощував навіть лимони та інші теплолюбиві дерева.

У 1926–1927 роках у Туркенівці здійснюється переселення. 30% його жителів переселяється на нові землі, створюючи хутори Південний, Зелений Гай, Ягідний, Вишневий.

У цей час у селі працюють перші комсомольці Федір Григорович Піддубний (секретар комсомольського осередку), Олександр Калюта, Гурін Трохимович Середа, Улян Павлович Шапошник та інші.

У 1929 році відбулися перевибори Туркенівської сільської ради. Вони йшли 4 дні (обрано 33 чоловіки, з них 55% бідняків, 5% наймитів і стільки ж відсотків учителів). До президії сільської ради увійшла одна жінка.

На рейки колгоспного будівництва

Минуло два роки після створення ТСОЗу. Трудівники села пересвідчилились у доцільності й ефективності ведення господарства у товаристві і зробили перші спроби зі створення колективних господарств.

Створення колгоспів почалося на території сотень вулиць і хуторів. На базі ТСОЗу в 1929 році виник перший колгосп «Нове

життя», який очолив Григорій Петрович Северин. Згодом цього ж року в Туркенівці організуються колгоспи: імені Шевченка, «Трудова Україна», імені Ворошилова, імені Сталіна, «Зелений Клин», імені Чубаря, імені Щорса – на хуторі Южному (Південному), імені Молотова – на хуторі Зелений Гай, «Новий шлях» – на хуторі Вишневому. Але частина колгоспів («Зелений Клин», імені Ворошилова, імені Чубаря, «Трудова Україна») проіснувала всього декілька місяців і ліквідувалася, бо не мала хороших організаторів. Цьому сприяла й агітація куркулів Сергія Гавриленка і Йосипа Синька тощо.

Але впевнено продовжували існувати колгоспи «Нове життя» та імені Шевченка, організатором якого став Григорій Іванович Панасейко, котрий очолював господарство майже беззмінно до 1957 року.

У середині 1930 року в селі завершилася повна колективізація. На території Туркенівки було створено 4 колгоспи: імені Шевченка, «Нове життя», «Зоря комунізму» та імені Сталіна. Спершу колгосп «Зоря комунізму» очолював Хома Шило, імені Сталіна – Михайло Набока.

У 1931 році провели укрупнення колгоспу «Нове життя» за рахунок колгоспів хуторів Вишневого, Степного, Солошина, Богодарівки. Але укрупнений колгосп проіснував лише декілька місяців.

Економічно міцнішими вважалися на той час колгоспи імені Шевченка та «Нове життя».

Об'єднаний колгосп імені Шевченка, наприклад, де налічувалося до 90 дворів, мав 300 гектарів землі, 22 коней, 5 плугів, молотарку, двигун, трактор.

Перед Великою Вітчизняною війною у колгоспі вже мали 1700 гектарів землі, два трактори, 80 коней, 50 корів, 200 овець, 400 курей.

Першим механізатором колгоспу імені Шевченка був Яків Кошляк. Активістами його – Митрофан Северин, Прокіп Кошляк, Василь Захарченко, Степан Біляк, Федот Калюта, Мефодій Булах, Ілля Шевченко, Петро Білий та інші.

У 1933 році туркенівці вирішили ліквідувати церкву, розібрати її і з матеріалів побудувати саманний сільський клуб. У 1934 році об'єднаними силами чотирьох колгоспів збудували клуб.

Активними культпрацівниками в 30-х роках були І.Приліпко, С.Сулименко, Б.Іващенко та інші.

Ці люди в 1929 році організували колективне господарство «Нове життя» у селі Туркенівці. Серед них – Панас Іванович Пономаренко, Панас Семенович Дорогобід, Іван Агейович Приліпко, Іван Іванович Шальський, Олексій Булах (71-й), Іван Шальський (69-й), Марія Шальська, Федір Сливка (36-й), Петро Петрович Калюта (37-й), Дмитро Булах (43-й), Тимофій Панасенко (68-й)

У 1936 році колгосп імені Шевченка збудував колгоспний клуб (саманний) на 150 місць.

Велику роль у соціалістичному перетворенні села відіграла партійна організація. Початок її поклала створена в середині 20-х років кандидатська група. Першим комуністом, як уже згадувалося, в Туркенівці став колишній бідняк Назар Іванович Білий, він очолив партійну організацію. Незважаючи на свою малочисельність, вона користувалася великим авторитетом серед односельчан.

Надійним помічником комуністів була молодь, точніше, комсомольський осередок, який першими очолювали колишні наймити Федір Піддубний та Григорій Харченко.

Бригадир садово-городної бригади Олексій Якович Пасічник. 1935 р.

Розкуркулення і репресії

Навесні 1930 року в обласні інстанції йшли рапорти про створення колгоспів, перемогу колгоспного ладу. Та цьому, як випливало з повідомлень, заважали заможні селяни-куркулі (як їх тоді називали). Тому за рішенням партії й уряду була проведена кампанія зі знищення куркулів як класу. Не обминула вона і степову Туркенівку.

Наприклад, Василь Степанович Піддубний, 1897 р.н., мав вітряк, амбар, 2 коней, весь сільськогосподарський інвентар. У 1927 році його заарештували за підозрою в антирадянській пропаганді. 16 березня 1930 року рішенням Особливої наради при колегії ДПУ УРСР був висланий у Північний край на три роки. А президія Туркенівської сільської ради 17 листопада 1930 року (через вісім

місяців. – Авт.) винесла рішення: «розкуркулити і вислати за межі району».

Така ж доля спіткала і селянина Петра Артемовича Калюту, 1899 р.н. Заарештували його 14 вересня 1929 року за «антирадянську пропаганду» за ст. 54-10 і 54-11. Президія Туркенівської сільради 17 лютого 1930 року постановила «громадянина Калюту Петра Артемовича розкуркулити і вислати за межі району і забрати землю, вітряк, молотарку, млин, нафтовий двигун, 4 коней, 2 корови та будівлі». Особливою нарадою при колегії ДПУ УРСР від 16 березня 1930 року засуджений на 3 роки і висланий у Північний край.

У селянина Івана Юхимовича Шинкаренка, 1906 р.н., колгосп забрав будинок, сарай, весь сільгоспінвентар, 4 коней, 2 корови, вітряк. А одягу і постіль продали селянам прямо біля двору.

На жаль, імена всіх селян, яких було розкуркулено весною 1930 року, і досі не встановлено.

Восени 1930 року Туркенівка пережила й інші трагічні події. 6 листопада газета «Більшовик Гуляйпільщини» повідомляла, що «пролетарський суд за невміння організувати маси навколо господарських кампаній, безвідповідальне ставлення до своїх обов'язків, зрив хлібозаготівель та осінньої засівкампанії, зв'язок з глитаями» засудив голову Туркенівського зернового товариства Юрченка на 1,5 року позбавлення волі.

12 листопада районна газета знову повернулася до цієї події: президія Гуляйпільського РКК на засіданні 26 жовтня розглянула справу голови Туркенівського зернового товариства Юрченка, кандидата партії... «по звинуваченню його в бездіяльності, в прояві правого ухилу на практиці та невиконанні директив щодо вивозу з куркульських господарств хліба по твердих завданнях». Ухвалила... Юрченка виключити з лав партії.

Не обійшов туркенівців стороною і голод 1933 року. Якщо в 1931 році у Гуляйпільській сільській раді померло 12 осіб, у 1932 році – 27, то в 1933 році – 81 особа (у 6,8 рази більше, ніж у 1931 році), в 1934 році – 66.

30-ті роки двадцятого століття увійшли в історію і як роки масових репресій, розстрілів і заслань у концентраційні табори ні в чому не повинних людей. Найлютішим у цьому плані був 1937 рік.

Тільки в колгоспі «Нове життя» Туркенівської сільради за неповними даними були заарештовані (репресовані): бухгалтери

Дашевський Григорій Іванович, 1905 р.н., і Онищенко Іван Платонович; завгосп Муфо (Муто) Григорій Гнатович, 1895 р.н.; забійник бойні Литвиненко Іван Федорович; тракторист Дерев'янку Тимофій Панасович, 1900 р.н.; колгоспники Віценко Демид Васильович, 1897 р.н., Драний Костянтин Михайлович, Опішняк Яків Васильович, Тесля Олександр Тимофійович, 1891 р.н., і Тесля Трохим Тимофійович.

Їх було звинувачено в контрреволюційній діяльності, проведенні систематичної агітації проти радянської влади, закликів до збройного повалення радянської влади, терору проти комуністів і прибічників рад за ст. 54 КК УРСР. Всіх їх судила трійка УНКВС по Дніпропетровській області і позбавила волі на 10 років або до вищої міри покарання – розстрілу.

Уродженець Туркенивки Кошляк Омелян Якович, 1897 р.н., колгоспник артiлі «Ротенноер» (с. Новозлатопіль), заарештований 3 грудня 1937 року і звинувачений за ст. 54-10 КК УРСР («проведення агітації проти радянської влади, заклики до збройної боротьби з Радянською владою, терору проти комуністів»). Постановою трійки УНКВС по Дніпропетровській області позбавлений волі на 10 років. Помер у таборі Пермської області. Виходець із Туркенивки Красюк Леонід Прокопович, 1886 р.н., працював робітником промкооперативної артiлі «Швець» у селі Новозлатополі, безпартійний. Заарештований 1 вересня 1937 року «за контрреволюційну агітацію» (ст. 54-10 КК УРСР). За постановою трійки УНКВС по Дніпропетровській області, від 10 вересня 1937 року засуджений до вищої міри покарання. Розстріляний 16 вересня 1937 року.

Калюта Іван Леонтійович, 1896 р.н., який жив і працював у селі Туркенивці, заарештований 8 жовтня 1937 року «за проведення систематичної агітації проти Радянської влади...» (ст.ст. 54-8, 54-10, ч. 1 КК УРСР). За рішенням трійки УНКВС по Дніпропетровській області від 19 жовтня 1937 року позбавлений волі на 10 років.

Були розстріляні Черкун Павло Семенович, 1902 р.н., – 21 листопада 1937 року; Яценко Степан Аврамович, 1895 р.н., – в 1938 році; Северин Іван Іванович, 1914 р.н., – 15 січня 1938 року.

Гірка доля не обминула і вчителя Козачка Якова Гнатовича, 1883 р.н.; Тарасенка Григорія Трохимовича, 1901 р.н., та інших, да-них про яких, на жаль, немає.

Хроніка

* * *

23 і 24 лютого 1935 року колгоспи Туркенивської сільради зробили перший пробний виїзд, щоб перевірити свою готовність до весни. Найкращі результати – в артiлях імені Сталіна та імені Постишева. Тут увесь реманент добре відремонтований, занумерований і закріплений за кінними робітниками, збруя відремонтована, занумерована і добре пригнана до коней. На всі коні є покривала, і коні перебувають у гарному стані.

В артiлі імені Сталіна немає жодного виснаженого коня. А в імені Постишева з 17 – 9 вищесередньої вгодованості і 8 мають середній стан. У цих колгоспах організовано супряжки коней. Весь посівматеріал завезений, прочищений, протруєний і перебуває в доброму стані.

У колгоспах імені Шевченка та імені Чубаря така картина: в першому (голова т. Білий) із 73 коней – 21 виснажений (тільки в одній 3-й бригаді їх 10). У другому – на весь колгосп лише один коняк має середній стан, а останні – худі та виснажені, бо годують їх гнилою соломкою без запарки, їх ніхто не чистить, і в них завелися воші, ночами стоять голодні.

Конюх Красюк артiлі імені Постишева на ділі бореться, щоб підготувати міцного й ситого коня. Коли він чергує, коні завжди нагодовані, напоєні і почищені, в стайні чисто. Остюки коням він вичищає 2–3 рази на день.

* * *

25 лютого перша по району розпочала надранній посів артiль імені Сталіна і засіяла 31 гектар, а наступного – 29 га. План надраннього посіву (60 гектарів) виконала за два дні. В цій артiлі кінробітницею працювала Степанида Дігтяр. Як тільки на дворі починає розвиднятися, вона вже йде на роботу. Ніколи не було, щоб Степанида зайшла на конюшню й не вичистила в зубах та не почистила коней, що за нею закріплені. Коні в неї мають найкращий вигляд. Вона знає норми висіву, де буде сіяти, в якому полі і що саме буде сіяти.

У 1935 році в Туркенівській сільраді було 37 одноосібних господарств. План посіву довели, а про посівний матеріал не потурбувалися.

* * *

Готуючись до 1 Травня, колгоспники сільради прибирали двори, вулиці. За ініціативою голови сільради Сліпченка у центрі Туркенівки розбито парк на площі 2,5 гектара. Посаджено 11 тисяч дерев. У минулому село було некультурне. Дерев майже не було, на вулицях завжди лежав попіл, сміття, а в будинках «вовки вили».

* * *

Сім'я Олексія Яковича Пасічника, бригадира садово-городньої бригади артілі імені Сталіна, складається із 6 осіб: його, дружини та чотирьох синів. Сам господар працює бригадиром у колгоспі 4-й рік, а дружина Тетяна – в городній бригаді.

Сини: Григорій навчається в 6 класі неповної середньої школи, Іван – у 1-му класі, Микола та Михайло – дошкільнята.

Сім'я живе у гарній хаті, тримає корову, порося, багато курей і один гектар фруктового саду. Олексій має велосипед, рушницю, грамофон. Всі добре вдягаються.

У 1935 році сім'я взяла на себе зобов'язання. Господар – виростити для колгоспу 94 тисячі коренів розсади капусти, 50 тисяч – перцю, 40 тисяч – помідорів, а восени посадити 10 гектарів фруктового саду та відкрити розсадник мічурінських сортів до 10 тисяч саджанців, озеленити вулиці в колгоспі та виробити 480 трудоднів за рік.

Його дружина Тетяна зобов'язалася виробити 200 трудоднів, засадити свій город та до 1 Травня побілити хату.

Син Григорій – добре вчитися, не робити прогулів та запізнень, знищити 10 ховрахів, а під час літніх канікул виробити 30 трудоднів та навчитися садово-городній справі. А син Іван – добре вчитися і перейти в 2-й клас.

* * *

На літню оздоровчу кампанію колгосп імені Сталіна виділив 1 га пшениці, корову, вола, мед і овочі, а імені Шмідта – 0,5 га проса, 5 курей, 130 яєць, 10 кг меду тощо.

Перші комуністи колгоспу «Зоря комунізму».
У верхньому ряді Борис Федорович Іващенко

* * *

У 1935 році районна газета «Сталінським шляхом» інформувала читачів про те, що правління артілі ім. Шевченка Туркенівської сільради не почало готуватися до жнив. Тут молотарки, косарки, гарби, граблі ще знаходяться на подвір'ї колгоспу – в табори не завезені. Три табори, що збудовані в минулому році, необладнані і в культурний вигляд не приведені. А в таборі другої бригади навіть стеля не наслана, не встановлені двері та рами зі склом. Тік підготовлено лише один, а останні два заросли великою травою та засмічені соломою від минулого року.

* * *

5 липня 1935 року голова Дніпропетровського облвиконкому І.Гаврилов відвідав колгоспи Туркенівської сільради і дав багато порад та критичних зауважень.

930307

Запорізька обласна
бібліотека
ім. О.М.Горького

У липні 1935 року в артілі імені Шмідта Туркенівської сільради не передплачували жодного примірника як центральних, так і районної газет – ні колгоспники, ні бригадири, ні навіть голова колгоспу.

* * *

У жовтні 1935 року в колгоспі імені Сталіна будувався новий свинарник, в артілі імені Постишева – збудована нова конюшня, в артілі Чубаря є нова конюшня. Своє приміщення сільрада передала школі. Для неї будується нове приміщення. Школярі Туркенівської НСШ зібрали 7120 кілограмів металобрухту.

* * *

У 1936 році при Туркенівській неповносередній школі добре працювали гуртки: драматичний, співочий і музикальний. Учні із захопленням їх відвідували. Добрий драматичний гурток працював у тому році в артілі імені Шевченка, де керівником був Сава Єрмоленко. Члени гуртка поставили 7 художніх п'єс.

* * *

Головами колгоспу Туркенівської сільради в 1936 році були: імені Чубаря – П.Білий, ім. Постишева – А.Пасічник, «Нове життя» – Заблодський, імені Шмідта – М.Сливка.

* * *

У квітні 1936 року колбуд артілі імені Шевченка майже завжди на замку, бо про це дбав і сам голова колгоспу Білий, мотивуючи тим, що молодь гулятиме і рано не зможе на роботу вийти, а як кінокартини не буде, то це ще краще. Бо вартість картини, 31 карбованець, залишиться в колгоспі.

* * *

У травні 1936 року при Туркенівській сільраді діяла кандидатська група, яка мала двох членів і чотирьох кандидатів партії. Всі комуністи – на керівній роботі: голова сільради, директор НСШ, два голови колгоспів, завдитяслами і медсестра. Всі мають партійні доручення і навчаються в партшколі. Та ось художньої літера-

тури, як правило, комуністи не читають, освітою неписьменних і малописьменних не займаються, а їх є 178 чоловік.

* * *

У червні 1936 року колгоспники артілі «Нове життя» знищили на полях 2020 ховрахів. Колгоспник І.Полупан за день виливав по 50–60 звірят, а підлітки Микита та Іван Животченки – по 48–50.

* * *

У липні 1936 року при Туркенівській лікарні організували дві ділянки медичної допомоги, які весь час працювали в степу біля колгоспників, лікували хворих, проводили серед них бесіди, особливо старанно працювала медсестра К.Персань.

* * *

У 1937 році на вівцефермі артілі імені Шевченка з 32 вівцят окотилося 27, від яких отримано 40 ягнят. Чабани Г.Сихин, Я.Білий і С.Курінський добре дбали про молодняк, тому жодної загибелі не було.

* * *

14 липня 1937 року колгосп імені Постишева виконав план хлібоздачі державі з фуражних культур та жита. На елеватор здано 300 центнерів високоякісного зерна, в рахунок натуроплати МТС – 90 центнерів. На елеватор іде здача пшениці. Щоденно відвантажуються 120 центнерів зерна, повідомляла райгазета.

Колгоспники цієї ж артілі одержали на трудодні перший аванс: зерном – по 1,5 кг і грошима – 60 копійок. Колгоспник А.Кеда з дружиною на свої трудодні отримали 5 центнерів пшениці і 224 карбованців грішми.

* * *

З серпня президія виконкому затвердила рішення Гуляйпільського РВК про призначення одноразової державної допомоги багатодітним сім'ям, серед них Гордієнко Меланці Олександрівні, яка мешкала у с. Туркенівці, на народжену сьому дитину – 2000 крб. Імена дітей: Оксана, Іван, Олександра, Ганна, Василина і Михайло.

* * *

9 серпня була злива. В артілі «Нове життя» Туркенівської сільради вона випала величезна, балкою по коліно пішла вода і затопила все зерно на току (його лежало 1000 центнерів). Внаслідок цього до 100 центнерів рознесло і їх замулила вода.

* * *

У грудні 1937-го почалися морози, а свині в колгоспі «Нове життя» залишалися ще надворі. Приміщення невідремонтоване, бо голові колгоспу ніколи. Він цілими днями полює на зайців.

* * *

1 липня 1938 року в колгоспах Туркенівської сільради пройшли мітинги, присвячені випуску нової позики.

Колгоспник-городник з артілі «Нове життя» Олексій Якович Пасічник підписався на 150 крб. І зразу ж уніс цю суму готівкою. Конюх Мефодій Шевченко – на 100 крб. Голови колгоспів імені Шевченка – Олексій Булах, імені Сталіна – Лаврін Обмачевський, імені Чубаря – Григорій Панасейко підписалися кожен по 150 карбованців. Службовці села – на місячний заробіток і внесли зараз же 50 відсотків.

* * *

У липні 1938 року вчителі Туркенівської сільради під час жнив утворили драмгурток і ставили п'єси для колгоспників, які працювали на збиранні врожаю.

Напередодні і в роки війни

Заможно жили туркенівці до Великої Вітчизняної війни. Про настрої, який панував у селі на початку травня 1941 року, писала 8 травня гуляйпільська районна газета «Сталінським шляхом» в інформації «Народне свято»: «Ще тільки виглянуло з-за обрію сонце,

Вихованці дитячих ясел колгоспу «Нове життя».
Лежать: заступник голови колгоспу Олексій Кіндратович Булах
і завідувача яслами Федоська Павлівна Назаренко

а дітвора з прапорцями в руках, у святковому одязі і червоних галстуках, з живими квітами поспішала у свої колони, щоб прямувати до трибуни.

Парк у центрі села згори і знизу красувався своїм молодим зеленим вбранням. Алейки висипані піском. На фоні зелені яскраво червоні всі в прапорцях і лозунгах трибуна. На ній портрети керівників партії та уряду.

Потекли різнобарвні людські потоки. Всі з піснями, з танцями прямували до трибуни.

Мітинг відкрито. Серед виступаючих з привітаннями – учасник боїв з білофінами тов. А.Коровка. Він розповів про розгром Червоною Армією обкованої в залізо і бетон лінії Маннергейма.

Виступаючі говорили про перемогу нашої країни, про її досягнення в розвитку господарства і культури, про вільне і щасливе життя, про дружбу народів СРСР, про перемоги нашої славної Червоної Армії і посилали слова привіту натхненникові всіх цих перемог – великому Сталіну».

У тому ж номері газети розповідалося про передовиків молокопоставок. «На протязі одного місяця, – йшлося в інформації, – колгоспники артiлі «Нове життя» тт. Біляк Юхим, Тищенко Мотря, Дігтяр Сергій виконали план молокопоставок державі».

22 червня 1941 року мирна праця туркенівців була перервана віроломним нападом фашистської Німеччини на Радянський Союз. Туркенівці, як і всі радянські люди, стали на його захист, вивозили народне добро у східні райони країни.

Так, автомобілем на фронт відправився Іван Євдокимович Задко.

Незважаючи на опір радянських військ, село Туркенівка було зайняте німецько-фашистськими загарбниками 6 жовтня 1941 року.

Під час тимчасової окупації в Туркенівці фашисти організували комендатуру на чолі з катом Куртом Моргеном, а з числа зрадників – поліцію і сільську управу.

Фашисти знову відкрили у селі церкву, яка проіснувала до 1960 року.

Під час окупації гітлерівці закатували колишніх голів колгоспів Йосипа Білого (знайшли у нього гвинтівку) та Івана Донченка, а Василя Герасимовича Симона, Івана Павловича Ільченка та Івана Петровича Симона відправили у концтабори.

Під час тимчасової окупації Гуляйпільського району фашисти кілька разів масово вивозили дівчат і хлопців 1925–1926 р.н. на каторжні роботи до Німеччини. Із Туркенівської сільради 24 червня 1943 року відправили до Німеччини Марію Федосіївну Северин, яка працювала робітницею на залізничній станції Гаубангоф (м. Бронтвейн). Звільнена в листопаді 1945 року. Прізвище за чоловіком Бичок.

26 червня 1943 року відправили у неволю Віру Лук'янівну Шапошник (прізвище за чоловіком Городова). Працювала робітницею на залізниці, потім – на продовольчій базі. Додому повернулася у липні 1945 року.

Першою із Темирівської сільради забрали до Німеччини Єфросинію Максимівну Білай, 1922 р.н., у грудні 1942 року. Там вона працювала на військовому заводі, жила в таборі. Повернулася додому у жовтні 1945 року.

З травня 1943 року вивезли на каторгу Марію Романівну Решітняк (Набоку), яка народилася 19 травня 1924 року. Працювала в багатого бауера в Австрії. Повернулася додому у квітні 1946 року.

На каторжні роботи в Німеччину було вивезено 120 туркенівських юнаків і дівчат.

14 вересня 1943 року Радянська Армія визволила Туркенівку від німецько-фашистських загарбників, які, тікаючи, спалили багато колгоспних будівель, хат колгоспників, знищили або вивезли всю худобу, птицю, знищили машини.

Збитки по Туркенівській сільраді за 1941–1943 рр. склали: в колгоспі імені Сталіна – 3655,1 тисячі карбованців, «Нове життя» – 5077,4 тисячі, «Новий шлях» – 5161,1 тисячі, імені Шевченка – 7775,4 тисячі, імені Щорса – 2674,8 тисячі, імені Шмідта – 3688,6 тисячі, «Зоря комунізму» – 4887,6 тисячі карбованців. Всього названим господарствам завдано шкоди на 32920 тисяч карбованців.

Під час визволення села Туркенівки від німецько-фашистських загарбників загинуло 24 радянські воїни. З війни не повернулося 173 жителі села, за іншими даними – 178, а воювало на фронтах 296 туркенівців.

У 1964 році останки воїнів перенесено з могили в старому парку в братську могилу біля громадського кладовища і встановлено металевий обеліск, увінчаний п'ятикутною зіркою, 10 метрової висоти. На ньому зроблено напис:

«Куда б ни шел, ни ехал ты,
Но здесь останись,
Могиле зтой дорогой
Всем сердцем поклонись.

Здесь покоятся 24 воина Советской Армии, павшие в боях за освобождение села Малиновки в 1941–1943 гг.: капитан Мальцев, ст. лейтенант Андреев, лейтенант Горских С.Г., лейтенант Гусаков В.И., старшина Исаков Н.П., рядовые: Абаполов Й.А., Васильев И.М., Барабанов А.А., Долгий С.А., партизан Белый И.И., имена остальных неизвестны».

У 1967 році поряд із обеліском встановлено пам'ятник на честь воїнів-односельчан. Це бетонна скульптура скорботного воїна з опущеним прапором у руці.

Відбудова

Після визволення району і Туркенівки від німецько-фашистських загарбників у вересні 1943 року жителі активно поповнювали фонд оборони.

14 грудня 1943 року в Туркенівській сільраді з особистих запасів колгоспників закуплено 3000 пудів зерна. Феодосій Северин і Кіндрат Коровка здали по 42 пуди.

16 лютого 1944 року від Туркенівської сільської ради на будівництво літаків було зібрано 132104 карбованці.

24 квітня того ж року на озброєння військових частин за два дні по Туркенівській сільраді здали 30719 карбованців.

1 листопада 1944 року колгоспники артїлі імені Шевченка відправили понад 2652 пуди хліба.

Тимчасова окупація не зламала волі селян. Зразу ж після визволення вони приступили до відбудови господарства. Нелегко було в перші часи. Як тяглова сила на полях використовувалися корови колгоспників. Насіння для сівби доводилося носити на плечах за 30 кілометрів. Сільським головою обрали Григорія Луковича Сливку, а головами колгоспів: імені Шевченка – Григорія Івановича Панасейка, імені Щорса – Олексія Яковича Тимошенка, імені Сталіна – М. Федоренка, «Зоря комунізму» – Сергія Прокоповича Очеретяного, «Нове життя» – І. С. Косяка. Директором школи працювала Марія Павлівна Тарасенко, а головним лікарем – Іван Євдокимович Костенко.

Для кращого культурного обслуговування колгоспників у полі, повідомляла районна газета «Сталінським шляхом» 7 квітня 1946 року, Туркенівська парторганізація і сільрада організували пересувний червоний куток. Він зроблений у вигляді будки на бричково-му ході. Червоний куток обладнаний наочною агітацією, бібліотекою, є газети, журнали. На ньому дошка показників у розрізі колгоспів, дошка для стінгазет і «бойових листків», газетна вікторина, дошка для «Блискавки», є патефон. За час весняної сівби куток обслужив усі колгоспи сільради.

У 1946 році Туркенівку перейменували в Новоселівку. Тоді на території села було 7 колгоспів («Новий шлях», «Зоря комунізму», «Нове життя», імені Сталіна, імені Шевченка, імені Щорса, імені Шмідта).

Група колгоспників артїлі «Зоря комунізму», що прийшли на загальні збори

1 травня 1947 року виконком райради депутатів трудящих та бюро РК КП(б)У, розглянувши матеріали про хід представленого соціалістичного змагання, постановили: визнати переможцем у передтравневому соціалістичному змаганні колгосп ім. Сталіна Новоселівської сільської ради (голова колгоспу т. Федоренко), де державний план сівби виконали на 102 відсотки, оранку парів – на 68. Вручити йому перехідний Червоний прапор.

Тоді ж за вчасне і якісне проведення весняних польових робіт було занесено на районну Дошку пошани колгосп «Зоря комунізму» (голова колгоспу т. Байбара).

1 травня 1947 року голова колгоспу ім. Сталіна Новоселівської ради М. Федоренко у статті «Боротьба за хліб» розповідав у районній газеті «Сталінським шляхом»: «Наш колгосп в цьому році освоїв всю рілну землю. На площі 352 га вирощуємо високий стопудовий урожай озимої пшениці. В кращі агротехнічні строки за 14 робочих днів провели весняну сівбу, закінчуємо підняття парів.

В боротьбі за врожай, в боротьбі за хліб виступає кожен колгоспник, кожна колгоспниця, від малого до великого. Прагнення

кожного – одержати в цьому році стопудовий урожай, значно підвищити врожайність на кожному гектарі колгоспної землі.

Ланкові тт. Сопільник О.Г., Піхтур М.Р. вирощують насіннєві ділянки озимої пшениці. Вони зобов'язалися з площі 16 га одержати по 180 пудів з кожного гектара. З площі 6 га мають одержати 420 пудів кукурудзи в зерні, а також вирощують високий урожай соняшнику та інших культур.

Це наші ініціатори, а за ними ідуть інші ланки і всі колгоспники. На весняних польових роботах 60-літній колгоспник В.О. Дігтяр щоденно виконував і перевиконував завдання. Так працювали тт. Коровка А.А., Обмачевський В.Л., Жадан Н.І. і багато інших.

Переможцем в передтравневому соціалістичному змаганні вийшла бригада №2, де бригадир тов. Марченко Г.К. Колгоспники цієї бригади за 12 робочих днів закінчили сівбу і значно краще, ніж бригада №1.

Працівники тваринництва зберегли все поголів'я худоби. Своїми силами вони відремонтували приміщення ферми і закінчують будувати свинарник на 60 голів.

Свідоме ставлення до праці і напружена робота колгоспників на всіх ділянках роботи є наслідок того, що в колгоспі широко велась робота по роз'ясненню завдань п'ятирічного плану агітатором товаришем Вишневським Н. Усвідомивши своє завдання у відбудові народного господарства, колгоспники твердо і упевнено ідуть до заможного і культурного життя».

Добре попрацювали колгоспники артiлі ім. Сталiна (голова колгоспу т. Федоренко) та рiльничої бригади №1 колгоспу «Нове життя» (бригадир т. Сливка П.Н.) Новоселiвської сiльради. Згiдно з рiшенням виконкому Гуляйпiльської районної ради депутатiв трудящих i бюро РК КП(б)У вiд 6 листопада 1947 року, за досягнення високих виробничих показникiв у ходi переджовтневого соціалістичного змагання їх було занесено на районну Дошку пошани.

7 листопада 1947 року ланкова колгоспу ім. Сталiна Новоселiвської сiльради О.Сопiльняк розповiдала у районній газетi: «Ми своєю ланкою дали слово – з 8 гектарiв пшеницi, закрiпленої за ланкою, зiбрати не менше як по 30 центнерiв зерна з кожного гектара.

Щоб забезпечити виконання взятого зобов'язання, наша ланка провела такі агротехнічні заходи: зробили снігозатримання на всій

площі, вивезли не менше 50 тонн гною на кожен гектар і провели дворазову прополку.

Наслідок цієї праці такий: з усієї ділянки ми зiбрали в середньому 33,9 центнера пшеницi з кожного гектара.

В наступному році ми доб'ємося набагато вищих урожаїв пшеницi та інших культур».

За самовiддану працю кращу ланкову колгоспу ім. Сталiна Онисю Гнатiвну Сопiльняк колгоспники висунули кандидатом у депутати сiльської ради.

21 грудня 1947 року колгоспники артiлі ім. Сталiна Новоселiвської сiльради через районну газету звернулися до всіх колгоспникiв, робiтникiв МТС i радгоспiв та спеціалістiв сiльського господарства Гуляйпiльського району організувати соціалістичне змагання за найкращу пiдготовку до весняної сiвби наступного року з тим, щоб усю цю роботу закінчити до 1 сiчня 1948 року. Широко розгорнули агрозоотехнавчання.

У зверненні, яке підписали за дорученням загальних зборів голова колгоспу М.Федоренко, бригадир рiльничої бригади №2 Г.Харченко, ланковi О.Сопiльняк, З.Павелько, колгоспники С.Шинкаренко, Н.Шинкаренко, К.Зiненко, К.Одарченко, С. Дiгтяр, С.Сiмаченко, говорилося: «Ми в цьому році виростили високий врожай. Повністю i достроково виконали першу заповідь перед державою – хлiбоздачу. Особливо добрих показникiв по врожайності домоглися передові люди нашого колгоспу. Наприклад, ланкова тов. Сопiльняк Онисiя Гнатiвна з 8 гектарiв озимої пшеницi одержала по 212 пудiв у середньому з гектара. З такої ж ділянки озимої пшеницi ланкова тов. Дiгтяр Марiя Романiвна зiбрала 188 пудiв зерна з кожного гектара. Рiльнича бригада №1, де бригадиром тов. Кононенко Иван Володимирович, з 78 гектарiв озимої пшеницi зiбрала по 140 пудiв зерна, а з 20 гектарiв – по 186 пудiв. Такий же врожай зiбрала рiльнича бригада №2, де бригадиром тов. Марченко Григорiй Карпович.

Щоб у наступному році завоювати багато вищий урожай, ми пiдняли 390 гектарiв зябу проти плану 355 гектарiв. Засипали 257 центнерiв посiвного матерiалу, або 118 процентiв до плану. Все посiвне зерно вже повністю очищене, i зразки його зданi в контрольно-насіннєву лабораторію для перевiрки. Відремонтували весь сiльськогосподарський iнвентар. Вивезли на поля 225 тонн гною, а також заготували понад 100 центнерiв інших місцевих

добрив. Підготували снопи для снігозатримання на площі 200 гектарів. Організували стаханівську школу, де навчаються 95 колгоспників...

Вступаючи в це змагання, ми беремо на себе такі зобов'язання:

1. Додатково вивезти на поля 150 тонн гною і снігозатримання провести на 280 гектарах.

2. Організувати зимовий догляд за озиминою і провести підживлення її на площі 100 гектарів.

3. Ми боротимемось за одержання врожаю в середньому з гектара: озимини – 18 центнерів, ячменю – 16 центнерів, вівса – 17 центнерів, проса – 25 центнерів, кукурудзи – 30 центнерів, соняшнику – 14 центнерів, картоплі – 100 центнерів, рідини – 10 центнерів».

Звернення закінчувалося заклик: докласти зусиль, щоб завдання п'ятирічки в галузі сільського господарства виконати за чотири роки.

Виконком Гуляйпільської районної ради та бюро РК КП(б)У схвалили ініціативу колгоспників артiлі ім. Сталіна Новоселівської сільради про організацію соціалістичного змагання за вчасну і високоякісну підготовку до наступної весни. Було також відзначено, що колгосп ім. Сталіна займає перше місце в районі з підготовки до наступної весни.

25 грудня 1947 року районна газета «Сталінським шляхом» всю другу сторінку присвятила колгоспу ім. Сталіна Новоселівської сільради. Чому?

«Колгоспники артiлі ім. Сталіна Новоселівської сільради в цьому році, – читаємо, – завоювали високий урожай».

Підтримуючи заклик ленінградців, колгоспники цієї артiлі зараз організовано включилися в боротьбу за дострокове виконання четвертої п'ятирічки в галузі сільського господарства. На цій сторінці ми подаємо розповідь колгоспників цієї артiлі про те, як вони завоювали високий урожай в цьому році і що вони роблять зараз для завоювання ще вищого врожаю в 1948 році».

Тоді в газеті виступили голова колгоспу М.Федоренко, бригадир рільничої бригади №2 Т.Харченко, ланкова О.Сопільняк, агротехнік А.Гордієнко, секретар комсомольської організації С.Шинкаренко, конюх С.Харченко. Про боротьбу за наступний урожай новоселівців розповів Д.Литко.

Стаття М.Федоренка називалася «За 100-пудові врожаї».

«Колгоспники нашої артiлі, – писав голова колгоспу, – домоглися значних успіхів – повністю освоїли площу рільної землі, зібрали високий урожай хліба і овочів, достроково виконали план хлібоздачі і здали державі зверх плану 800 пудів хліба, виконали план розвитку громадського тваринництва. Ці успіхи завойовані наполегливою самовідданою працею».

Хочу сказати декілька слів про досвід керівництва колгоспом. У своїй повсякденній роботі я завжди керуюсь рішенням партії і уряду про сільське господарство, суворо дотримуюсь Статуту сільськогосподарської артiлі. Всі важливі господарські і політичні питання ми завжди вирішуємо на поширеному засіданні правління і загальних зборах колгоспників. Широким залученням колгоспників до керівництва справами колгоспу ми домоглися налагодження трудової дисципліни, великої активності колгоспників.

Велику увагу ми приділяємо організаційному зміцненню бригад і ланок. Бригадира ми зробили повноправним господарем у своїй бригаді.

Тільки дякуючи такій постановці роботи, домоглися того, що зараз усі сільськогосподарські роботи вже виконані. День виборів до місцевих рад депутатів трудящих (день виборів був 21 грудня. – Авт.) наш колгосп відзначив повною підготовкою до весняної сівби наступного року.

Натхненні історичною постановою Ради Міністрів Союзу РСР і ЦК ВКП(б) «Про проведення грошової реформи і скасування карток на продовольчі і промислові товари», колгоспники нашої артiлі зобов'язалися боротися за стопудові врожаї хліба, за виконання четвертої сталінської п'ятирічки в галузі сільського господарства за чотири роки».

Досвідом боротьби за високі врожаї перед читачами районної газети поділився бригадир рільничої бригади №2 Г.Харченко: «Правильна розстановка сил, правильна організація праці, а також висока трудова дисципліна колгоспників вирішують успіх всієї роботи. Це найкраща форма організації праці».

– Особливості нашої боротьби за високий урожай наступного року полягає в тому, – говорив голова колгоспу тов. Федоренко, – що ця боротьба вже не є боротьбою лише окремих ланок, а стала масовою.

Масова боротьба за врожай у цьому колгоспі помітна була скрізь. Кожен з колгоспників знаходив, де саме застосувати свою працю, і характерно те, що такі роботи, як вивезення на поле гною, виготовлення щитів і снопів для снігозатримання, відпускалися не по нарядах бригадирів, а з власної ініціативи колгоспників.

Для роботи по вивезенню на поле гною кожній ланці виділяли по парі волів, але, щоб прискорити цю роботу, члени ланок по своїй ініціативі використовували для цього власних корів. Кожна з ланок уже вивезла на свої ділянки по 70–80 возів гною.

Колгоспники тт. Шинкаренко Катря, Біла Степанида, Грицаєнко Ганна, Романець Григорій, Сливка Павло та інші, що вивозять у поле гній, організували свою роботу так, що не витрачається час і на обідні перерви – обідають по черзі, – і це підвищило продуктивність їхньої праці. Замість 8 возів, кожен з них вивозить у поле по 10–11 возів гною.

– За високий урожай, – писала газета, – бореться кожен колгоспник».

Так працювали в колгоспі імені Сталіна Новоселівської сільради у кінці 1947 року.

4 грудня 1949 року завідуючий Новоселівським сільським клубом Ф.Копиленко повідомляв: «У цьому році трудящі Новоселівки (нині Малинівка. – Авт.) відбудували свій клуб методом народної будови. Тепер у нас знову є прекрасний клуб із залом для глядачів на 300 місць і добре обладнаною сценою. Є в клубі кімнати для ігор, бібліотека. При клубі працює лекторій.

Розгорнули роботу і гуртки художньої самодіяльності. Хоровим гуртком керують 66-річний колгоспник Григорій Петрович Северин та вчителька Євгенія Трохимівна Бондар. За короткий час цей гурток розучив більше 10 пісень і виступав на концерті для колгоспників.

Вже тричі трудящі Новоселівки дивилися п'єси, поставлені місцевим драмгуртком.

Крім сільського, ми маємо також колгоспні клуби. В кожному з них є бібліотечки, радіоприймачі, працюють гуртки художньої самодіяльності».

У 1949 році медаллю «За трудову відзнаку» нагороджено вчителя Новоселівської семирічної школи Олександра Савовича Качана.

27 квітня 1950 року колгоспники та інтелігенція Новоселівської сільради звернулися до всіх трудящих Гуляйпільського району

із закликом: вже зараз розпочати підготовку до нового навчального року – власними силами, методом народної будови, до 1 червня поточного року відремонтувати всі школи і квартири вчителів, а до 1 липня завезти річну потребу палива як у школи, так і на квартири вчителів. Новоселівці зобов'язувалися:

1. Силами громадськості відремонтувати 90 парт, 25 столів, 7 класних дощок, всі вікна і двері. Крім цього, зробити 30 нових парт, 8 столів, в один корпус семирічної школи зробити подвійні рами, на другому поверсі цієї школи перефарбувати дах, а в Ягіднянській початковій школі наслати підлогу.

2. У семирічній школі до початку навчального року створити й обладнати хімічний і фізичний кабінети. Кожній школі виділити пришкольні ділянки для практичних занять.

3. Для дітей, які живуть далеко від семирічної школи, збудувати й обладнати гуртожиток. При кожній школі мати фізкультурні майданчики, а також посадити біля шкіл 2200 дерев.

Звернення підписали голова Новоселівської сільради Г.Сливка, секретар Новоселівської парторганізації О.Качан, голова місцевого профспілки П.Крат, завідувачі школами В.Красницький, С.Попович, П.Панасейко, В.Животченко, голови колгоспів А.Гордієнко, Г.Панасейко, Д.Булах, І.Косьяк, О.Тимошенко, Г.Харченко, С.Зубчевський.

Виконком районної ради депутатів трудящих і бюро РК КП(б)У від 26 квітня 1950 року схвалили ініціативу трудящих Новоселівської сільської ради про проведення ремонту шкіл у цьому році силами громадськості, методом народної будови.

Згідно з постановою виконкому районної ради депутатів трудящих і бюро РК КП(б)У, за виробничі успіхи, досягнуті у ході соціалістичного змагання на честь міжнародного свята трудящих 1 Травня, на районну Дошку пошани в 1950 році заносилися ланкові: О.С.Васецька (колгосп «Зоря комунізму»), О.Г.Сопільняк (колгосп ім. Сталіна Новоселівської сільради), а також колгоспниця Т.Г.Локат із артїлі імені Шмідта.

* * *

З висоти сьогоднішнього дня цікаво подивитись, як у далекому від нас 1950 році в колгоспі імені Шевченка проводили збирання врожаю і як організовували хлібоздачу. Гуляйпільська районна

газета 13 липня у статті «Чому в артiлі ім. Шевченка затягується збирання і хлiбоздача» розповiдала: «Погано iде збирання врожаю у колгоспi ім. Шевченка. За 10 днiв косовицi, з загальної площi 557 гектарiв, зiбрано тiльки 165 гектарiв, в тому числi двома комбайнами «Сталiнець» 150 гектарiв. Причина такого стану iз збиранням i хлiбоздачею є погане керiвництво i безвiдповiдальнiсть у цiй справi правлiння колгоспу i в першу чергу голови колгоспу тов. Панасейка. Ось факти, якi повнiстю характеризують роботу керiвникiв цього колгоспу.

Комбайни використовувалися на збираннi неповний свiтловий день. Колгоспники, якi обслуговують комбайни, на роботу виходять не ранiше восьмої години. Трактористи i комбайнери теж ходять додому ночувати за 7–8 кiлометрiв i тiльки тому, що голова колгоспу тов. Панасейко погано органiзував громадське харчування. Спочатку готували страву для них раз на день. Тiльки пiсля того, як дирекцiя МТС втрутилася в цю справу, стали готувати страву тричi на день, але норму продуктiв залишили ту ж саму. Ось примiрне щоденне «меню» комбайнерiв i трактористiв: на снiданок – один огiрок i стакан молока, на обiд – миска затiрки, а на вечiр – три вареники. Навiть посуду не вистачає. Бiля 2-х агрегатiв працює 16 чоловiк, в iхньому користуваннi одна миска, двi ложки та один кухоль. Отже, людям доводиться їсти по черзi. Через це снiданок чи обiд тягнеться по декiлька годин, а комбайни тим часом стоять.

... Охорона в колгоспi органiзована погано. Сторожi, як з току, так i вiд комбайнiв, додому iдуть о четвертiй годинi ранку, а на току i бiля комбайнiв до 7–8 години немає нiкого.

Облiк зерна проводиться погано, хлiб часто залишається на нiч на току неважений.

Вiдповiдальних за хлiбовивозку не призначено, здавати хлiб посилають випадкових людей.

... В колгоспi зовсiм не дбають про пiдготовку ґрунту пiд посiв озимини. Солома й полова з полiв, якi повиннi оратись, не збираються...»

Так були органiзованi збирання i хлiбоздача в артiлі iменi Шевченка у 1950 році.

11 серпня 1950 року колгосп «Новий шлях» отримав назву iменi Димитрова i вiдiшов до Новозлатопiльської сiльради.

21 серпня 1950 року колгоспи «Зоря комунiзму», iменi Шевченка та iменi Щорса об'єдналися й утворили колгосп iменi Шев-

ченка, а 2 вересня того ж року – iменi Сталiна та «Нове життя» – iменi Сталiна, а потiм – iменi Орджонiкiдзе.

* * *

Так iз семи невеликих колгоспiв утворили два великi колективнi господарства – iменi Шевченка та iменi Сталiна. Це відкрило перспективу для розвитку села Новоселiвки, бо давно назрiла потреба у будiвництвi сiльської електростанцiї, радіовузла, двох будинкiв агрономiчної культури, у спорудженнi великої водойми, розширеннi городництва, виноградарства i садiвництва.

Третього вересня 1950 року в мiстi Гуляйполi відбулася районна виставка iз тваринництва. На нiй дипломом першого ступеня вiдзначений дворiчний жеребчик російської рисистої породи Дзвiнок колгоспу iменi Сталiна Новоселiвської сiльради.

У 1950 році депутатами Гуляйпiльської районної ради депутатiв трудящих були обранi голова Новоселiвської сiльради Григорiй Лукич Сливка (1911 р.н., член ВКП(б), висунутий колгоспниками сiльгоспартiлі iменi Шевченка) i голова колгоспу iменi Сталiна Олексiй Якович Тимошенко (1918 р.н., кандидат у члени ВКП(б), висунутий колгоспниками сiльгоспартiлі iменi Сталiна).

У 1953 році медаллю «За трудову доблесть» було нагороджено завiдувачу Новоселiвською початковою школою Параску Iванiвну

Колгоспнi механiзатори. Серед них сидять (справа наліво): Ф.І.Северин, Семен Назаренко; стоїть Віктор Сергiєнко. 1951 рік

Дитячий садок колгоспу «Зоря комунізму». Верхній ряд (зліва направо): перша – Катерина Федосіївна Буряк, третя – Меланка Нинченко. Другий ряд: перший справа – майбутній тракторист Іван Васильович Рефаль. 1952–1953 рр.

Панасейко. 15 травня 1956 року колгоспи імені Сталіна та імені Шевченка утворили колгосп імені Шевченка.

У 1958 році було нагороджено голову колгоспу імені Шевченка Григорія Івановича Панасейка медаллю «За трудову доблесть», а доярку Марію Микитівну Персань – медаллю «За трудову відзнаку». За високі виробничі показники, досягнуті у соціалістичному змаганні за травень 1958 року, рішенням виконкому районної ради депутатів трудящих і бюро райкому КП України на районну Дошку пошани було занесено колектив тракторної бригади колгоспу імені Шевченка (бригадир тов. Северин Р.І.), яка виробила на 15-сильний трактор по 152 гектари умовної оранки, довела середньозмінний виробіток на трактор до 5 гектарів і зекономила 1137 кілограмів пального.

За високі показники, досягнуті у соціалістичному змаганні на прополці, у травні на районі Дошку пошани заносилося ім'я колгоспниці Марфи Сергіївни Кононенко.

Весною 1958 року комсомольці району організували похід за благоустрій і озеленення міста і сіл району. Осторонь цього не залишилися і молодь села Новоселівки. 25 квітня того року А.Дорогобід повідомляв у районній газеті «До комунізму»: «Ком-

Група активістів колгоспу ім. Шевченка. У другому ряду перший зліва Григорій Іванович Панасейко (голова артілі)

сомольці та молодь села Новоселівки обговорили питання про благоустрій свого села. Нам хочеться зробити рідне село красивим, чистим, затишним.

Недавно на одному з недільників, який, до речі, пройшов у нас жваво, весело, комсомольці та молодь заклали в центрі села молодий парк на 250 дерев, полили його і надалі зобов'язалися добре доглядати, щоб не пропало жодне деревце.

Всього на посадці парку було 50 чоловік. Особливо старанно потрудились товариші Животченко І., Сливка Т., Пужа Л. та багато інших».

Колгоспники артілі імені Шевченка по-ударному працювали на жнивях 1958 року. На звалі озимої пшениці добре трудився Федір Полупан. Про нього в замітці «Попереду Федір Полупан» 9 липня розповідала районна газета: «На лафетній жатці, де машиністом тов. Полупан Федір з колгоспу імені Шевченка, вже третій день майорить перехідний червоний прапорець. Тов. Полупан одержав його в той день, коли скосив на звал озиму пшеницю на площі 20 гектарів. І хоч на другий день машиніст тов. Обмачевський Петро, який працює поруч, скосив 25 гектарів, прапорець лишився у тов. Полупана, бо його виробіток на цей раз досяг 30 гектарів.

Тов. Обмачевський скошив наступного дня 38 гектарів, але прапорець знову майорів на агрегаті Федора Полупана, бо його виробіток в цей день був уже 40 гектарів...»

Визначної трудової перемоги домоглися колгоспники першої рільничої бригади сільгоспартілі імені Шевченка, де бригадиром Іван Шило, на жнивах 1958 року. За 10 робочих днів вони першими в колгоспі завезли і заскиртували пожнивні рештки з усієї зібраної площі посіву колосових 240 гектарів. Зразки самовідданої праці показували на скиртуванні трактористи Кирило Собко та Іван Куринський з тракторної бригади, очолюваної Яковом Кошляком. На стягуванні соломи та скиртуванні тросовою волокушею механізатори щодня виконували не менше як по півтори норми, що забезпечило успішне завершення скиртування.

Відзначалися своїм умінням і швидкістю роботи колгоспниці-скиртоправи Віра Гречан, Клавдія Сальська, Катерина Прихожа, Орина Симон, Ганна Северин та Зоя Кухаренко.

Наполегливо готувалася бригада до осінньої сівби. Тут намічали посіяти 400 гектарів озимої пшениці. 300 гектарів парових площ, де буде розміщена озимка, колгоспники тримали у зразковому стані: пар чистий від бур'янів, ґрунт у розпушеному стані. 100 гектарів озимих має бути посіяно на стерньових попередниках. Цю площу теж уже підготовлено. Стерню спершу спалили, потім ґрунт обробили дисковими зняряддями і заборонували.

Заздалегідь подбали у бригаді про доброякісне насіння для сівби. 800 центнерів добірного зерна озимої пшениці вже очистили і зразки його здали для визначення посівних якостей у контрольно-насінневу лабораторію. Для протруювання зерна перед внесенням його в ґрунт придбано необхідну кількість отрутохімікатів.

Непоганий урожай у 1958 році одержала і третя рільничка бригада, де бригадиром був В. Животченко. Вона зібрала в середньому на площі 375 гектарів по 30,5 центнера зерна з гектара. А на паровій площі 220 гектарів вирощено по 30,8 центнера пшениці з гектара, на кукурудзищі площею 127 гектарів – по 30,1 центнера, а на площі 20 гектарів із-під озимої пшениці – по 21,5 центнера.

Бригада в 1959 році зобов'язалася боротися за отримання урожайності озимої пшениці по 31 центнеру з гектара.

8 серпня 1958 року агроном-плановик С.Сельодкін у статті «Земля щедро віддячила хліборобам» писав: «Перший серйозний екзамен роботи по-новому показав хороші результати в нашому

колгоспі імені Шевченка. Уміле використання придбаної у власне використання техніки допомогло... краще організувати сільськогосподарські роботи, ніж у попередні роки.

Добре доглянута земля щедро віддячила хліборобам. На площі 1655 гектарів колгосп одержав по 27,5 центнера озимої пшениці з кожного гектара проти зобов'язання 22 центнери і по 36,5 центнера жита з гектара.

Бригада, очолювана Василем Устимовичем Животченком, добилася ще кращих показників. На всіх полях посіву 367 гектарів тут одержали по 30,5 центнера пшениці з гектара, а жита на площі 5 гектарів – по 46 центнерів з гектара.

Високий урожай пшениці був забезпечений, насамперед, добром попередника під посів цієї культури. На паровій площі 920 гектарів озима дала вже по 30,9 центнера зерна з гектара, а та, що була посіяна по стерньових попередниках на площі 188 гектарів, – по 20,5 центнера з гектара. Найкращим непаровим попередником виявились площі з-під силосної кукурудзи. Тут ми одержали в середньому по 24,2 центнера пшениці з гектара, а в третій бригаді – по 30,1 центнера.

Одержанню високого врожаю сприяли також своєчасна, високоякісна підготовка ґрунту, оптимальні строки сівби першокласним сортовим насінням, дружні сходи восени, що дало змогу гарно перезимувати посівам, снігозатримання і підживлення озимих та боронування сходів навесні, стислі строки жнив з широким застосуванням роздільного збирання.

Окрилені першими успіхами, колгоспники нашої артїлі запалені прагненням в 1959 році добитись ще кращих результатів. Уже сьогодні ми дбаємо за високий урожай в наступному році. Всі парові площі в нас в хорошому стані. Стерньові попередники теж добре підготували. Стерню випалили, а потім обробили дисковими зняряддями і заборонували. Це в нас як резерв. А по можливості, використано як непарові попередники лише площі з-під силосної кукурудзи. З розгортанням силосування кормів уже підготовлено 40 гектарів ґрунту під озимі, де скошено кукурудзу на силос.

Завершили ми підготовку посівного матеріалу. 2700 центнерів добірного насіння озимої пшениці очищено і зразки його направлено на аналіз в контрольно-насінневу лабораторію. В усіх бригадах артїлі завершується ремонт сівалок та іншого причіпного інвентаря до осінньої сівби.

Справа наліво: Федір Іванович Северин, Олександр Іванович Тур, Борис Аврамович Іващенко, Григорій Федорович Золот'юк

Колгоспники нашої артілі роблять усе для того, щоб у наступному році одержати ще вищий урожай озимої пшениці».

Колгоспники четвертої рілничої бригади сільгоспартілі імені Шевченка організовано включилися в осінню сівбу. Сумлінно в цій бригаді трудилися трактористи Іван Северин та Григорій Гречаний. Трактором ХТЗ-НАТІ вони щодня засівали по 60–65 гектарів озимини при нормі 45 га і виконували змінне завдання на 150–170 відсотків. Хороші приклади в роботі показували і Андрій Северин та Григорій Данильченко, які працювали на оранці на зяб.

У 1958 році в колгоспі імені Шевченка сумлінністю відзначалися механізатори. Серед них товариші Северин І.І., Третяк К.Д., Пасічник П.Я., Пасічник І.К., Собка К.І., Симон М.Ю., Сопільняк П.О., які вже на початок листопада перевиконали річні завдання умовної оранки і мали велику економію пального.

На початок листопада механізатори виконали майже 22300 гектарів умовної оранки проти завдання 21702 гектари. Середній виробіток на 15-сильний трактор становив понад 700 гектарів при зобов'язанні механізаторів 678 гектарів, а середньозмінний – 5,3 гектара проти планового завдання 3,8 гектара і зобов'язання 5 гектарів. Тільки в результаті правильного використання техніки механізатори зуміли зекономити за 10 місяців 13600 кілограмів пального.

Перше місце здобув колектив тракторної бригади, яку очолював Григорій Федорович Кошарний. Середній виробіток на 15-сильний трактор становив тут 702 гектари, а середньозмінний – 5,4 гектара. Бригада зекономила 4702 кілограми пального, що становило 620 грамів на кожен гектар умовної оранки.

Успішно завершуючи всі польові роботи, механізатори по-господарському подбали про основу майбутнього врожаю. За 10 робочих днів і на високому агротехнічному рівні вони посіяли 1790 гектарів озимих, у найкращі строки провели оранку на зяб.

Старанно берегли механізатори доручену їм техніку. Весь інвентар і комбайни звезли на спеціальні майданчики, очистили від пилу і бруду. Змастили і поставили на зимове зберігання. Всі три бригади завершили ремонт причіпного інвентаря.

* * *

У 1958 році непоганих успіхів у праці добилася і городна бригада колгоспу імені Шевченка, яку очолював Олексій Якович Пасічник. Членами бригади було 13 літніх колгоспниць. За ними закріпили 13 гектарів неполивного городу і 35 гектарів саду. На початку року члени бригади дали слово зібрати в середньому не менше як по 130 центнерів овочів з кожного гектара – на 41 центнер більше від планового завдання. Тому члени бригади, не дивлячись на свій вік, вели енергійну боротьбу за вирощення високого врожаю, їх сумлінна праця дала хороші результати. Урожай овочів виростили на славу – по 173 центнери з кожного гектара посіву. Якщо взяти окремо по культурах, то бригада одержала по 180 центнерів помідорів з гектара, по 120 центнерів столової моркви і по 100 центнерів столових буряків з гектара, а капусти – по 284 центнери з кожного з 4 гектарів.

Що ж бригаді забезпечило успіх в одержанні високого врожаю овочів? Насамперед, своєчасна і якісна підготовка ґрунту. На всій площі під городину було піднято ранній зяб, а рано навесні забороновано. Під першу культивуацію внесено по 6 тонн перепрілого гною на кожен гектар.

Більшу частину помідорів і капусти було своєчасно посаджено розсадою. Це дало змогу одержати ранні овочі, урожай яких вчасно зібрали і реалізували, не допустивши найменших втрат.

Члени артїлі ім. Шевченка

Важливе значення у забезпеченні доброго врожаю мали і правильний набір високоврожайних сортів та старанний догляд за овочевими культурами.

У 1958 році колгосп імені Шевченка Новоселівської сільради (голова Іван Андрійович Коротун) заносився на районну Дошку пошани за найкращі показники, досягнуті у соціалістичному змаганні на честь 41-ої річниці Великого Жовтня.

У 1959 році від Новозлатопільського радіовузла здійснена підземна радіофікація села, якою охоплений і віддалений від колгоспу хутір Южний (7 кілометрів). У тому ж році завершено будівництво колгоспної електростанції, за рахунок якої було електрифіковано Новоселівку. А на хуторі Южному встановили окремо двигун невеликої потужності, який забезпечував світлом населення і громадські приміщення.

15 лютого 1960 року головою колгоспу став «тридцятитисячник» Борис Семенович Чуча, а з 10 березня 1961 року колгосп очолив Валентин Федорович Рекотов.

* * *

«Комсомольці Микола Білий та Василь Продан працюють в колгоспі імені Шевченка трактористами, — писав агроном-плано-

вик С.Сельодкін 4 січня 1962 року в районній газеті «До комунізму». — Хороші вони трудівники. В ці дні, коли тракторних робіт набагато менше, товариші Білий і Продан не сидять, склавши руки, а допомагають працівникам рільничої бригади. Вони активно включились у комсомольський місячник по вивезенню добрив на поля, їм виділили вантажну автомашину ГАЗ-51. За день вони вивозили і розкидали по полю вдвох по 25 тонн перепрілого гною. За тиждень хлопці вивезли 160 тонн місцевих добрив. Вони поступили справді по-комсомольськи.

Ініціативу комсомольців зразу ж підхопили інші юнаки та дівчата артїлі. Трудяться всі з молодечим завзяттям і зробили вже немало. Менше ніж за місяць в артїлі заготовлено і вивезено під кукурудзу 2000 тонн перепрілого гною. Це перший вклад колгоспної молоді за велику кукурудзу в четвертому році семирічки.

Новий 1962-й рік стартував, а як потрудилися новоселівці у минулому? Щоб відповісти на, це, подаємо показники соціалістичного змагання за збільшення виробництва продуктів тваринництва.

Зобов'язання на 1961-й рік і виконання їх на 1 січня 1962 року:

Назва колгоспів	Вироблено м'яса на 100 га угідь (ц)		Одержано молока			Одержано яєць					
			На 100 га угідь (ц)		На фуражну корову (кілограмів)	На 100 га зернових (штук)		На курку-несучку (штук)			
	зобов'язання	одержано	зобов'язання	одержано	зобов'язання	одержано	Одержано в грудні	зобов'язання	одержано	зобов'язання	одержано
ім Шевченка	50	40	290	245,7	2080	1739	88	15000	10917	130	106,7
ім Свердлова	40	33,8	300	222,2	2060	1652	58	14000	7974	130	86,6

* * *

Гаряче обговорювали на своїх зборах комсомольці і молодь колгоспу імені Шевченка у січні звернення учасників республіканської наради працівників сільського господарства України. Вони

одностайно схвалили цей документ і вирішили включитися в змагання за збільшення виробництва зерна в колгоспі в 1962 році.

На зборах була створена комсомольсько-молодіжна ланка із вирощування урожаїв кукурудзи, її очолила недавня десятикласниця Людмила Продан. Ланка зобов'язалася зібрати по 60 центнерів зерна кукурудзи з кожного з 25 гектарів, а з решти площі – по 50 центнерів з гектара.

Почин молоді підтримали й інші ланки артiлі і теж взяли підвищені зобов'язання.

* * *

За високі виробничі показники, досягнуті в соціалістичному змаганні за 1961 рік, рішенням бюро райкому КП України і виконкому районної ради депутатів трудящих на районну Дошку пошани були занесені Симоненко Ганна Кузьмівна, Шрамко Катерина Семенівна – телятниці колгоспу імені Шевченка, які одержали середньодобовий річний приріст живої ваги кожного теляти по 650 грамів.

* * *

Підбиваючи підсумки роботи за 1961-й рік, колгоспники сільгоспартілі імені Шевченка теплим словом відгукувалися про трудові здобутки городної бригади на чолі з Олексієм Яковичем Пасічником.

Добре попрацювали городники в третьому році семирічки. З 30 гектарів неполивної площі вони зібрали по 81 центнеру овочів з гектара. Набагато вищий урожай вирощено окремих овочевих культур. Капусти зібрано по 217 центнерів з гектара, а помідорів – по 276 ц. Незважаючи на не зовсім сприятливі погодні умови, собівартість одного центнера овочів знизилася, порівнюючи з 1960 роком, на 32 відсотки.

* * *

На початку лютого 1962 року відбулися звітні збори колгоспників артiлі імені Шевченка.

– Якір зірвано, з місця зрушили, – так почав виступ на зборах механік колгоспу тов. Кучер.

Така думка червоною ниткою проходила і у звітній доповіді голови колгоспу В.Ф.Рекотова, і у виступах багатьох членів артiлі. Це дійсно так. Новоселівці залишили своє останнє місце серед колгоспів району, яке вони посідали не один рік. У 1961 році збільшили виробництво зерна, молока, м'яса, яєць. Зросли грошові прибутки колгоспу. Це дозволило не тільки успішно вести будівництво громадських приміщень і придбати значну кількість сільськогосподарської техніки, а й підвищити майже в два рази грошову оплату праці колгоспників.

Що ж допомогло шевченківцям рушити з місця? Адже землі ті ж самі, кількість працездатних не збільшилася, опадів на колгоспні лани випало не більше, ніж у Полтавці або у Новозлатополі. Відповідь одна: на справи господарства позитивно вплинула зміна керівників колгоспу і партійної організації. Правління і партійна організація більш предметно почали займатися розвитком господарства, власні рішення підкріплювати повсякденною організаторською роботою в масах.

Проте перші успіхи у збільшенні виробництва сільськогосподарської продукції не дали шевченківцям права на заспокоєння. Навпаки, вони свідчили про великі резерви збагачення громадського господарства.

З аналізу за минулий рік видно, що не всі бригади працювали з однаковим напруженням і тому результати мали різні.

Ось факти. Урожай зернових культур по бригаді тов. Пасічника минулого року зібрано в середньому по 24,3 центнера з гектара, а по бригаді тов. Продана – лише по 18,9 центнера. Причиною такої строкатості у врожайності було те, що товариш Продан керував бригадою без знання справи, порушував принцип матеріальної зацікавленості колгоспників. Тут нерідко за однакові види робіт по-різному нараховували трудодні.

Цим хибував не тільки товариш Продан. У нарахуванні колгоспникам трудоднів ще існувала нерозбериха. Тому-то собівартість продукції залишалася високою.

Багато невикористаних резервів і у тваринництві. Взяти, наприклад, виробництво молока. На фермі, якою керував товариш Очеретяний, за рік на корову надоїли молока по 2087 кілограмів, а на фермі, де завідуючий товариш Набока, – на 600 кілограмів менше. Це десятки тонн втраченої продукції! На колгоспних зборах серйозна розмова велася про те, як забезпечити

взяття рубежів, намічених хліборобами і тваринниками артiлі на 1962-й рік.

— Люди у нас хороші, правління непогано спрямовує роботу колгоспників, — говорила на зборах завідувача першою тваринницькою фермою Надія Тимчук. — Треба тільки по-справжньому, всім, як один, взятися за роботу, тоді ми зможемо до кінця подолати відставання ряду останніх років.

Що в колгоспі дійсно багато невтомних трудівників, майстрів своєї справи, дійсно так. Це кращі доярки Таміла Зінченко, Ніна Біла, Катерина Сердюк, механізатор Михайло Полупан, чабан Орденат і багато-багато інших.

Після звітних зборів пройшло небагато часу, і колгосп імені Шевченка, який виробив у січні по 17,5 центнерів молока на 100 гектарів сільгоспугідь, було занесено на районну Дошку пошани за високі виробничі показники у лютому 1962 року.

«Вісті з Новоселівки»

Так називалася добірка інформацій, вміщена в районній газеті «До комунізму» 20 лютого 1962-го року. Перша мала назву «Хороший розгін».

«3 перших днів року міцно утримують першість по надоях молока в колгоспі імені Шевченка тваринники четвертої ферми, яких очолює Очеретяний С.П. Добовий надій на фуражну корову тут становить 5,2 кілограма, — писав заступник голови колгоспу О. Тимошенко. — Найкращі показники у доярок Катерини Сопільняк та Парасковії Бацай. Вони щодня надоюють молока на корову по 7-8 літрів.

Хороші справи і у доярок п'ятої ферми. Надій на фуражну корову тут на 200 грамів нижчий, ніж на передовій фермі».

У другій інформації «Тільки машинами» механік колгоспу Д.Кучер повідомляв: «3 семисот гектарів зернової кукурудзи шістьсот ми торік скошили комбайнами. Найкращий результат у механізатора Михайла Полупана. «Херсонцем-3» за сезон він скошив зернову кукурудзу на площі 183 гектари. Хороші показники мали торік також комбайнери Микола Прилипко, Іван Захарченко та Федір Бацай.

У відповідь на заклик василівців наші механізатори вирішили в цьому році всю зернову кукурудзу зібрати тільки машинами. До цього ми ретельно готуємо техніку».

Про «Заможне життя» шевченківців інформувала читачів газети бухгалтер колгоспу Н.Савицька:

« — Коли поступлять у продаж хороші меблі?

— Чи можна буде придбати хороший мотоцикл?

Такі запитання можна почути кожного дня у нашій сільській крамниці.

Важко стає працівникам торгівлі задовольнити потреби колгоспників у таких товарах, і це зрозуміло. Оплата праці хліборобів і тваринників зростає з кожним роком. Недавно наш касир видав колгоспникам на вироблені трудовні 109 тисяч карбованців.

Найвищий заробіток у чабана Григорія Охрімовича Шальського. Його сім'я тільки грішми одержала 2313 карбованців (у нових грошах). 1892 карбованці грішми заробив за минулий рік колгоспник С. В. Шинкаренко. Заможне життя прийшло у кожному працівнику сім'ю».

Секретар парторганізації А.П.Жук в інформації «Село хороше» ділився: «Той, хто не був у Новоселівці останні два-три роки і йому знову доведеться побувати тут, буде приємно вражений змінами, які відбулися в селі. Тут з'явилося багато нових житлових будинків, громадських приміщень. Тільки минулого року побудовано 13 і відремонтовано 21 будинок для колгоспників та 5 тваринницьких приміщень».

З настанням польових робіт колгоспники артiлі імені Шевченка організовано приступили до закриття вологи в ґрунті. Не чекаючи вистигання великих масивів, механізатори розпочали вибіркоче боронування ріллі. За півтора дня вони заборонували 1500 гектарів ґрунту.

Вже перші дні роботи показали, що механізатори зразково підготувалися до весни. Злагоджено працював агрегат тракториста Миколи Петровича Сопільняка. Разом із причіплювачем Михайлом Федосійовичем Буряком він довів змінний виробіток на трактор ДТ-54 на боронуванні ріллі до 147 гектарів при нормі 100 гектарів.

Не набагато відстав від нього тракторист Юхим Сидорович Северин, який працює з причіплювачем Дмитром Федоровичем Кищенко.

У 1962 році впевненим кроком до поставленої мети ішли і тваринники артiлі імені Шевченка. А мета їх була – одержати в четвертому році семирічки по 332 центнери молока на кожні сто гектарів угідь. На 25 березня в артiлі мали від кожної фуражної корови по 376 кілограмів молока, а торік на цю ж дату його було надоєно лише по 248 кг.

Першість у соціалістичному змаганні утримувала тваринницька ферма №1, яку очолювала Надія Дмитрівна Тимчук. Надій на кожну корову з початку року становив по 396 кілограмів.

Окремі доярки артiлі мали значно кращі показники. Євгенія Семенівна Біла при річному зобов'язанні 2500 кілограмів надоїла від кожної корови своєї групи по 570 кілограмів молока. По 500-573 кілограми молока на кожну фуражну корову одержали з початку року доярки Катерина Гордіївна Сопільняк, Ганна Трохимівна Кириленко, Віра Федорівна Донченко та інші.

Що ж послужило тому, що шевченківські тваринники в 1962 році мали кращі показники в роботі, ніж торік?

Насамперед, почуття глибокої відповідальності за взяті на 1962-й рік соціалістичні зобов'язання, прагнення кожного трудівника внести гідний вклад в ім'я швидкого створення достатку продуктів тваринництва в нашій країні.

Правління, партійна організація стали більше уваги приділяти тваринництву. Ще з осені минулого року укомплектували всі ферми хорошими кадрами. Адже успіх будь-якої справи вирішують люди.

Тваринники глибоко вдячні механізаторам, рільникам, які непогано попрацювали торік на вирощуванні кукурудзи, що послужило створенню міцної кормової бази для худоби. Всі корми згодовувалися коровам лише в підготовленому вигляді, раціонально витрачалися. Серед тваринників добре налагодили соціалі-

Бригадир тракторної бригади Федір Іванович Северин і обліковець Іван Мефодійович Продан

лістичне змагання. Підсумки його на всіх фермах підбивалися щодня. Передовим дояркам та колективам вручалися перехідні червоні прапорці.

Про кращих людей писали у стінній газеті «За врожай», у листках слави, «Хто сьогодні попереду», «Блискавках». Все це приносило бажані результати.

За підсумками соціалістичного змагання за березень 1962 року на районну Дошку пошани заносилися передові доярки з колгоспу імені Шевченка Євгенія Семенівна Біла та Марія Павлівна Ільченко, які за березень одержали від кожної фуражної корови відповідно по 324 і 310 кілограмів молока.

Колектив доярок молочнотоварної ферми із завідуючим фермою Федором Дмитровичем Набокою (сидить у центрі). Верхній ряд (зліва направо): Марія Максимівна Макарова, Лукерія Павлівна Ворона, Василина Іллівна Мумер, Анастасія Олексіївна Продан, Марія Олексіївна Кисіль, Поліна Герасимівна Зінченко, Євдокія Яківна Панасейко, Надія Максимівна Сергієнко, Марія Григорівна Донченко, Надія Петрівна Гмиря, Лідія Іванівна Панасейко. Нижній ряд: Катерина Василівна Третяк, Катерина Мефодіївна Прихожа, Галина Бабич, завідуючий фермою Ф. М. Набока, Марія Антонівна Федоренко, Марія Романець, Прокопенко, Катерина Семенівна Коровка, Валентина Миколаївна Іванова. Сидять на землі: Марія Никифорівна Сергієнко, Віра Кузьмівна Гречан

28 квітня голова Новоселівської сільради І.І.Мофа сповіщав у районній газеті: «Працівники торгівлі села зустрічають Першотравень завершенням річного плану закупівлі яєць в населення. Проти завдання 77 тисяч штук їх заготовлено вже 84 тисячі. Ініціатори в цій справі товариші Сімиченко, Білий, Вовк, Гурко закупляють у колгоспників по 250-400 штук яєць, щодня роблячи подвійні обходи.

До кінця року наші торговельники дали слово заготовити ще понад план 8 тисяч яєць».

За успіхи, досягнуті в першотравневому соціалістичному змаганні, за рішенням бюро райкому КП України і виконкому районної ради депутатів трудящих, на районну Дошку пошани заносилися колгосп імені Шевченка (голова колгоспу В.Ф. Рекотов, секретар парторганізації А.П. Жук) та доярки Катерина Христіанівна Сопільняк і Ніна Іванівна Тарасенко.

Щоб повною була картина, як попрацювали тваринники за 4 місяці 1962 року, подаємо показники соціалістичного змагання за збільшення виробництва продуктів тваринництва (на 1 травня):

Назва колгоспів	Вироблено м'яса		Одержано молока			Одержано яєць	
	на 100 га орної землі в забійній вазі (ц)	на 100 га інших сільгоспугідь (ц)	на 100 га сільгоспугідь (ц)	на фуражну корову (кг)	за квітень (кг)	на 100 га зернових (штук)	на курку-несучку
ім. Свердлова	5,7	1,3	61,8	476	154	3228	49,3
ім. Шевченка	3,7	0,8	96,3	620	197	3523	30

Колгосп «Батьківщина»

1 січня 1963 року колгосп імені Шевченка отримав назву «Родина» («Батьківщина»), а село стало Малинівкою.

Разючі зміни сталися в селі і колгоспі в кінці 50-х – на початку 60-х років двадцятого століття. Ні в яке порівняння не йде з Малинівкою не тільки дореволюційна, але і довоєнна Туркенівка.

Виросли нові вулиці, трудівники артілі мають добротні будинки, обставлені хорошими меблями, писала районна газета 7 листопада 1965 року. Не в диковину автомашини, телевізори, мотоцикли у власному користуванні.

За семирічку в новій колгоспній Малинівці збудовано школу, дитячі ясла. Стали до ладу добре обладнані майстерні, фермівські приміщення. В селі виділяється нова красива вулиця зі стандартними будинками і водопроводом. Понад 100 колгоспників справили новосілля. А незабаром відкриє двері красень Палац культури, будівництво якого завершується.

1965 рік став роком подальшого піднесення артілі «Родина». Трудівники її за 10 місяців виконали річний план продажу м'яса на 154 відсотка, молока – на 110, яєць – на 118 відсотків.

Розквітає колгоспна Малинівка.

Сільськогосподарська артіль «Родина» має 6,2 тисячі га земельних угідь, із них орної землі – 5,6 тисячі, садів – 63 гектари, 20 тракторів, 21 комбайн, 18 автомашин. Зростає економіка колгоспу. Якщо в 1958 році прибуток його становив 523,5 тисячі карбованців, то в 1965-му – 1379,8 тисячі.

У 1965 році колгосп «Родина» виробив на 100 гектарів угідь м'яса – 32,21 ц, молока – 345,7 ц, яєць – 13623 штуки, вовни – 53,5 кг і т.д.

У селі є аптека, восьмирічна школа, де працює 11 учителів, сільська лікарня, в якій 4 лікарі і 15 осіб середнього медичного персоналу, сільська бібліотека, котра має більше 6300 книг, дві шкільні бібліотеки, клуб і т.д.

Провідною силою колгоспного виробництва є кадри (спеціалісти, механізатори). В артілі в 1966 році працювало 2 агрономи, 12 ветеринарів, зоотехніків, завідуючих фермами і бригадирів, 5 інженерів, техніків, електромонтерів, 75 механізаторів і 21 водій автомобілів. У їх розпорядженні перебували 120 сільськогосподарських машин, у тому числі 32 трактори, 12 комбайнів, 17 вантажних автомашин та інша потужна техніка й інвентар.

У 1966 році трудівники артілі виростили й зібрали 5130 тонн зерна. Середня врожайність зернових становила 18,9 центнера з кожного гектара, в тому числі по 18,2 центнера озимої пшениці на площі 1236 гектарів.

– У 1966 році, – розповідав голова колгоспу В.Ф.Рекотов, – погодні умови не пестили хліборобів колгоспу «Родина». Особливо

шкодили кукурудзоводам. Та незважаючи на це, вони одержали запланований урожай цієї культури.

Вирощування кукурудзи – трудомісткий процес. Він потребує великих затрат, багато робочих рук. А в нас їх не вистачає, щоб добре доглянути кожну рослину, як-не-як – 500 гектарів було посіяно тільки на зерно.

Тому, коли за цю відповідальну справу вирішили взятися інші механізатори, правління сміливо пішло їм назустріч. Багато довелось потрудитися хліборобам, щоб домогтися запланованого. Коли з'явилися сходи, негайно вивели на плантації агрегати з боронами і знищили однорічні бур'яни. Боронували й до сходів. Це дало великий ефект. А коли кукурудза піднялась на 3-4 сантиметри, сразу ж у міжряддя пустили полільні агрегати.

Та бур'яни невблаганно росли. Вони забивали рослини, висували і без того маловологий ґрунт. Тоді механізатори взяли на озброєння хімію.

Вирощували кукурудзу досвідчені механізатори Кирило Дмитрович Третяк, Іван Іванович Северин, Іван Терентійович Сімаченко та Леонід Іванович Харченко. Кожен із них узяв собі ділянку, яку міг ретельно обробити. Сміливіші брали більше гектарів, інші – менше. Так, К.Д.Третяк та І.І.Северин, наприклад, вирощували її відповідно на 210 і 130 гектарах. Останні доглядали по 80 гектарів кожен.

Колгосп ставив перед ними завдання з кожного гектара всієї площі одержати не менше як по 27 центнерів кукурудзи. На славу попрацювали ці трудівники, тому й упоралися з ним успішно. В цілому в артілі зібрано по 29,6 центнера зерна з гектара.

Найкращого урожаю добилися механізатори І.Т.Сімаченко та Л.І.Харченко, їхні ділянки дали по 31 центнеру зерна, а на площах, які обробили К.Д.Третяк та І.І.Северин, одержано по 29 центнерів. Також непогано. В результаті колгосп успішно виконав план виробництва зерна цієї культури, її зібрано всього 14795 центнерів. Маємо й іншу вигоду. Адже за рахунок механізованого обробітку посівів кукурудзи на кожному гектарі зекономлено 28 карбованців 30 копійок артільних грошей.

Зараз хлібороби роблять усе для того, щоб у майбутньому, ювілейному, році виростити ще більший урожай. Значне місце в колгоспному виробництві посідає тваринництво. В 1966 році артіль мала 2431 голову худоби, в тому числі 879 корів, 2782 голови свиней, 1500 овець.

Тваринники виробили на 100 га земельних угідь по 300,4 центнера молока, по 47 центнерів м'яса, по 95 кілограмів вовни. На кожні 100 га зернових одержано по 10,6 тисячі яєць.

Успіхів досягнуто і завдяки старанній роботі колективу ферми. Тут зібралися працюючі люди. У корівнику чисто, розпорядок дня виконується ретельно, корови добре доглянуті. В корівнику механізовано водопостачання, очищення приміщення.

Задоволені і доярки, що тепер їм не доводиться руками виконувати трудомісткі процеси, якщо не брати до уваги роздачі кормів.

Шефи колгоспу – робітники Запорізького заводу високовольтної апаратури – надали значну допомогу в комплексній механізації тваринницьких ферм.

Загальний прибуток колгоспу в 1966 році становив 1,3 мільйона карбованців, неподільний фонд – 2,4 мільйона, річне відрахування до культфонду – 28 тисяч карбованців.

Серед трудівників села вирости чудові майстри сільськогосподарського виробництва, вісім із них за високі виробничі показники в роки семирічки нагороджені орденами і медалями: бригадир С.І.Пономаренко – орденом «Знак Пошани», тракторист К.Д.Третяк та заступник голови колгоспу В.Д.Назаренко кожен – медаллю «За трудову доблесть».

Тридцять років працює в господарстві пташниця Євдокія Сергіївна Кононенко. В 1966 році вона одержала на курку-несучку по 153 яйця. Оточений пошаною і тракторист Іван Іванович Северин. У 1966 році трактором МТЗ-2 він виробив 661 гектар умовної оранки і зекономив 1,1 тонни пального. Так працює переважна більшість колгоспників.

У тому ж 1966 році господарство перейшло на грошову оплату праці, яка становила в середньому по 3 карбованці 64 копійки на один людино-день. Як зростав добробут колгоспників, можна бачити на прикладі сім'ї Олександра Григоровича Панасейка. Він працював столяром, дружина – дояркою, двоє дітей – дошкільнята. Сім'я мала типовий новий будинок, мопед, телевізор, газову плитку, пральну машину.

Малинівка електрифікована і радіофікована, має чудовий Палац культури (директор Галина Іванівна Андрієвська) на 500 місць, кімнати для роботи драматичного, хорового, танцювального та інших гуртків художньої самодіяльності. Тут чотири рази на тиждень демонструються художні та науково-популярні кінофільми.

За роки Радянської влади значна частина малинівців здобула вищу, середню спеціальну та середню освіту, в тому числі 23 – стало вчителями, 8 – медичними працівниками, 6 – інженерами, 15 – техніками, 8 – агрономами, 6 – зоотехніками, 197 – механізаторами сільського господарства, 23 – офіцерами Радянської Армії. Доктором хімічних наук став Григорій Іванович Деркач (1932-1969 рр.), доктором технічних наук – Володимир Несторович Шило, кандидатом технічних наук – В.М.Болтянський, кандидатом сільськогосподарських наук – О.І.Головко.

Вступаючи в нову п'ятирічку (1966-1970 рр.), малинівці визначили для себе такі рубежі: в 1970 році з кожного гектара зібрати по 23 центнери зернових, у тому числі озимої пшениці – по 24 центнери та кукурудзи в зерні – по 30 центнерів. А виробництво молока і м'яса на 100 гектарів сільськогосподарських угідь довести до 354 і 43 центнерів та по 18 тисяч яєць на 100 гектарів зернових. На кінець п'ятирічки виробництво всієї сільськогосподарської продукції зросте порівняно з 1965 роком на 20 відсотків.

Для збільшення виробництва зерна перш за все треба підвищити культуру землеробства і поліпшити використання місцевих добрив. З цією метою розробили відповідні заходи. Вже в 1970 році планується внести в ґрунт 18 тисяч тонн місцевих добрив та 340 тонн мінеральних добрив.

Великі заходи передбачалося провести з культурного будівництва: збудувати приміщення для середньої школи, дитячий комбінат, їдальню, тракторний польовий стан, контору колгоспу, будинок тваринника, 50 будинків для колгоспників та прокласти 10 кілометрів водопроводу.

11 червня 1966 року голова виконкому Малинівської сільської ради І.Мофа писав у районній газеті «Зоря комунізму»: «Наша Малинівка – один з найстаріших на Гуляйпільлі населених пунктів: торік трудящі відзначили 165-річчя села. Але тому, хто вперше потрапить до нас, село здається зовсім молодим. І небезпідставно.

Характерною особливістю старих сіл є саманні хати з солом'яними дахами. У нас вони – справді музейна рідкість: на все село таких хат залишилося лише 7. Решта – сучасні добротні будинки з великими вікнами, під черепичними, шиферними покрівлями.

Змінили вигляд і вулиці. Нині вони – справжні тіністі алеї, широкі й у більшій частині рівні. Виняток становить хіба що гор-

дість села вулиця Космічна, де дерева ще не встигли розростися. Та це й не дивно. Виникла вона на місці пустиря всього три роки тому.

Особливо бурхливо оновлювалося село протягом останніх чотирьох років. Судить самі. За цей час побудовано 82 житлових будинки, в тому числі 29 – за рахунок коштів колгоспу «Родина», які передаються колгоспникам на виплату, приміщення початкової школи, виконкому сільської ради й сільської бібліотеки, майстерні побутового обслуговування, корпус дільничної лікарні, прокладено 5 кілометрів водопроводу, 200 метрів тротуарів з твердим покриттям. У нових будинках справили новосілля сім'ї обліковця тракторної бригади Василя Северина, доярки Тетяни Вишнівської, рядового колгоспника Олексія Сливки, тракториста Олександра Панасейка та багатьох інших. А десятки жителів перейшли в капітально відремонтовані будинки.

А ось ще одна характерна ознака нового села – радіо- і телевізійні антени. 287 радіол і радіоприймачів є нині в Малинівці, в 42 будинках вечорами засвічуються голубі екрани телевізорів. Хіба це не показник достатку, високого культурного рівня сьгоднішніх малинівців?

Колись основним засобом пересування в селі були власні ноги. Нині ж майже кожен колгоспник має велосипед, а 48 чоловік є власниками мотоциклів. Але це тільки початок. Ось переді мною генеральний план забудови населеного пункту на п'ятиріччя. До села веде широка, обсаджена деревами асфальтована дорога. Вона проходить через греблю, за якою поблискує водою став з парком на березі, пляжами, і вливається у вулицю Космічну з чепурними будинками колгоспників, адміністративними приміщеннями. Далі площа, на якій височать колгоспний Палац культури, магазин на 6 робочих місць, двоповерхова школа на 320 учнів. У селі з'являться пологовий будинок, лазня, магазини в бригадах, телефонний зв'язок. Водопровід протягнеться ще на 8 кілометрів, тротуари – на 5 кілометрів.

Це не фантазія. Став, Палац культури, аптека, приміщення правління артілі будуються вже зараз, спорудження школи й магазину розпочнеться цього року. Крім усього названого, щороку зводиться також по 15 житлових будинків.

Одним словом, мине небагато часу, і наша Малинівка перетвориться у справді сучасне село, а жителі його зможуть вдома

користуватися всіма видами побутового обслуговування, одержувати кваліфіковану медичну допомогу».

7 листопада 1967 року пригадувала фундаторка артiлі «Родина» Олександра Прокопівна Набока: «Я організувала в першому колгоспі імені Шевченка громадську ферму. Дійне стадо налічувало спочатку десять корів (порівняйте: нині на фермах колгоспу 873 корови, 2563 свині, 1547 овець, 4790 курей). Сама доглядала тварин, доїла. А ходити на роботу доводилось далеченько – за 3 кілометри».

Та й вирощувати врожаї є чим у господарстві: 34 трактори, 18 автомашин, стільки ж зернових і кукурудзозбиральних комбайнів тощо.

З року в рік квітне Малинівка. Кілька років тому сільчани сказали: так далі жити не можна, пора покінчити з солом'яними стріхами, глиняними хатинами. Фахівці з міста допомогли їм скласти генеральний план реконструкції села. Так з'явилася вулиця Космічна. Всі турботи зі спорудження будинків узяв на себе колгосп. Колгоспник отримує ключі від хати і сплачує в господарську касу гроші певними частками протягом 5 років.

Споруджували в першу чергу тим, хто найбільше мав потребу в житлі. Першими новоселами Космічної були сім'ї скотаря О.П.Харченка, чабана С.Г.Зінченка, доярки В.Ф.Северин, тракториста В.О.Шальського та інших.

Кожен трудівник задоволений, знаючи, що йому гарантована постійна грошова оплата. Працюєш краще – більше одержуєш. Наскільки це вигідно, видно на такому прикладі.

За 9 місяців 1967 року прибуток колгоспу «Родина» склав 1 мільйон 96 тисяч карбованців. Оплата людино-дня досягла в середньому 3 карбованців 15 копійок. Так, хлібороб Г.Г.Коровка за 9 місяців заробив 1120 карбованців. До того ж він одержав путівку в санаторій – за неї колгосп доплатив 95 карбованців. У кінці року до сімейного бюджету, крім зарплати, доплюсується ще 100 карбованців відпускних.

Цікавішим і змістовнішим стало дозвілля малинівців. Чудовий Палац культури, де працюють різноманітні гуртки, бібліотека, спортивні майданчики на новому стадіоні – їх відвідують і молоді, і старші.

А на Космічній вулиці розплановані будівлі: восьмирічна школа, відділення зв'язку, аптека, сільрада, павільйон побутового обслу-

говування, автобусна зупинка. Поряд висадили ліс. Прокладено тротуарні доріжки, водопровід.

– Наше село нині розкинулось на 575-гектарній площі, – розповідали приїжджим голова колгоспу В.Ф.Рекотов та голова сільради В.Д.Назаренко. – На черзі будівництво їдальні, лазні, народного музею, котельні, будинку тваринників. Для колгоспників споруджуватимемо двоповерхові котеджі, продовжуватимемо газифікувати будинки.

Із вдячністю називають малинівці імена тих, хто багато зробив і робить для рідного села. Це засновники артiлі – пенсіонери Г.І.Панасейко, Х.С.Гречан, П.Л.Ільченко, С.П.Очеретяний, Г.П.Сливка, доярка М.Г.Донченко, чабан О.Г.Кобиляшний, шофер М.А.Сунка, пташниця Є.С.Кононенко, бригадир комплексної бригади А.П.Дорогобід, конюх С.П.Шинкаренко та багато інших.

Сумлінна праця малинівців була гідно оцінена: напередодні 50-річчя Великого Жовтня рішенням бюро Запорізького обкому Компартії України і виконкому обласної ради депутатів трудящих за найкраще впорядкування і оформлення села Малинівці присудили перше місце в області і першу грошову премію.

В урочистій обстановці представникам села вручили Пам'ятний прапор.

За підсумками роботи учасниками Виставки досягнень народного господарства в Москві в 1967 році були Олексій Якович Тимошенко, Валентин Федорович Рекотов та Федір Михайлович Білий, яких нагороджено пам'ятними медалями.

У 1967 році у селі Малинівці відбулася районна семінар-нарада культармійців. Сюди завітали завідувачі сільськими клубами, бібліотекарі і методисти, щоб обмінятися досвідом роботи, повчитися, обговорити побачене і почуте. Місце проведення семінару було обране не випадково.

Тут чудовий Палац культури, змістовним життям наповнені будні його чисельного активу. Заслуговує на увагу оформлення і робота червоного кутка, що функціонує в тракторній бригаді.

Багато корисного почерпнули учасники семінару, відвідуючи червоний куток першої тракторної бригади артiлі «Родина». Про організацію його роботи розповів голова сільської ради В.Д.Назаренко. Наочна агітація конкретна, дійова. Змістовно підібрані книги, брошури, ілюстрації на стенді «Для вас, механізатори». Яскраво оформлені заклики, соціалістичні зобов'язання місце-

вих хліборобів. Систематично виходить «Блискавка» і «Листок трудової слави» (відповідальний за випуск обліковець, профгрупорг бригади В.П.Северин). Останні випуски уславлюють передових механізаторів Ф.Набоку, К.Дорогобіда і Г.Сливку.

У вільні від роботи години в червоному кутку можна почитати свіжі газети, журнали, книги, пограти в настільні ігри, послухати цікаву радіопередачу. Місячний план роботи кутка чіткий, продуманий. В організації заходів беруть участь агроном т. Кучер, бригадир тракторної бригади т. Гречан, обліковець т. Северин, бібліотекарка т. Набока та інші.

Коли 1967 рік добігав до свого фіналу, в районній газеті 16 грудня виступив плановик-економіст колгоспу «Родина» С.Сельодкін зі статтею «Госпрозрахунок – це добре».

«В 1965 році в колгоспі «Родина», – писав він, – на кожній виробничій ділянці було запроваджено госпрозрахунок. І це дало гарні наслідки. Всі колективи посилили боротьбу за зниження собівартості продукції, вишуковують і впроваджують у виробництво всі резерви, які сприяють цьому.

Нинішнього року, наприклад, кукурудзу в артілі вирощували тільки з мінімальними затратами праці. Для цього було створено 6 механізованих ланок. На виробництво центнера зерна вони затратили 1,42 карбованця й 1,26 людино-години. Ланка Кирила Дмитровича Третяка добилася ще кращих результатів. Механізатори на кожному із 110 гектарів зібрали по 32,3 центнера зерна і по 158 центнерів зеленої маси. Зерно обійшлося в них в 1,21 карбованця при затратах праці 1,08 людино-години.

Останнім часом непогано працюють колективи тракторних бригад. У 1967 році механізатори виконали план тракторних робіт на 106,4 процента і виробили на 15-сильний трактор по 817 гектарів м'якої оранки. За відповідний період вони заощадили 25,4 тонни пального і 1913 карбованців на ремонті машин. Середньозмінний виробіток на трактор становить 4,6 гектара.

Ще краще потрудилися механізатори першої тракторної бригади. План робіт вони виконали на 113 процентів і на 15-сильний трактор виробили по 889 гектарів м'якої оранки. В цій бригаді заощаджено 17,3 тонни пального і 1647 карбованців на ремонті. На гектар умовної оранки затрачено 2,60 карбованця проти 2,68 карбованця за планом. Таких результатів колектив бригади добився насамперед за рахунок правильної експлуатації техніки. В бри-

гаді трактори завжди працюють при повному навантаженні, скорочено до мінімуму переїзд.

В господарстві зросло і виробництво продуктів тваринництва. Проти 1964 року виробництво молока збільшилось на 18,5 процента, м'яса – на 20,3, яєць – на 73,1, вовни – на 16 процентів. Одночасно значно знизилась собівартість вироблюваної продукції. За 9 місяців нинішнього року собівартість центнера молока складала 10,52 карбованця проти 16,80 карбованця в 1965 році. Якщо торік на виробництво тисячі яєць витрачалось 71,24 карбованця, то тепер – тільки 34,93 карбованця.

Якщо порівняти собівартість продукції в бригадах і фермах, то вона в деякій мірі різна. І це тільки тому, що не всі керівники посправжньому організують роботу, працюють з олівцем у руках.

Хороші справи, наприклад, на четвертій фермі (завідуючий Г.Животченко). Корів завжди годують добре підготовленими кормами і економно їх витрачають. Доярки суворо дотримуються розпорядку дня і вимог зоотехнії. На цій фермі кожен кілограм корму використовується за призначенням. Завдяки цьому на виробництво центнера молока витрачається тільки 9,35 карбованця.

Ми добилися деякого зниження собівартості продукції також за рахунок внутрігосподарської спеціалізації. Зараз, наприклад, поголів'я тварин розподілено по бригадах: на першій та четвертій фермах знаходиться молочнотоварне стадо. В одній бригаді сконцентроване свинопоголів'я, в іншій – племінний та відгодівельний молодняк. А якщо так, до кожної ферми завозяться тільки необхідні корми, скорочуються зайві перевезення, обслуговуючий персонал тощо. Багато дало впровадження внутріфермівської комплексної механізації – автонапування, механічного доїння, роздачі кормів, очищення гною.

Ось приклад. На першій фермі механізовано всі процеси в корівнику на 1650 корів. Це дало можливість на 20-30 процентів скоротити штати, а людей перевести на іншу роботу.

Тепер декілька слів про якість продукції. Хоч останнім часом її стали виробляти більше і дещо поліпшили якість, все ж поки що вона не відповідає вимогам сьогодення. Візьмемо молоко. За 9 минулих місяців на державні заготівельні пункти відправлено його 14098 центнерів, а зараховано колгоспу тільки 12500 центнерів. Отже, через ненормальний вміст жиру в молоці та підви-

щення кислотності колгосп поніс збитки на 24769 карбованців. А це, звісно, негативно вплинуло і на собівартість продукції.

Роблячи висновок, слід сказати, що в більшості виробничих одиниць артiлі госпрозрахунок сприйняли як основне. Але дехто поки що недооцінює цієї важливої справи. Внаслідок цього бригади, ферми, колгосп у цілому несуть великі збитки.

В 1968 році колгоспники артiлі «Родина» поставили завдання: добитися значно кращих показників у виробництві продукції, знизити собівартість її на 10 процентів. Для цього вже сьогодні на фермах ведеться копітка робота.

Ми пам'ятаємо, що госпрозрахунок – не тільки різна оплата праці в бригадах і фермах. Головне – це ощадливість, оперативність, контроль і аналіз підвищення продуктивності праці та зменшення витрат на одиницю продукції».

А як будував сімейну економіку чабан С.Зінченко, він похвалився читачам районної газети 21 жовтня 1967 року:

« – Я працюю в колгоспі чабаном, а дружина – на різних роботах. Праця наша оплачується добре. Так, загальний заробіток сім'ї складає в середньому 180–200 карбованців щомісячно. Крім того, дещо маємо з присадибної ділянки та допоміжного господарства.

Але, відверто кажучи, ми довгий час через безсистемне витрачання грошей не могли зробити збереження для будівництва або придбання цінних речей. Порядок в економіці нашої сім'ї допомогла навести... ощадна каса.

За п'ять років ми зібрали на книжку певну суму грошей для придбання будівельних матеріалів і скоро спорудили собі добротний будинок з верандою, літньою кухнею, зробили бетонований підвал для зберігання картоплі, овочів, соління. Благоустроїли садибу.

Якось працівники ощадної каси проводили у нас в колгоспі роз'яснення про вигідність перерахування частини заробітку на ощадну книжку по заявках в порядку безготівкових розрахунків. Ми з дружиною одними з перших оформили заявки, я – по 30 карбованців, а дружина – по 10.

З того часу минуло три роки. Ми закінчили будинок, придбали радіолу, пральну машину, газову плитку, шифоньєр з дзеркалом. А коли готували сина Колю в цьому році до першого класу, то на 50 карбованців, нарахованих нам у вигляді процентів, купили увесь одяг, взуття і підручники».

Коллектив колгоспу «Родина» завжди відгукувався на потреби своєї школи, дбав про навчання і виховання підростаючого покоління малинівців. Тому не випадково у серпні 1968 року учасники загальних зборів колгоспників сільгоспартiлі «Родина» прийняли звернення до всіх колгоспників, працівників народної освіти, батьків та громадськості району.

У зверненні є такі слова: «Усвідомлюючи необхідність створення потрібних умов для діяльності школи, колгосп, з волі загальних зборів, на свої кошти збудував у 1967 році приміщення восьмирічної школи в комплексі з навчальними майстернями, спортивним залом, їдальнею, благоустроїв шкільну територію.

З метою дальшої нормалізації роботи школи ми зобов'язуємося за рахунок колгоспу:

– дообладнати в школі біологічний та фізичний кабінети і навчальні майстерні, забезпечити їх навчальними приладдями і посібниками;

– забезпечити безкоштовним харчуванням школярів у групах продовженого дня;

– збудувати в селі дитячий комбінат на 140 місць;

– щоліта організовувати для учнів екскурсії по визначних місцях країни, сприяти розвитку туризму та краєзнавства;

– придбати для дітей спортивні костюми та костюми для учасників художньої самодіяльності;

– протягом наступних трьох років забезпечити учителів квартирами за рахунок новобудов і капітального ремонту існуючих будинків тощо».

У зверненні є зобов'язання вчителів школи брати активну участь у житті села. І, як показав подальший хід подій, така співпраця дала потрібний ефект. Та повернемося до господарських справ.

1 жовтня 1968 року голова правління артiлі В.Ф.Рекотов писав у районній газеті: «Хлібороби колгоспу «Родина» використовують кожен погожу годину для завершення польових робіт. Нещодавно вони здобули визначну трудову перемогу – завершили косовицю качанистої (до річч, першими в районі). Зараз у трудівників єдине прагнення – вчасно посіяти озимі культури. Дощі, які нещодавно випали, створили в ґрунті достатню кількість вологи, а це хороші умови для сівби. Зерно кладеться у дбайливо підготовлений ґрунт.

Ветеранів війни вітає голова колгоспу «Родина» Валентин Федорович Рекотов

Механізаторам колгоспу належить посіяти 1970 гектарів озимих. Завдяки уміло організованій роботі трудівники на сьогодні висіяли зерно на 1292 гектарах. Цим зайнято в колгоспі шість агрегатів.

Особливо відрадних результатів добилися механізатори першої комплексної бригади, котру очолює Олексій Якович Тимошенко. Вони посіяли вже понад 780 гектарів озимини. Маяком у праці по праву вважають механізатора Григорія Павловича Сливку. Щодня він виконує норми на сівбі на 130-135 процентів. Його робота завжди одержує високу оцінку спеціалістів.

Повагою в артілі користуються і шофери Іван Андрійович Сушко та Василь Павлович Личко, які обслуговують сівальні агрегати. Не було дня, щоб вони не виконали завдання».

Голова правління артілі «Родина» Валентин Федорович Рекотов – людина неспокоїної творчої вдачі – завжди дбав про впровадження комплексної механізації на тваринницьких фермах. 12 грудня 1968 року плановик-економіст С.Сельодкін розповідав: «Комплексну механізацію ми почали впроваджувати на фермах дійного стада чотири роки тому. На це колгосп витратив 44117 карбованців. А зекономив на протязі двох з половиною років 42660 карбованців. Отже, за три роки витрачені кошти вже повернулися до каси.

З впровадженням комплексної механізації знизилась і затрата на одну корову. Якщо, наприклад, в 1965 році вони склали 508 карбованців, то вже в 1967-му – 454 карбованці. Зменшилася на 100 карбованців і оплата праці на догляді за коровою. В 1965 році вона складала 307 карбованців, а в 1967-му – тільки 207.

Читачі можуть подумати, що внаслідок цього знизилась і заробітки тваринників. Нічого подібного! І працювати стало легше, і заробітки зросли.

Наведу приклад. На оплату праці одного людино-дня тваринників дійного стада витрачалось: у 1965 році – 3 карбованці 19 копійок, в 1966-му – 3 карбованці 52 копійки і в 1967-му – 4 карбованці 35 копійок. З цього видно, що оплата людино-дня зросла на 1 карбованець 16 копійок.

Завдяки комплексній механізації знизилась затрата праці на корову. В 1965 році вони складали 87,3, а в 1967-му – 50 людино-днів.

А як із собівартістю одного центнера продукції? Є зрушення і тут. Причому вагомі. Якщо виробництво центнера молока в рік впровадження комплексної механізації обходилося в 21 карбованець 10 копійок, то вже минулого року – на 2 карбованці 52 копійки менше.

Отже, практика і досвід свідчать про те, що колгоспам слід сміливіше йти по шляху механізації трудомістких процесів на тваринницьких фермах. Не зупиниться на цьому і наш колгосп. Вже розроблено заходи, складено плани по механізації на 1969 рік. Правління артілі вводитиме в дію машини не тільки на фермах дійного стада, а й на фермах молодняка великої рогатої худоби та свинарниках. Це дасть можливість знизити собівартість яловичини і свинини».

Розповідаючи про історію Малинівки та колгоспу «Родина», згадаємо загальні збори членів сільгоспартілі з обговорення проекту Зразкового статуту колгоспу, яке проходило у вересні 1969 року.

... Ранок. Хлібороби поспішають до центру села. Ось вийшов зі свого затишного будинку сивовусий Панас Семенович Дорогобід – один із тих, хто створював колгосп. Іде і милується своїм селом. З орденом «Знак Пошани» на грудях іде бригадир тракторної бригади Степан Іванович Пономаренко. Поважно, твердою ногою прямує вулицею колишній голова артілі Григорій Іванович Панасейко. Це людина міцного гарту. Двадцять п'ять років від-

дав головуванню старий комуніст. Нині Григорій Іванович на відпочинку, але ветеранові до всього є діло.

Збори відкриває один із перших фундаторів колгоспу Назар Іванович Білий. Слово для доповіді надається голові сільгоспартілі Валентину Федоровичу Рекотову. Він оглянув ті сорок років, що минули з часу створення колгоспу.

— Після встановлення радянської влади, — розповідає голова, — на селі було створено комітет незаможних селян. Очолив його бідняк Григорій Петрович Северин. Незабаром комітет реорганізовується в ТСОЗ (товариство спільного обробітку землі), до складу якого ввійшло 16 сімей. В організації ТСОЗу взяв активну участь перший комуніст села, якого й сьогодні ось обрали ми до нашої президії, Назар Іванович Білий. ТСОЗівці купують трактор «Фордзон», молотарку, декілька плугів, три пари коней. За кермо трактора сідає комсомолец Петро Дем'янович Симон. Згодом організовуються колгоспи «Нове життя», імені Шевченка, «Зоря комунізму» та імені Щорса.

Сьогодні ми з глибокою пошаною і сердечною вдячністю згадуємо першопрохідців колгоспного будівництва. Серед них Іван Пархомович Ведмідь, комуніст Йосип Ларіонович Тарасенко, Григорій Іванович Панасейко, Улин Павлович Шапошніков, Антон Йосипович Гордієнко, колишні комсомольці Федір Піддубний (перший секретар осередку), Галя Юрченко, Євдокія Задко, Петро Симон, Панас Набока та багато інших.

На кінець тридцятих років колгоспи вирости і зміцніли. Держава допомогла машинами, тракторами. Заможна зажили колгоспники. Статут артiлі, який було прийнято у тридцять п'ятому році, вдало поєднав інтереси колгоспу і держави.

Та ось прийшла війна. Ніколи не згаснуть у нашій пам'яті імена братів-комсомольців Миколи, Валентина, Олексія Обмачевських, Данила, Василя, Миколи Набоків, Степана, Артема, Івана та Миколи Тищенко, які віддали своє молоде життя за Батьківщину (Взагалі ж на війні загинуло близько 180 малинівців. — Авт.).

Із перших днів після визволення села колгоспники дружно піднімали артiль із руїн. Жінки і старики, підлітки і діти взяли на себе весь тягар відбудови колгоспу. Відбудували, залікували рани, стали на ноги.

У 1963 році колгоспи об'єднуються у велику артiль «Родина». Сьогодні господарство має 34 трактори, 21 комбайн, 23 автомашини.

Лише за один рік артiль споживає близько чотирьохсот тисяч кіловат електроенергії.

Механізатор — провідна фігура на селі. В колгоспі нині кожна культура обробляється тільки механізмами. Механізовано подачу води і стрижку овець, будівництво виробничих приміщень. На фермах артiлі утримується 2364 голови великої рогатої худоби (в тому числі 699 корів), понад три тисячі свиней, 8558 штук птиці і 1647 овець.

Рік у рік зростає економіка колгоспу. Якщо в 1958 році його прибуток становив 523,6 тисячі крб., то в 1968 р. — 1359,9 тисячі. Неподільні фонди колгоспу на кінець 1958 року становили 685,6 тисячі, а торік їх цифра зросла до 2999,8 тисячі крб.

Усе це дало можливість розширити й удосконалити виробництво. Господарство зміцніло, прийшов достаток. Це ж не секрет, що 640 колгоспників артiлі зберігають в ощадкасі свої, зароблені на колгоспному виробництві, гроші — 343000 карбованців.

За останній час сільські трударі придбали 110 телевізорів, 63 мотоцикли, 90 газових печей, 18 холодильників. Майже в кожному будинку є пральна машина. Зведено 135 добротних будинків, контору колгоспу, сільради, магазин, пошту, Палац культури, аптеку, побутову майстерню, школу, автопавільйон, водопровід довжиною десять кілометрів.

Артiль буде десять будинків для колгоспників, стадіон, водосховище для зрошування 100 гектарів землі. Незабаром розпочнеться будівництво дитячого садка на 140 місць. Усі діти утримуватимуться в ньому на кошти колгоспу. За минулий рік молодим хліборобам артiллю видано кредитів на будівництво в сумі 33357 карбованців, витрачено на культурно-масову роботу — 34052, а на навчання — 5300 карбованців. Цінують у господарстві і спеціалістів. За минулий рік їм виплачено за стаж роботи і класність 8323 карбованці.

Дані про валовий збір зерна, в т.ч. і кукурудзи
(в центнерах у колгоспі «Батьківщина»)

1962—1964 рр. (у середньому за рік)	41230
1965—1967 рр. (у середньому за рік)	51030
1965—1967 рр. (у % до 1962—1964 рр.)	123,8

Дані урожайності зернових з кукурудзою (цнт., з 1 га)

1962–1964 рр. (середн., за рік)	15,8
1965 р.	15,8
1966 р.	18,9
1967 р.	20,1
1965–1967 рр. (середн., за рік)	18,6
1965–1967 рр. (у % до 1962–1964 рр.)	117,7
1968 р. на 1.XII	14,3

Урожайність озимої пшениці (в цнт. з га)

1962–1964 рр. (середн., за рік)	19,2
1965 р.	14,4
1966 р.	18,2
1967 р.	22,2
1965–1967 рр. (середн., за рік)	18,3
1965–1967 рр. (в % до 1962–1964 рр.)	95,8
1968 р.	13,8

Валовий збір кукурудзи на зерно (цнт.)

1962–1964 рр. (в середн., за рік)	10291
1965–1967 рр. (в середн., за рік)	12210
1965–1967 рр. (у % до 1962–1964 рр.)	118,6

Урожайність кукурудзи на зерно (цнт.)

1962–1964 рр. (середн., за рік)	15,4
1965 р.	22,2
1966 р.	29,6
1967 р.	21,1
1965–1967 рр. (середн., за рік)	24,3
1965–1967 рр. (у % до 1962–1964 рр.)	57,8
1968 р.	20,2

Валовий збір соняшнику (цнт.)

1962–1964 рр. (в середньому за рік)	11809
1965–1967 рр. (в середньому за рік)	15275
1965–1967 рр. (в % до 1962–1964 рр.)	129,4

Валовий збір картоплі (цнт.)

1962–1964 рр. (в середньому за рік)	273
1965–1967 рр. (в середньому за рік)	260
1965–1967 рр. (у % до 1962–1964 рр.)	95,2

Урожайність картоплі (цнт.)

1962–1964 рр. (середн., за рік)	34,1
1965 р.	31
1966 р.	30
1967 р.	40
1965–1967 рр. (середн., за рік)	33,8
1965–1967 рр. (у % до 1962–1964 рр.)	99,1
1968 р.	55

Валовий збір кормових і цукрових буряків
на корм худобі (цнт.)

1962–1964 рр. (в середньому за рік)	16721
1965–1967 рр. (в середньому за рік)	18261
1965–1967 рр. (у % до 1962–1964 рр.)	109,2

Урожайність кормових буряків,
у т.ч. і цукрових (цнт. з га)

1962–1964 рр. (середн., за рік)	125,1
1965 р.	178,2
1966 р.	229,3
1967 р.	86,8
1965–1967 рр. (середн., за рік)	164
1965–1967 рр. (в % до 1962–1964 рр.)	131,1
1968 р.	130,2

Виконання плану закупівлі тварин на 1.XII.1968 р.
(тонн живої ваги)

План на 1968 р.	167
Закуплено	257
% виконання	154
1968 р. (у % до 1967 р.)	117

Виконання плану закупівлі молока
на 1.XII.1968 р. (тонн)

План на 1968 р.....	1500
Закуплено	1155
% виконання.....	77
1968 р. (в % до 1967 р.)	84

Виконання плану закупівлі яєць
на 1.XII.1968 р. (тис. штук)

План на 1968 р.....	290
Закуплено	371
% виконання.....	128
1968 р. (у % до 1967 р.)	101

Виконання плану закупівлі вовни (цнт. залікової ваги)

План на 1968 р.....	50
Закуплено	50
% виконання.....	100
1968 р. (у % до 1967 р.)	104

У 1969 році малинівці отримали в середньому врожайність зернових 22,9 центнера з гектара, в тому числі озимої пшениці – 17,4, кукурудзи – 29,4, соняшнику – 22,8 центнера.

Добре попрацювавши, колгоспники достроково виконали п'ятирічний план продажу державі м'яса і яєць. План 1969 року із заготівлі м'яса закрили на 109 відсотків. Якщо хлібороби «Батьківщини» в 1966 році продали державі 21760 центнерів зерна, то в 1969-му – майже на шість тисяч центнерів більше. Зростають грошові доходи колгоспу. Чотири роки тому вони становили 1194 тисячі карбованців, у 1969-му – 1488 тисяч.

Крім того, за найкращу забудову з-поміж 168 кращих сіл країни Малинівка нагороджена дипломом III ступеня (підсумки підбивалися після закінчення другого етапу всесоюзного огляду-конкурсу) Виставки досягнень народного господарства.

У 1970 році чистий дохід колгоспу «Батьківщина» становив більше 600 тисяч карбованців.

Красивішає село, багатшає колгосп

Невпізнанно змінилася Малинівка у повоєнні роки. На початку 70-х років двадцятого століття тут ніхто не дивувався газовій плиті, водогонові, телевізорів в хаті. З року в рік міцнів колгосп «Батьківщина», домагаючись непоганих економічних показників.

– Я коли повідомив на районній нараді, що зернових зібрали по 12 центнерів з гектара – було це років двадцять назад, – мені довго аплодували, – пригадував у 1971 році колишній голова колгоспу Олексій Якович Тимошенко, – а тепер ось і 26 мало. Пішло наше село далеко вперед, і його тепер не впізнати. Успіхи господарства за роки минулої п'ятирічки особливо помітні, добре вплинули вони і на підвищення добробуту колгоспників, їх культурний рівень. А турбувалися про це всі разом: комуністи, депутати сільської ради, колгоспники.

– От я працюю дояркою, – розповідала депутат сільської ради В.Северин. – Незнайомі люди, коли про це дізнавалися, дуже мені співчували: аякже, нелегко сімейній жінці працювати, ростити сина, вести домашнє господарство, а про читання книжок і перегляд кінофільмів, мовляв, і говорити не доводиться, часу не вистачає. А я посміхаюся: значить, вони не були у нашому селі, на тваринницьких фермах, і розповідають про вчорашній день нашої професії.

Так, було нелегко. Хоч би дванадцять років тому, коли тільки починала працювати. Тоді треба було кожне відро води витягти з колодязя, роздати корм, видоїти корів, прибрати на фермі, і все це вручну.

Тепер на одній фермі – молочне стадо, на іншій – відгодівельна група тварин, на третій – свині. Це – результат внутрішньогосподарської спеціалізації. А праця-то наша як змінилася! На фермі комплексна механізація: автодоїння і автонапування корів, механічна роздача кормів і вичищення гною. Доярці тепер потрібні знання механізатора.

Нам, жінкам, особливо приємно, що не тільки умови праці покращуються, але і побут став іншим. Прийду додому з роботи, і не треба бігти, як раніше, по воду. Поряд водогін. На газовій плиті за кілька хвилин приготую сніданок, поперу пральною машиною. В павільйоні побутового обслуговування можна замовити хороше вечірнє плаття, костюм, відремонтувати туфлі, чоботи. Глибоко по-

миляються ті, хто думають, що немає у нас часу для книг, кіно, концертів. У великій сільській бібліотеці не скаржаться на відсутність читачів, у багатьох малинівців є свої бібліотечки. Ми з чоловіком знаходимо час сходити в Палац культури і подивитися хороший кінофільм, на заняття хору чи на концерт. У нас є естрадний оркестр, піаніно. Тепло зустрічають односельчани виступи учасників художньої самодіяльності: слюсаря М.Придибайла, механіка М.Синька, тракториста В.Шальського, доярки М.Шальської та інших.

— Можна багато говорити про розквіт Малинівки, про збільшення сільськогосподарської продукції, про підвищення добробуту людей, — у 1971 році говорив керуючий першим відділком колгоспу О.Тимошенко. — Але я скажу про кадри. В Малинівці вже не кидають господарство молоді спеціалісти, залишаються після школи випускники, повертаються в рідне село демобілізовані воїни. Тільки у нашому відділку торік дев'ять хлопців поміняли військовою формою на механізаторські комбінезони. Трудяться не гірше за досвідчених молоді трактористи Вася Жадан, Микола Турко, шофери Іван Симоненко, Дмитро Набока, Микола Северин та інші.

Багато значить і те, що молоді в селі не нудно, є де провести вільний час, і те, що тепер у будь-яку погоду можна добратися автобусом у райцентр і в Запоріжжя, і те, що завдяки механізації полегшується праця колгоспників, підвищується заробітна плата.

Взяти, наприклад, механізаторів Ф.Полупана і М.Сірого. Торік вони заробили відповідно 2398 і 2366 карбованців, 200 і 167 карбованців — середньомісячна заробітна плата доярки Л.Коровки і свинарки В.Зінченко.

Приваблює молодих робота в колгоспі і тим, що вони, як і в місті, мають можливість навчатися, підвищувати свою кваліфікацію, опановувати нові спеціальності. Колгосп багатьох рекомендував до вступу в технікуми, інститути, і не тільки на заочне відділення, у нас є колгоспні стипендіати. Господарству це під силу: рік у рік зростають його прибутки. Більше 660 тисяч карбованців — чистий дохід колгоспу за 1970 рік.

...А Малинівка продовжує будуватися. Піднімається дитячий комбінат на 140 місць, їдальня. В нинішній п'ятирічці прикрасять село приміщення адміністративного центру, спортивного залу, літнього кінотеатру, багатьох виробничих приміщень. Одночасно з

одноповерховими будемо зводити двоповерхові шістнадцятиквартирні будинки зі всіма зручностями. Та хіба про все розкажеш!

Тепер про господарську ініціативність плюс настійливість.

Молочнотоварна ферма колгоспу «Батьківщина» знаходиться на окраїні села Малинівки. До неї веде нитка асфальту, яка оперезала ферму вздовж і впоперек.

Дорогу побудували кілька років тому. Вона була логічним завершенням виконання генерального плану реконструкції старих тваринницьких приміщень, впровадження комплексної механізації.

Ось що говорив із цього приводу 17 березня 1972 року керуючий другим відділком господарства Василь Давидович Назаренко:

— Питання про механізацію трудомістких процесів на фермах обговорювали на правлінні колгоспу. Там же прийшли до висновку про необхідність ретельного проведення внутрішньоколгоспної спеціалізації. В нашому відділку вирішили зосередити молочне стадо. Інші спеціалізувалися на відгодівлі бичків, свиней. Окремо виділили також племінну ферму. Нею завідує зоотехнік за освітою Марія Григорівна Денисенко.

Дещо порушуючи хронологію розповіді, треба сказати, що вже зараз віддача від племінної ферми отримана солідна. В минулому році замінили 28 відсотків стада високоудійними коровами. Нині на фермі вирощується 650 теличок.

Отже, рішення про зосередження молочного поголів'я у другому відділку прийняли. Члени правління колгоспу розуміли, що для досягнення високої продуктивності стада курс треба тримати на механізацію. Але як це зробити, коли приміщення старі? Зі всієї механізації в них тільки й було, що водонапування. Корми тваринам роздавалися вручну, відходи вивозили тачками. Доїльні апарати були, але їх не використовували.

Як бути? Будувати нове тваринницьке містечко? Справа хороша, але дорога і колгоспу поки що не під силу.

Запросили спеціалістів. Підсумок проведеної реконструкції такий: переобладнали всі шість корпусів. Маємо тепер два чотирирядні корівники і чотири дворядні. У кожному встановили мехдійку, гноєочисні транспортери, корми роздають із допомогою кормороздавача.

— Практично змінився характер праці наших тваринників, — тоді ж розповідав і завідувачий фермою Федір Дмитрович Набока.

– Тепер на фермі утримується 900 корів. Якщо раніше в групі кожної доярки було по 18 голів, то тепер – по 34. У штатному розкладі працівників ферми є спеціальності скотарів-механізаторів, механіків машинного доїння, робітників кормокухні, шоферів молоковозів.

Скотарів-механізаторів на фермі шість. Спочатку сюди йшли працювати з неохотою.

Одним із ініціаторів був комуніст Григорій Гречан. А тепер постійно працюють Микола Сірий, Володимир Гмиря, Сергій Макаров. У їх обов'язки входить навантаження і роздача кормів. Вони ж відвозять відходи до гноєсховища. У розпорядженні механізаторів трактори, причепи, кормороздавачі, грейферний навантажувач, силосний комбайн і КІР-1,5.

Успішно справляються з дорученою їм справою робітники кормоцеху Федір Прихожий і Федір Сивоненко. За заданими рецептами вони готують концентровані корми, значно полегшуючи працю доярок.

У кожному корпусі є механізатор, який відповідає за роботу доїльних апаратів і транспортерів. Але і доярки теж пройшли курс спеціального навчання. Вони навчилися користуватися апаратами, бути не просто доярками, а технологами виробництва.

У червоному кутку ферми є підібрана література про передовий досвід, спеціалісти колгоспу систематично проводять заняття. Правління колгоспу потурбувалося про те, щоб створити тут необхідні умови для праці і відпочинку. Листоноші доставляють на ферму свіжі газети і журнали. У вільний час тваринники мають можливість подивитися передачі телебачення.

У червоному кутку вивішено п'ять вимпелів переможців соціалістичного змагання у лютому. Ними стали доярки Катерина Третяк, Валентина Іванова, Катерина Панасейко, Галина Іконописцева, Надія Золотько.

Турбот у тваринників зараз багато. Головна – не знизити надоїв молока, успішно виконати зобов'язання першого кварталу із продажу молока державі, підвищувати рентабельність галузі.

Кілька цифр для порівняння: якщо в 1967 році (початок робіт із комплексної механізації) собівартість центнера молока була 18 карбованців 58 копійок, то в першому році п'ятирічки вона знизилася до 16,9 карбованця. В 1967 році молочна ферма принесла 73813 карбованців збитків, а в 1970 і 1971 роках від неї отримали уже

прибутку 4601 і 8300 карбованців відповідно. За цей період підвищились і надої молока – з 2134 до 2358 кілограмів від корови.

І ще одне. На фермі практично повністю ліквідували плінність кадрів.

Заробляють і доярки, і скотарі непогано. Торік середня зарплата їх за день становила 5 карбованців 34 копійки.

Наприклад, середньомісячний зарібок скотаря-механізатора Григорія Якимовича Гречана в 1970 році становив 171, а в 1971 році – 196 карбованців. Його дружина доярка Віра Кузьмівна отримувала у місяць відповідно 117 і 204 крб. Зараз на фермі працює і їх син Василь, який повернувся зі служби в армії. Він – шофер молоковоза.

Правління колгоспу разом із сільською радою по-справжньому займаються реконструкцією Малинівки. Архітектори розробили генеральний план її забудови, і цей план наполегливо втілюється у життя.

14 серпня 1973 року розповідав секретар парторганізації колгоспу «Батьківщина» І.Півторапавло: «За минулі роки дев'ятої п'ятирічки, а також у третьому, вирішальному, в колгоспі «Батьківщина» чимало зроблено і робиться, щоб зміцнити економіку госпо-

Директор Малинівської восьмирічної школи
Олександр Григорович Плетінь з учнями

дарства, щоб на основі зрослої матеріально-технічної бази розв'язувати все більш складні завдання дальшої інтенсифікації виробництва. І вже досягли певних успіхів. У порівнянні з першими двома роками восьмої п'ятирічки за цей же період нинішньої ми добилися того, що тваринницька галузь стала рентабельною.

Все це нам допомогла зробити внутрігосподарська спеціалізація. Чим, наприклад, вона характерна в тваринництві? Тим, що на кожній фермі окремо громадське поголів'я розміщене не тільки за видами, а й за віковими групами тварин. Приміром, усе молочне стадо (1035 голів) у нас знаходиться на другому відділку. Тут діє комплексна механізація, трудяться досвідчені, постійні кадри.

Молочну худобу доглядають 34 основних і 6 підмінних доярок. Усі механізми на фермі обслуговують 6 скотарів-механізаторів. Вони ж підвозять і роздають тваринам корми. А сім років тому допоміжного персоналу було втричі більше. Це, звичайно, до впровадження комплексної механізації. Отже, технічний прогрес дозволив умовно вивільнити робочу силу, разом з тим підвищити ефективність виробництва.

Коли в колгоспі вирішили створити штат скотарів-механізаторів, у декотрих виник сумнів, чи зможе значно менша кількість людей справитись із наміченим об'ємом робіт. Партійна організація постановила направити на допомогу чотирьох комуністів. І вони своєю працею справили на інших необхідний вплив, зуміли довести, що успіх вирішує не тільки кількість, а й творчий підхід до справи.

Взяти хоча б комуністів Григорія Якимовича Гречана та Микола Петровича Ляховича, які були направлені на допомогу ще в 1967 році. Вони і досі працюють тут скотарями-механізаторами.

В 1973 році малинівці, незважаючи на труднощі, зібрали по 41,6 центнера з гектара колосових. Механізатори взяли від техніки все, що могли, і врожай зібрали вчасно з мінімальними втратами його на полі. Федір Григорович Полупан і Григорій Павлович Сливка видали з бункера комбайна 11200 центнерів зерна. В порівнянні з минулим роком у нинішньому врожайність зросла на 26,1 центнера. До речі, це тільки за рахунок колосових. Але якщо зіставити віддачу хлібного гектара в розрізі обох відділків колгоспу, то краще справилися із завданням трудівники полів другого. Тут добилися кращого врожаю зернових і торік, хоча й був він несприятливим на погодні умови.

В нинішньому році хлібороби першого відділку одержали з кожного гектара колосових по 40,1 центнера зерна, а другого – по 43,3 центнера. Показники строкаті. Правда, родючість полів на другому відділку дещо краща. Але не це головне. Тут і ставлення до землі більш господарське.

Абсолютна більшість трудівників колгоспу по-справжньому вболіває за громадську справу. Особливо ці їхні якості розкрилися на збиранні полеглих колосових. Важко було, але без умовлянь механізатори довше затримувались на робочих місцях – працювали самовіддано.

Яким же в цілому видався для малинівців 1973 рік?

Як відомо, він був ударним, вирішальним роком дев'ятої п'ятирічки. Трудівники колгоспу «Батьківщина» ознаменували його визначними здобутками.

За врожайністю зернових колгосп зайняв перше місце в районі. На гектар намолочено по 38,7 центнера зерна, в тому числі озимої пшениці – по 42,6 центнера. За рахунок високих зборів Батьківщина одержала від малинівців 6063 тонни хліба, що становить майже 213 відсотків до річного плану.

Досягли певних успіхів і овочівники та працівники садів. За обома видами продукції річний план перекрыто відповідно на 3 і 15 відсотків.

З честю несли трудову вахту вирішального року тваринники. Ще на початку червня ланка пташниць, яку очолювала Є.С.Кононенко, звітувала про завершення річних зобов'язань. На кінець року на її рахунок було 497 тисяч яєць – на 171 тисячу більше, ніж передбачалося одержати за 1973 рік.

Завдяки зусиллям доярок і відгодівельних ланок колгосп достроково розрахувався з державою із заготівель молока і м'яса, їх відповідно продано 1995 і 259 тонн.

Тваринники закінчили річний план за всіма показниками, а трирічний – із продажу основних видів продукції. Це досягнуто спільною працею трудівників полів і ферм.

Урочисті проводи на жнива у 1973 році. Голова колгоспу В. Ф. Рекотов, секретар парторганізації І. М. Півторапавло і механізатор Володимир Іванов

До речі, колгосп «Батьківщина» був учасником ВДНГ і в 1970, і в 1971 роках, а в 1973 році нагороджений Міністерством сільськогосподарства СРСР за перше місце з урожайності пшениці прапором на довічне зберігання та автобусом.

— За останні роки зросла технічна озброєність господарства, — ділилися 22 грудня 1973 року в районній газеті секретар партійної організації колгоспу «Батьківщина» І.Півторапавло, головний агроном М.Беркман, головний зоотехнік В.Буряк, — з'явилися нові трактори, комбайни, сівалки, першокласна ґрунтообробна техніка. Тепер у механізаторів є можливість у короткий строк провести будь-які роботи, дотримуючись відповідної технології.

Велику увагу приділяємо найновішій агротехніці. Кращі попередники, органічні і мінеральні добрива, якісне насіння районованих сортів, оптимальні строки сівби — все це відіграло величезну роль у нинішньому році. На них робитимемо ставку і в майбутньому.

Щоб у 1974 році одержати 9195 тонн зерна, доведеться докласти багато зусиль. Але нинішній рік показав, що наші трударі уміють досягти мети. Отже, завдання для нас реальне, і виконати його — справа честі кожного хлібороба.

Здобутки рільників сприятливо позначаються й на розвитку тваринництва. Тільки міцна кормова база гарантуватиме, що завдання, які стоять перед тваринниками, будуть виконані. Виробити 2544 тонни молока, 365 тонн м'яса, 380 тисяч штук яєць — рубіж, який нам під силу. Але ж ніякі успіхи не приходять самі. Тож із перших днів стійлового утримання на фермах піклуються про раціональне використання кормів, поліпшують племінну справу. Створено племінне ядро корів, свиней.

У збільшенні і здешевленні продукції важлива роль належить механізації трудомістких процесів. Уже в нинішньому році більшість виробничих процесів на молочнотоварній фермі виконується механізмами.

Доярки, телятниці — люди, яких найбільше поважають у колгоспі. Хочеться відзначити тих, які зробили найбільший внесок у виконання державних завдань. Це доярки В.І.Муляр, К.В.Третяк, В.М.Іванова, К.М.Прихожа, М.К.Романець і багато інших. На догляді свиней найкращі показники мають К.М.Сунка, З.Я.Біла і Г.Г.Шинкаренко. Добре розвиваються телички, яких доглядають К.С.Харченко, Л.Т.Бацай і М.І.Кривенко. Телятниці знають і люблять свою роботу, тож і показники в них відмінні.

Серед працівників тракторних бригад переможцями жнив стали Ф.Г.Полупан, В.В.Яцола і В.А.Симон. А в боротьбі за високий урожай року самовіддано трудилися механізатори М.Г.Дігтяр, Б.Ф.Красюк, В.Т.Ільченко, П.Є.Азаров. Нині вони завершують ремонт сільськогосподарської техніки, готуються до весняних робіт.

Усі трудівники нашого господарства прагнуть у четвертому році п'ятирічки вийти на нові рубежі у виробництві й продажу державі рослинницької і тваринницької продукції. Розгін уже взято, тепер потрібно не знижувати досягнутих темпів.

17 січня 1974 року керуючий другим відділком колгоспу «Батьківщина» В.Назаренко ділився досвідом роботи (районна газета «Зоря комунізму»): «Високий урожай зернових культур виростили в третьому, вирішальному, році п'ятирічки хлібороби другого відділку — по 38,9 центнера з гектара (озимої пшениці — по 44,2, ячменю — по 37, кукурудзи — по 28,8 центнера).

Багато уміння і зусиль доклали трудівники полів, щоб добитися цього. Починаючи з підготовки ґрунтів і насіння і кінчаючи жнивами, тривала наполеглива боротьба за щедрий урожай. Всі сільськогосподарські роботи було проведено в кращі агротехнічні строки.

Особливо ми подбали про те, щоб посіяти вчасно озимі та інші культури, які дуже вимогливі до строків сівби. Механізатори і рільники провели всі роботи на високому агротехнічному рівні. Велику увагу приділяли трудівники відділку раціональному використанню мінеральних та органічних добрив. На всій площі під пари було внесено по 30 тонн органіки. Крім того, кожен гектар озимини підживили 90 кілограмами туків. Старанно підібрали і попередники під зернові культури.

З великим піднесенням працювали в третьому році п'ятирічки колгоспники. Великого розмаху набрало соціалістичне змагання. Щодня підбивалися підсумки трудового суперництва, широко застосовувалися моральні і матеріальні засоби заохочення.

Важко перелічити всіх трудівників, які, не шкодуючи сил і часу, виборювали високий урожай. Але не можна не згадати трактористів Кирила Дмитровича Третяка та Василя Петровича Тоцького, які вирощували кукурудзу на зерно без затрат ручної праці. Незважаючи на несприятливі погодні умови, вони зібрали непоганий по тому році урожай цієї культури. Добре працювали на збиранні комбайнери Василь Васильович Яцола та Василь Онуфрійович

Симон. Вони скошили відповідно 205 і 199 гектарів колосових культур і намолотили 9046 і 8820 центнерів зерна.

Хороший фундамент і під майбутній урожай заклали хлібороби. Вчасно і якісно посіяли озимі на кращих попередниках. Всі площі озимого клину одержали по 30 тонн перегною та 1,2 центнера мінеральних добрив. На відділку майже на всій площі одержано непогані сходи. Взимку ми плануємо підживити їх туками. Для сівби ярих засипали достатню кількість високоякісного насіння. Майже все воно доведене до кондицій першого класу.

Трудівники відділку розуміють, що все, зроблене ними для майбутнього врожаю, – тільки початок. Нам треба ще багато потрудитися, щоб закріпити здобутки вирішального року, виконати соціалістичні зобов'язання, взяті на четвертий, визначальний, рік п'ятирічки. Хоч вони в нас і високі, але реальні. Зібрати з кожного гектара по 30,5 центнера зернових, у тому числі по 43,5 центнера пшениці, по 31 центнеру кукурудзи, по 24 центнери ячменю – такі наші рубежі на нинішній рік».

За роки дев'ятої п'ятирічки у колгоспі «Батьківщина» урожайність зернових зросла з 20,8 центнера до 25,4 центнера з гектара. Якщо в 1971 році господарство продало державі 210 тонн м'яса, то в 1974 році – вже 268 тонн. За 4 роки і 8 місяців на приймальні пункти відправлено 2192 тисячі штук яєць при п'ятирічному завданні 1676 тисяч. Помітно збільшилися виробництво і заготівля молока.

Зрозуміло, що з ростом валових зборів зерна, виробництва і заготівлі тваринницької продукції зростали і доходи господарства.

Спецгосп із вирощування нетелей

Спеціалізація і концентрація були новим важливим кроком у подальшому розвитку сільськогосподарського виробництва.

Впровадження їх вимагало від трудівників села значної перебудови і вдосконалення організації праці, структури всіх галузей господарства.

Колгосп «Батьківщина» став спеціалізуватися на вирощуванні телиць для відтворення дійного стада господарств району. Про

перші успіхи в цьому говорив голова колгоспу В.Рекотов 25 жовтня 1977 року:

– Відповідальне, але почесне завдання покладено на наш колектив.

Багато труднощів довелося подолати колгоспникам, запроваджуючи спеціалізацію: значна кількість тваринницьких приміщень була непридатною для нормального утримання в них великої кількості молодняку, частина тваринників не мала навичок вирощування племінних телиць. Не могли тривалий час налагодити як треба організацію праці. Але колектив колгоспу наполегливо долав ці перешкоди.

Особливо варто відзначити працівників зоотехнічної служби на чолі з головним зоотехніком Василем Івановичем Буряком, їм довелося багато потрудитися, щоб виробити оптимальні раціони годівлі тварин, систему заробітної платні, організацію праці тваринників і колгоспників, що забезпечують ферми кормами та іншими матеріальними засобами.

Багато зусиль доклали партбюро, правління колгоспу, керівники і спеціалісти всіх ланок, щоб піднести на вищий рівень трудову дисципліну тваринників, посилити почуття персональної відповідальності кожного за результати роботи всього колективу. Цього в першу чергу вимагає впровадження спеціалізації і концентрації.

Щоб трудівники колгоспу зрозуміли переваги роботи по-новому, повірили у свої уміння і сили, нам потрібен був перший, хоч і невеличкий успіх. І ми здобули його. За минулі три квартали колгосп продав господарствам району 640 телиць при плані на цей період 500 голів, із них тварин еліти-рекорд – 9 голів, еліти – 131, першого класу – 278 і другого класу – 222 голови.

За короткий час справжніми майстрами вирощування племінних телиць стали скотарі Іван Лукович Дігтяр, Іван Іванович Остапчук, Григорій Олексійович Сливка, Василь Іванович Печерський, Семен Панасович Дорогобід та інші. Старанно доглядають вони молодняк, полюбили нелегку роботу, а тому закріплені за ними тварини добре розвиваються, швидко додають у вазі, їхній досвід ми дбайливо узагальнюємо і поширюємо серед усіх працівників ферм.

Звичайно, досягнуті результати ще не говорять, що в господарстві все гаразд із впровадженням спеціалізації. Є ще у нас і чимало недоробок, невирішених проблем. Але немає сумніву, що

працівники колгоспу докладуть усіх зусиль, щоб із честю виконати покладені на них відповідальні і почесні завдання.

У 1977 році малинівці, як і всі радянські люди, готувалися до відзначення 60-річчя Великого Жовтня. Із якими здобутками підійшли вони до цієї дати? Перш ніж відповісти на поставлене запитання, поглянемо на джерело зростання села і колгоспу «Батьківщина».

Якщо придивитися до Малинівки, то пейзаж одного краю села нагадує індустріальний. Високо в небо підіймаються сплетіння металевих конструкцій механізованого току, водонапірні башти, кілька металевих димових труб, біліють вдалині довгі покрівлі виробничих приміщень. Це садиба колгоспу «Батьківщина».

Сьогодні (мова йде про 1977-й рік. – Авт.) господарство має 45 тракторів, 11 зернових і 13 спеціальних комбайнів, 26 автомашин. На виробництві працюють сотні електродвигунів та інших електропристроїв. На фермах утримується велика кількість тварин і птиці. В усіх галузях механізовано основні виробничі процеси. Проведено внутрішньогосподарську спеціалізацію і концентрацію виробництва. Завдяки цьому господарство стало компактним, а праця трударів – легшою, привабливішою. Значно підвищилася її продуктивність.

Зростають виробництво і заготівля сільськогосподарської продукції. Так, виробництво зерна в 9-й п'ятиріччі збільшилося проти попередньої на 16430 тонн, молока – на 4 тисячі тонн, м'яса – на 649 тонн, яєць – на 88,3 тисячі штук. Урожайність зернових за цей час зросла з 20,6 центнера до 25,8 центнера, в тому числі озимої пшениці – з 20,8 до 33,6 центнера. Продаж державі хліба збільшено на 1336 тонн, молока – на 437 тонн, м'яса – на 199 тонн.

Невпинно зростає економіка господарства. Минулого року, наприклад, колгосп одержав 495 тисяч карбованців чистого прибутку. Це дає змогу далі вдосконалювати виробництво, широко розгорнути капітальне будівництво, поліпшувати добробут трудівників.

Хто ж вони, творці громадського достатку?

24 березня 1977 року районна газета «Зоря комунізму» писала: «Красиві душею, роботящі люди живуть у Малинівці. За високі успіхи у праці понад 100 колгоспників відзначено урядовими нагородами, більше 10 чоловік одержали їх двічі. Господарство по праву пишається передовими механізаторами Г.Й.Товстим,

Ф.Г.Полупаном, В.Ф.Гречаним, В.Г.Зінченком, С.І.Пономаренком, тваринниками С.С.Кононенко, К.В.Третяк, В.І.Муляр, П.Г.Зінченко, Ф.С.Тищенко та багатьма іншими, які самовіддано трудяться на виробництві, систематично виборюють першість у соціалістичному змаганні. Натхненно працюють також учителі О.У.Плетінь, Н.П.Тарасенко, завідувача магазином К.М.Біла, трудівниця філіалу райпобуткомбінату Л.Г.Курінська та інші.

Особливо активну участь у житті села беруть молоді колгоспники О.Кошарна, В.Шальський, Н.Шостакович, І.Вовк, Т.Яценко, Н.Северин, І.Белінський, С.Рекотов та інші.

У колгоспі працює 30 спеціалістів з вищою і середньою спеціальною освітою. Більшість їх – віком до 30 років. Вони наполегливо удосконалюють свою професійну майстерність.

Малинівці – патріоти свого села. Так, 10 торішніх випускників середньої школи залишилися в рідному селі, більшість їх пішла працювати в колгосп. А з 5 чоловік, що демобілізувалися з лав Радянської Армії, в господарстві зараз трудиться 4.

Яким же в 1977 році малинівці бачили своє майбутнє?

Десята п'ятирічка буде для них періодом нового стрімкого злету. Колгосп «Батьківщина» почав спеціалізуватись на вирощуванні племінних телиць для відтворення дійного стада району. Спеціалізація відкриє широкі перспективи для зростання економіки господарства, піднесення матеріального і культурного рівня життя трудівників.

У нинішній п'ятиріччі буде проведено велику роботу по реконструкції ферм, споруджено 2 пункти технічного обслуговування, механічну майстерню, автогараж, 3 кілометри доріг з твердим покриттям (у селі), 4 кілометри водопроводу та інші виробничі приміщення. Крім цього, планується будівництво 50 житлових будинків і котельні, яка подасть тепло не тільки в заклади соціально-культурного призначення, а й у значну кількість жител громадян, що розташовані в центрі села. Незабаром завершиться будівництво кафе в центрі села і будинку реєстрації урочистих актів.

Великі завдання намічаються по благоустрою села, поліпшенню умов праці трударів і підвищенню їх матеріального та культурного рівня.

На початку 1978 року малинівці проаналізували зроблене за минулий рік. Для цього вони зібралися на звітно-виборні збори, на яких із звітом виступив голова колгоспу В.Ф.Рекотов.

Він, зокрема, сказав: урожайність зернових склала 30,7 центнера, в тому числі озимої пшениці – 32,2 центнера, кукурудзи – 30,2. Соняшник дав по 20,2 центнера насіння на гектарі. Малинівці продали державі 5149 тонн зерна. Перше місце по врожайності зернових посіла бригада № 2, яку очолює Г.Л.Олійник.

Певних зрушень досягнуто й у тваринництві. Продано понад план 420 тонн молока, 24 тонни м'яса, 287 тисяч штук яєць, 2,6 центнера вовни. Першість у соціалістичному змаганні доярок вибороли К.В.Третяк (надійла 106,6 тонни молока), В.І. Муляр (105,8 тонни), К.Г. Панасейко (100,6 тонни).

Всіляко примножувати здобуті успіхи, настійніше вишукувати й повніше використовувати резерви матеріального і духовного зростання – це головне завдання, на виконання якого всі трудівники господарства мають спрямовувати свої зусилля. А невикористаних резервів багато.

Візьмемо для прикладу дві тракторні бригади – № 1 і № 2. Забезпеченість робочою силою, технікою, насінням, якість ґрунтів, погодні умови – все однакове, а в результатах – різниця. В другій урожайність склала 31,8 центнера на 1502 гектарах зернових, а в першій – на 2,1 центнера менше. Багато це чи мало? Доповідач навів такі цифри. Якби перша тракторна (бригадир І.Я.Кошляк) одержала такий урожай, як друга, то колгосп додатково мав би 352 тонни зерна, в касу надійшло б 28200 карбованців.

А вся справа в різних стилях керівництва людьми, в різному ставленні керівників бригад, спеціалістів до вимог сучасної агротехніки, до культури землеробства.

Ще більш вражаючі контрасти мали на вирощуванні буряків. Різні колгоспники на закріплених за ними ділянках одержали неоднаковий урожай. Наприклад, А.Яценко в перерахунку на гектар зібрав 588 центнерів, Т.Капшук – 654, Г.Гречан – 540, А.Калініченко – 537. А ось Т. Матвієнко – 225, М.Ткач – 225, Ф.Герасимчук – 222 центнери.

У звітній доповіді правління було зроблено досить глибокий аналіз господарювання. Виявлені недоліки, які, безперечно, негативно позначилися на результатах праці. Так, тваринники продали державі першосортного молока тільки 40 відсотків, у рослинництві ще надто висока собівартість продукції та інше.

Необхідно докорінно поліпшувати стиль керівництва, наголошував промовець, бо у нинішньому році перед хліборобами сто-

ять як ніколи відповідальні завдання. Малинівці мають зібрати 7980 тонн зерна, виробити 1250 тонн молока, 127 тонн м'яса, 96 центнерів вовни. Суть роботи полягає, насамперед, у дальшому поглибленні внутрігосподарської спеціалізації дуже важливої для колгоспу галузі – вирощування нетелів для господарств району.

Значних успіхів досягли працівники господарства в 1978 році – одержали з кожного гектара зернового лану по 34,2 центнера зерна. Це дало змогу виконати народногосподарський план продажу хліба державі. Виконано й плани заготівлі тваринницької продукції. Але ці результати були б вагомішими, якби всі виробничі підрозділи працювали з повною віддачею. Так, якщо в другій тракторній бригаді, яку очолює Ф.Л. Олійник, більш-менш налагоджені трудова дисципліна й організація праці механізаторів, то й урожайність зернових торік становила 37,7 центнера – на 6 центнерів більше, ніж у відстаючій першій тракторній. В останньому підрозділі нераціонально використовувалася техніка (особливо потужні трактори) і добрива, низькими були організація і якість польових робіт, трудова дисципліна. А тому й агротехніка сільськогосподарських культур «кульгає на обидві ноги».

Щоб дати господарствам району повноцінних нетелей для відтворення дійного стада, крім інших факторів, потрібні й високоякісні, поживні корми. А їх у господарстві обмаль, та й використовуються вони не зовсім раціонально.

Ветерани й солдатські вдови Великої Вітчизняної війни. Перший зліва: голова Малинівської сільради Григорій Григорович Гава. Перший справа: секретар партійної організації колгоспу «Батьківщина» Анатолій Тимофійович Жук. 1979 рік

У колгоспі повільно впроваджується комплексна механізація виробничих процесів у тваринництві. Мало того, навіть встановлена на фермах техніка експлуатується недбало, а тому й працює ненадійно.

Які ж завдання стояли перед малинівцями у четвертому році п'ятирічки? Вони досить напружені. В 1979 році колгосп мав продати господарствам району 1200 високоякісних нетелей. Для цього потрібно створити значну матеріальну базу, зокрема, спорудити у тваринництві приміщення, поліпшити забезпеченість тварин кормами та інше.

* * *

Одним із своїх головних завдань правління колгоспу «Батьківщина» вважало роботу з кадрами. Доброю підмогою у поповненні їх була Малинівська середня школа.

Так, у 1979 році дванадцять юнаків і дівчат після закінчення місцевої школи залишилися працювати в рідному господарстві. Разом з атестатами зрілості вони одержали й посвідчення механізатора. Одразу ж після шкільного балу хлопці сіли на трактори, брали участь у жнивях-79, готували ґрунт під озимину, сіяли. І виявили при цьому сумлінність у справі, яку їм доручили, любов до техніки.

Нещодавно в сільському Палаці культури зібралося біля 300 колгоспників, які взяли участь в урочистому посвяченні у хлібороби своїх дітей, недавніх учнів. На сцені у почесній президії – група юнаків (двох дівчат раніше колгосп відправив до Запоріжжя на навчання): брати Шестаковичі, М.Настенко, А.Плотка, В.Прихожий, Н.Коровка, О.Дігтяр, А.Дігтяр, В.Ляхович.

Зі словом-привітанням до них звернувся голова правління колгоспу В.Ф.Рекотов. Він вручив молодим хліборобам посвідчення, набір ключів механізатора, транзисторні приймачі, букети квітів. А після свята – знову до роботи. Хто поїхав збирати буряки, хто – вносити добрива на поля, готувати до зими тваринницькі ферми. Радіють старі колгоспники: надійна зміна прийшла!

* * *

Для вирощування нетелів у господарстві побудували комплекс на 6 тисяч голів. На 12 жовтня 1980 року малинівці виконали

п'ятирічні плани з продажу державі молока, вовни. Ці успіхи — заслуга тракториста Г.А.Гречана, наладчика В.Г.Донченка, бригади тракторної бригади П.І.Іваненка, доярок Г.А.Харченко, К.В.Третяк, працівників комплексу С.Г.Кошарної, Ф.С.Прихожої, Л.Д.Москівець, М.П.Рокішук.

Достроково тваринники колгоспу «Батьківщина» виконали п'ятирічні народногосподарські плани виробництва і продажу державі м'яса до 7 листопада. З початку десятої п'ятирічки вироблено 1017 тонн м'яса – на 23 тонни більше від передбаченого, а продано 716 тонн, як і вимагає завдання п'яти років.

Але найдужче радувало малинівців те, що вони достроково виконали п'ятирічний план із продажу нетелів господарствам району. При плані 4305 нетелей господарства отримали 4540. Із них 76,5 відсотки цього поголів'я – тварини класів еліти-рекорд, еліти і першого.

Серед тих, хто особливо відзначався працьовитістю і старанністю при виконанні п'ятирічного плану, – завідувача фермою Н.І.Остафійчук, телятниці Л.Д.Москівець, М.П.Рокішук, Ф.С.Прихожа, скотарі І.І.Остафійчук, В.І.Гречана та інші.

– Загальновідомо, що однією з головних умов перетворення сільськогосподарського виробництва у високорозвинутий сектор економіки, – зазначала у 1980 році інспектор із кадрів колгоспу «Батьківщина» Ф.Кононенко, – є забезпечення колгоспів кваліфікованими кадрами. Тому питання кадрів – завжди у полі зору правління нашого господарства.

Нам, наприклад, сьогодні потрібні фахівці найрізноманітніших професій – агрономи, інженер-будівельник, лікарі, ветеринари, механіки, бухгалтери, культосвітні працівники. Турбуємось і про створення молодим спеціалістам належних побутових умов. Для них збудували гарні просторі будинки...

Здається, не так давно правління колгоспу дало Любові Сірій та Ірині Півторапавло рекомендації на навчання в Запорізькій сільськогосподарській школі: дівчата вирішили стати бухгалтерами. Навчалися вони за рахунок господарства.

Швидко сплинув час, і ось нинішньої осені Любов Сіра й Ірина Півторапавло повернулися в Малинівку дипломованими спеціалістами, їх радо зустріли односельчани, керівники колгоспу. Зараз дівчата з великим бажанням приступили до роботи.

Чимало дітей наших колгоспників навчається у вищих і середніх спеціальних навчальних закладах за путівками господарства. Колгосп виплачує їм стипендії.

Ось, скажімо, Катерина Шинкаренко мріє стати хірургом, боротися за здоров'я і життя людей. Навчається дівчина сумлінно. Зараз вона четвертокурсниця Запорізького медичного інституту. З нетерпінням чекаємо повернення в село з Мелітопольського технікуму механізації сільського господарства Василя Матвієнка, з Оріхівського сільськогосподарського технікуму – Віктора Харченка, з Мелітопольського культосвітнього училища – Миколу Бакунця, а з Дніпропетровського сільськогосподарського інституту – Віктора Кучера.

Нинішнього літа успішно витримали конкурсні екзамени і захищені студентами Кримського сільськогосподарського інституту Сергій Зуб і Віктор Симін, Дніпропетровського будівельного інституту – Валентина Третяк, учнями Ногайського колгоспу-технікуму – Олександр Шаповал і Олег Огієнко. Сподіваємося, вони виправдають довір'я своїх односельців.

Завідувача комплексом із вирощування нетелів К.Третяк у газеті «Запорізька правда» 3 листопада 1981 року писала:

«Чимало я бачила сіл, бачила зміни, які сталися в них і змінили життя людей. Але я живу в Малинівці, і найбільше у мене вражень від рідного села. Воно міняється, росте, оновлюється. З кожним роком з'являються нові будівлі, і у вечірній час все більше і більше яскравих вогнів. Кожний вогник – ніби життя людини, її праця і щастя.

Вогні вимальовують нові вулиці села, що з'явилися за останні роки. Для колгоспників, спеціалістів сільського господарства побудовано близько 100 житлових будинків. Тільки за десяту п'ятирічку споруджено 17 будинків. Вони не менше комфортабельні, ніж у місті.

Колгоспники, як і жителі міста, користуються майже всіма комунальними послугами. Прокладено близько двадцяти кілометрів водопроводу, заасфальтовано 12 вулиць, є тротуари. Щороку колгосп «Батьківщина» асигнує великі кошти на будівництво і впорядкування села. Навесні цього року ми посади півтори тисячі дерев, кущів, троянд.

В селі є Будинок культури на 400 місць, школа-восьмирічка на 170 учнів, колгоспні їдальня і кафе «Горицвіт», карусель, стадіон, підприємства торгівлі і побуту, інші об'єкти.

Школа у нас продовженого дня, харчування дітей безплатне. Тут все продумано і передбачено, все зроблено, щоб батьки могли працювати в господарстві продуктивно. Цій же меті підпорядкована робота колгоспних ясел-саду. Діють вони цілорічне і цілодобово.

Нову вулицю, що з'явилася в селі, можна б назвати вулицею Головних спеціалістів. Адже тут мешкають головний агроном Олександр Іванович Жолонковський, головний зоотехнік Василь Іванович Буряк, головний бухгалтер Наталія Єлисеївна Савицька, інші фахівці.

Рік у рік змінюється характер сільської праці, вона дедалі набуває індустріальних рис. А це спонукає трудівників села до навчання, набуття відповідних знань, зараз у вищих учбових закладах країни здобувають вищу освіту 6 колгоспних стипендіатів: лікар-хірург, 3 агрономи, зоотехнік, інженер-будівельник, у технікумах – 7 чоловік, заочно у вузах навчається 4 колгоспники.

В господарстві вже працюють 9 спеціалістів з вищою освітою і 23 – з середньоспеціальною. Моя дочка Валентина – теж колгоспна стипендіатка, здобуває фах інженера-будівельника.

Малинівці гордяться своїми славними земляками. З нашого села вийшли два доктори наук і два кандидати технічних і сільськогосподарських наук.

... За селом вогники-зірочки світяться на тваринницькому комплексі, який став до ладу цього року. Працювати тут просто приємно. Виробничі і побутові умови такі, як на сучасному промисловому підприємстві. Всі процеси механізовані. Раніше я працювала телятницею, потім – дояркою, а тепер ось очолюю колектив цього тваринницького комплексу.

Характерна і така риса: раніше від нас люди виїжджали, а тепер залишаються жити й працювати. Зрозуміти цей процес неважко – перед людьми відкрито нові перспективи. Заробітки добрі, можна і житло одержати, і вибрати професію до душі, створено багато міських зручностей.

Всі ці соціальні й економічні зміни, які сталися в Малинівці, характерні для кожного села. Джерелом же достатку є наша сумлінна праця. Для того, щоб заможніше і культурніше жити, треба краще працювати».

11 грудня 1982 року голова колгоспу В.Рекотов у газеті «Запорізька правда» розповідав: «Колгосп «Батьківщина» Гуляйпільського району, який спеціалізується на вирощуванні племінних

телиць, достроково виконав річний план по їх реалізації, відправив у сусідні господарства понад 1700 нетелей. З них 78 процентів – першого класу, що на два проценти вище середньообласного показника.

Найсумлінніше потрудилися на вирощуванні поповнення дійного стада працівники тваринницьких ферм П.Г.Зінченко, Т.Є.Данилова, Л.Д.Москівець, Л.П.Харченко, М.С.Соколова, М.Ю.Бабич.

В наступному році реалізація господарством нетелей ще зросте». А тепер слово про колектив молочнотоварної ферми.

Семеро операторів машинного доїння, двоє підмінних і одна телятниця – ось склад працівників молочнотоварної ферми колгоспу «Батьківщина». Корів тут не так багато – чотириста, зате навантаження на одного оператора значне. Якщо вдаватися до цифр, то вони свідчать, що люди тут працюватимуть. За 9 місяців 1982 року на фермі одержано 1158 тонн молока. Оператори Галина Олексіївна Марченко, Галина Василівна Ярошук, Валентина Михайлівна Іванова добилися найкращих результатів у районному змаганні – одержали від своїх груп корів відповідно 170,7; 160; 164,7 тонни молока.

– Ми подбали, щоб оператори лише доїли корів, – розповідав головний зоотехнік колгоспу Василь Іванович Буряк. – Годівля,

Вокальна група Малинівського сільського Будинку культури. В центрі: голова правління колгоспу «Батьківщина» Валентин Федорович Рекотов та художній керівник Антон Микитович Калініченко

догляд тварин, організація їх прогулянок – все це входить у коло обов'язків обслуговуючого підрозділу. Такий розподіл праці повністю виправдовується.

Колектив тут стабільний. Протягом багатьох років ніхто не залишив ферму. Приходили молоді, щоб залишитися назавжди. Серед них – Галина Василівна Ярошук, наймолодший оператор. Років десять тому вперше переступила поріг ферми. Старші добре прийняли новеньку, допомогли оволодіти професією. А потім вона часто задавала тон у змаганні, була однією з кращих комсомольців-тваринників району.

Кажуть, з ким поведешся, від того і наберешся. За плечима у Лідії Петрівни Сірої, Катерини Григорівни Панасейко чималий стаж, великий досвід, і вони щедро діляться ним.

– Це колектив, який ніколи не підведе, – говорила завідувача фермою Мотря Іванівна Попова. – Жінки всюди разом: і в горі, і в радості. Хотілося, щоб так було завжди.

Варто зазначити, що і завідувача фермою, й обліковець Поліна Пилипівна Садовська – колишні доярки. А це важить дуже багато, їм відомі усі тонкощі справи, усі труднощі, усі «секрети».

Тут два корпуси. Постійно між їх працівниками іде соціалістичне змагання (у першому корпусі – В.І. Муляр, В.М.Іванова, К.Г.Панасейко, Л.П.Сіра, у другому – Г.О.Харченко, Г.В.Ярошук, Є.І.Панасейко) за збільшення продуктивності дійного стада. Молочнотоварна ферма відіграє важливу роль у колгоспі: вона забезпечує молоком телятників обох відгодівельних комплексів. Кожен член колективу глибоко усвідомлює, що від його праці залежить багато, а тому тут взяли за правило: зобов'язання виконувати всі.

Трудові будні операторів машинного доїння насичені щерть: тричі подоїти корів, підготувати групу до кожного доїння, простежити, щоб кожна тварина віддала все молоко, здати продукцію, помити молочний посуд.

Робота роботою, але ж бувають у колективі й свята. Нещодавно, наприклад, зібралися всі на весілля. У Сірих віддавали доньку заміж. Відсвяткували урочисту подію у колгоспному кафе «Горицвіт». Справді, живуть вони, немов родичі. Почуття колективізму притаманне кожній із подруг. І це, говорять вони, – наше найбільше багатство.

Усі сім'ї – колгоспні. Чоловік Лідії Петрівни Сірої – Микола Дмитрович – трудиться механізатором на цій же фермі, а чоловік

підмінного оператора Надії Петрівни Гмирі – Володимир Михайлович – працює у тракторній бригаді на Т-150.

Добрих слів заслугує й телятниця Катерина Степанівна Харченко, яка сумлінно виконує свої обов'язки.

Тимчасові невдачі

У жовтні 1985 року одним із головних недоліків було те, що спеціалізоване господарство не справлялося зі своїм основним завданням – не забезпечувало район високоудійними коровами, відправляло їх у колгоспи та радгоспи низьковаговими. Спецгосп досі не вийшов на проектну потужність, хоч йому допомагав увесь район.

Минула зима була важка. Одержано низькі прирости ваги тварин, спеціалісти слабо контролювали роботу тваринників.

Почалася нова зима, а господарство підготувалося до неї погано. Не було куди заводити корів. Гноєочисні транспортери не відремонтовані, із водою теж не все гаразд. На вівцефермах дахи діряві.

Запроваджено цехову структуру, створено механізований загін, який працював на кінцевий результат. Така ж форма застосована і до керівництва, спеціалістів господарства. Але і в цьому більше формалізму, ніж живої, конкретної справи.

– Цехова система приживається у нас слабо, – говорив М.О.Писанко, – через те, що немає спеціалістів, які уболівали б за цю прогресивну форму. Відсутній і взаємозв'язок між цехами, нікому і в голову не приходить, що слюсар ферми може допомагати механізаторам у ремонті сільгоспмашин чи навпаки.

У спецгоспі є проблемою і забезпечення тварин кормами. Цех рослинництва з цим поки що не справляється, бо одержують хлібороби низькі врожаї і кормових, і зернових культур. У результаті господарство не має необхідних запасів сіна, силосу, фуражу. Та й те сіно, що заготовляли самі колгоспники, не приведене в порядок, пріє.

Поліпшення справ на всіх виробничих ділянках господарства відбудеться, якщо кожен вболіватиме за загальну справу, зміцнить свою дисципліну.

Тимчасові невдачі не покидали господарство і в наступні 1986 і 1987 роки.

У 1986 році у спецгоспі вирощено і продано господарствам району для омоложення дійного поголів'я близько двох тисяч телиць. Чимало їх виявилось яловими і не змогли бути використані тими, хто їх придбав. Всього спецгоспом реалізовано 60 ялових телиць, із яких 50 здано потім на м'ясокомбінат. Як це могло статися?

Перевірка виявила, що основними недоліками в цій справі було порушення технології годівлі і догляду тварин, безвідповідальне ставлення до службових обов'язків керівників і спеціалістів колгоспу, які практично не знали стану справ на фермах, не вникали у питання технології догляду і годівлі тварин.

У раціоні телиць на одну кормову одиницю припадало лише 86 грамів білка при мінімальній нормі 103 грами. Недостатньо одержували тварини і фуражу. На зиму вони забезпечені сіном лише на 40 відсотків, соковитими кормами – на 82 відсотки.

Крім усього іншого, була відсутня належна турбота про якість підготовки кормів до згодовування, забезпечення їх необхідними організмові тварин вітамінами і мінеральними компонентами. Кормоцех нерідко простоював.

Через незбалансованість раціонів годівлі витрати кормів на центнер приросту живої ваги тварин надто високі: 11,8 центнера кормоодиниць при нормі 9-9,5 ц. У результаті план приросту не виконувався. Телиці у 18-місячному віці не набирали потрібної ваги 300-320 кілограмів. Тому їх, щоб осіменити, доводилося ще по кілька місяців перетримувати. А це негативно впливало на молочну продуктивність майбутніх корів, а то й призводило телиць до яловості.

Крім технологічних, у господарстві порушувалися також зоотехнічні і ветеринарно-санітарні вимоги утримання тварин. Телиці часто стояли брудні, нечищені. А керівники і зооветспеціалісти колгоспу ніби цього не помічали.

За працю й нагороди

Незважаючи на тимчасові труднощі, основна маса колгоспників працювала чесно і добросовісно, добивалася високих показників у роботі. Самовіддану працю малинівців було належно поціновано: їх нагороджено орденами та медалями.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 26 лютого 1958 року

ордена «Знак Пошани» була удостоєна:
пташниця колгоспу ім. Орджонікідзе Євдокія Сергіївна Кононенко,

медалі «За трудову доблесть»:
колгоспник колгоспу ім. Орджонікідзе Олексій Якович Пасічник,
голова колгоспу ім. Шевченка Григорій Іванович Панасейко;

медалі «За трудову відзнаку»:
колгоспниця колгоспу ім. Щорса Марина Микитівна Гах, ланкова
колгоспу ім. Щорса Катерина Степанівна Опішняк, доярка колгоспу
ім. Шевченка Марія Микитівна Персань.

Далі нагородження проходило так:

медаллю «За трудову відзнаку»:
22.3.1966 р. – доярка Олена Семенівна Панасейко,
23.6.1966 р. – колгоспниця Любов Іванівна Данильченко,
06.1971 р. – колгоспник Григорій Якимович Гречан,
09.1973 р. – доярка Марія Кіндратівна Романець,
03.1975 р. – доярка Валентина Михайлівна Іванова;

медаллю «За трудову доблесть»:
05.1966 р. – голова колгоспу Валентин Федорович Рекотов,
05.1966 р. – заступник голови колгоспу Василь Давидович Назаренко,
23.06.1966 р. – тракторист Кирило Дмитрович Третяк,
06.1971 р. – доярка Катерина Василівна Третяк,
09.1973 р. – доярка Василина Іллівна Муляр,
09.1973 р. – доярка Катерина Мефодіївна Прихожа,
12.1973 р. – тракторист Володимир Терентійович Ільченко,

01.1974 р. – телятниця Поліна Герасимівна Зінченко,
03.1975 р. – доярка Галина Василівна Іконописцева,
12.1977 р. – водій автомашини Григорій Андрійович Біляк,
03.1981 р. – телятниця Любов Дмитрівна Москівець,
03.1982 р. – тваринник Олексій Пилипович Харченко,
12.12.1984 р. – телятниця Марія Петрівна Рокішук,
9.1986 р. – телятниця Надія Миколаївна Сопільняк;

орденом «Знак Пошани»:

05.1966 р. – бригадир колгоспу Степан Іванович Пономаренко,
06.1971 р. – керуючий відділком Олексій Якович Тимошенко,
12.1973 р. – тракторист Павло Юхимович Азаров,
12.1973 р. – тракторист Петро Миколайович Железняк,
12.1973 р. – керуючий відділком Олексій Якович Тимошенко,
12.1973 р. – тракторист Григорій Йосипович Товстий,
12.1973 р. – комбайнер Василь Васильович Яцола,
03.1975 р. – шофер Степан Іванович Пономаренко,
04.1976 р. – пташниця Докія Сергіївна Кононенко,
01.1977 р. – комбайнер Федір Гурійович Полупан,
12.1977 р. – бригадир Георгій Лаврентійович Олійник;

орденом Трудового Червоного Прапора:

06.1971 р. – тракторист Микола Герасимович Дігтяр,
12.1973 р. – помічник бригадира Василь Григорович Донченко,
12.1973 р. – комбайнер Федір Гурійович Полупан,
12.1973 р. – голова колгоспу Валентин Федорович Рекотов,
12.1973 р. – тракторист Василь Федорович Тоцький,
12.1977 р. – комбайнер Василь Андрійович Симон,
6.06.1984 р. – тракторист-комбайнер Федір Гурійович Полупан;

орденом Жовтневої Революції:

12.1973 р. – механік Степан Іванович Пономаренко,
12.1977 р. – тракторист Микола Герасимович Дігтяр,

орденом Трудової Слави III ступеня:

03.1975 р. – доярка Катерина Василівна Третяк,
12.1975 р. – тракторист Василина Миколаївна Кривнюк,
01.1977 р. – тваринник Іван Лукич Дігтяр.

Справи хліборобські

Тепер від справ тваринницьких перейдемо до хліборобських. Про те, як у колгоспі «Батьківщина» готувалися до жнив 1988 року, розповідав начальник мехзагону А.П.Дорогобід: «На сьогодні 5 комбайнів із 12 косять багаторічні трави. Решта теж готові. Полагоджені також жниварки, причепа для перевезення подрібненої соломи та інші машини.

Всі зернозбиральні комбайни забезпечені комбайнерами, наполовину вже підібрали помічників. Хлібороби, які не беруть участі у збиранні зелених кормів, ще раз перевіряють регулювання й надійність у роботі окремих вузлів та деталей, обладнують комбайни протипожежним інвентарем.

Нинішнього року колективу нашого механізованого загону належить зібрати 1710 гектарів зернових колосових і зернобобових культур (без проса). Середнє навантаження на комбайн становить 142 гектари. Більшість хлібів має хороший травостій. Тож майже всі їх плануємо скосити на звал. Тільки на випадок негоди два-три поля залишимо для збирання прямим комбайнуванням. Головне, щоб не допустити втрат врожаю, потрібно до мінімуму скоротити строки збирання, бо відомо, що при довгочасному перебуванні зрілих хлібів на корені фізичні і біологічні втрати зерна збільшуються.

Добитися високих темпів збирання можна тільки при чіткій організації праці всіх ланок жнивного комплексу. Ми збиратимемо хліба двома ланками (із шести комбайнів кожна), які очолять Федір Гурійович Полупан і Федір Васильович Герасимчук. За кожним комбайном закріплено два візки для транспортування здрібненої соломи, ще два знаходяться в резерві. Ми вдячні працівникам ремонтно-транспортного підприємства, які вчасно і якісно полагодили більше 10 причепів.

Всю січку доставлятимемо тільки на ферму. Механізатори ущільнили візки ПТС-10, бо прагнуть звести до мінімуму втрати корму.

До складу механізаторів, які відправлятимуть подрібнену масу соломи, прийдуть молоді хлібороби, котрі повернулися із лав Радянської Армії, – Валерій Савіло і Сергій Сливка.

Погодні умови нинішнього року вимагають звернути особливу увагу на підготовку полів до сівби, особливо озимих. Тому ланку з

підготовки ґрунту ми створили з таким розрахунком, щоб до мінімуму скоротити розрив між збиранням врожаю й обробітком. До її складу входять всі потужні трактори.

Укомплектована необхідною технікою і людьми служба технічного забезпечення жнивних агрегатів, а також ланка підготовки полів до збирання врожаю і ремонту доріг. Більшість польових доріг приведено у належний порядок. Це також сприятиме зменшенню втрат вирощеного врожаю. Велика увага буде приділена обслуговуванню людей, що працюватимуть у полі.

У нашому мехзагоні більшість механізаторів мають чималий хліборобський досвід, збиратимуть урожай не вперше. І люди зроблять все від них залежне, щоб зібрати врожай зернових і зернобобових за 12-15 робочих днів, не допустити втрат зерна і соломи. Це наш хліборобський обов'язок».

* * *

6 квітня 1989 року голова колгоспу «Батьківщина» В.Ф.Рекотов у статті «Чи все беремо сповна?» писав: «Про колектив, як правило, судять з того, як він справляється з виробничою програмою. Впорався із поставленими завданнями – всі задоволені, зірвав план, значить, не зумів налагодити виробництво, настроїти людей на виконання наміченої програми і т.д., і т.п. Наче все правильно. Але якщо з такою міркою підходити до нашого колгоспу, то нас, швидше всього, треба хвалити. Справді, ми успішно справилися з планами трьох років дванадцятої п'ятирічки по виробництву і заготівлі основних видів продукції полів і ферм. Скажімо, державний план продажу зерна здійснено на 112 процентів, соняшнику – на 115, овочів – на 118,9, м'яса – на 127,6 процента. Безумовно, цьому сприяла, перш за все, напружена праця людей. Особливо відзначилися Микола Герасимович Дігтяр, Василь Володимирович Шальський, Олексій Пилипович Харченко, Микола Андрійович Сунка, Микола Антонович Плотка, Надія Миколаївна Сопільник, Ганна Іванівна Решетняк, Зінаїда Іванівна Яцола, Катерина Дмитрівна Набока та інші.

Міг би назвати ще багато десятків трудівників, які працювали на совість. Та не заради того пишу ці рядки, щоб, як кажуть, співати дифірамби на адресу свого колективу. Навпаки, хочеться з усією відвертістю поговорити про так звані «вузькі» місця, про невиконання

ристані резерви і можливості. Саме приведення їх у дію допоможе значно скоротити заборгованість перед державою, яка на сьогодні по довготермінових кредитах, виділених для будівництва тваринницького комплексу, складає 1559 тисяч карбованців, значно підвищити продуктивність праці, збільшити виробництво сільськогосподарської продукції. Тому не варто висувати на перший план окремі досягнення і здобутки. Це тим більш важливо, що ми працюємо в умовах повного госпрозрахунку і самофінансування.

Та скільки б ми сьогодні не говорили про високі показники окремих підрозділів і виробників, все має зводитися до головного: який кінцевий результат, якою ціною одержана продукція, яка економічна ефективність тієї чи іншої галузі і господарства в цілому? Бо ж у цих питаннях в нас не все ще гаразд. Торік, наприклад, колгосп одержав 1461 тисячу карбованців чистого прибутку. Багато це чи мало? Вважаю, що для нашого господарства недостатньо. Адже на одного працюючого вироблено продукції на шістнадцять з половиною тисяч карбованців, в той час як на птахофабриці «Гуляйпільська» – майже 27 тисяч карбованців. Проти позаминулого року валової продукції одержано на 338 тисяч карбованців менше, майже на одному рівні залишилася продуктивність праці, а ось на заробітну плату витрачено на 9 тисяч карбованців більше.

При цьому великі недоробки спостерігаються як у рослинництві, так і в тваринництві. Ось приклад. У господарстві кормова група займає 45,2 процента землі, або 2599 гектарів. Але на круг у минулому році одержали лише 35,2 центнера кормових одиниць, висока і їх собівартість.

У чому ж причина?

Вона криється у низькій культурі землеробства. Посіви багаторічних трав, переважно більшість яких займає люцерна, не дали належної віддачі, хоч і становили майже половину кормового поля. З люцерни одержали лише один укіс маси, корм заклали неякісно. Багато продукції втратили й під час збирання врожаю.

Продукція ферм залишається дорогою. Причини? Передусім, висока собівартість продукції рослинництва. А ще на фермах багато ручної праці, низька її продуктивність. Через відсутність збалансованого раціону кормів, особливо концентрованих, господарство не добилося запланованих середньодобових приростів тварин за минулий рік. Бажає бути кращою і племінна робота.

Який же вихід із становища, що склалося? Насамперед, всю роботу прагнемо поставити на справжню наукову основу з повсякденним удосконаленням методів організації і оплати праці, передових технологій. Оплата праці – тільки за кінцевий результат. На сьогодні всі галузі і виробничі підрозділи, за винятком будівельної бригади, – на колективному підряді, де суворо діє протизатратний механізм. А колектив молочнотоварної ферми, який очолив Станіслав Васильович Дурновський, з минулого року працює на орендному підряді. І що відродно, вже є певні успіхи. Надій на фуражну корову за минулий рік склав 3251 кілограм, а доярки Катерина Григорівна Панасейко і Василина Іллівна Муляр мали відповідно 3530 і 3504 кілограми продукції.

Колектив господарства спрямовує всі свої зусилля на те, щоб не тільки закріпити досягнуті успіхи, а й значно їх перевершити. Заплановано зробити реконструкцію двох тваринницьких приміщень. Намічається одержати на кожному гектарі посівів по 40 центнерів кормових одиниць, тому особливу увагу звертаємо на посіви люцерни. Аби збільшити їх урожайність і заготовлю високоякісного сіна, розширюємо площу під сорго-суданським гібридом, який торік, наприклад, дав два укуси зеленої маси, забезпечив урожайність в 518 центнерів. Він цінний і тим, що повністю закриває «вікна» в зеленому конвеєрі.

Прагнемо виконувати програму в соціально-побутовому та культурному будівництві. Все це, безперечно, дасть змогу підвищити ефективність виробництва, зміцнити економіку господарства».

Стабільність

Знову повернемося до тваринницької галузі спецгоспу «Батьківщина». Тепер мова піде про молоко.

Переважна більшість продукції молочнотоварної ферми використовується для випоювання телят. Тільки влітку, коли надії зростають, невелику кількість молока господарство продає державі. І все ж, незважаючи на те, що молочарство є допоміжним виробництвом, ця галузь у полі зору керівників і спеціалістів нарівні з

Адміністративний персонал колективного сільськогосподарського підприємства «Батьківщина» 1 травня 1990 року

іншими. Бо від кількості молока значною мірою залежить і кінцевий результат – одержання здорових нетелів.

З року в рік колгоспна ферма стабільно добивається добрих результатів. Більш ніж 3-тисячні надої молока від корови давно стали для колективу нормою. В чому ж криється успіх малинівських тваринників, якими секретами вони володіють? Як працівники ферми домагаються, що виробництво молока є рентабельним? На ці питання 25 січня 1994 року відповів головний зоотехнік колгоспу В.І.Буряк:

– Відразу скажу, що особливих секретів у роботі ми не маємо. Висока ж продуктивність тварин зумовлена їх належною годівлею, поліпшенням племінних якостей, відтворенням поголів'я. Ці фактори загальновідомі. Ми виграємо тому, що використовуємо їх у комплексі, що й зумовлює добрі результати.

Одна з головних складових нашого успіху у молочарстві – добра годівля тварин. Думаю, що нагодувати тварину під силу всім без винятку господарствам. Але не варто забувати про головне зоотехнічне правило – годувати найраціональніше, тобто так, щоб тварини були забезпечені повноцінним раціоном для підтримання їх життєздатності, одержання приплоду і, звичайно, продукції.

Не секрет, що трапляється і так, що в деяких господарствах по півроку годують худобу недостатньо, потім, коли кормів більше, кладуть їх у ясла повну норму, а то й з лишком і дивуються, чому немає очікуваної надбавки. А де ж вона візьметься, якщо тварини від недоїдання виснажені.

Ми завжди намагаємося годувати тварин повноцінними кормами. Раціон складаємо так, щоб поживність його дорівнювала в середньому 11-12 кормовим одиницям.

Нинішнього стійлового періоду у годівниці закладаємо мало силосу. Минулі роки у добовому раціоні його було до 25 кілограмів. Збалансувати нестачу основного зимового корму за рахунок інших компонентів теж досить непросто. Компенсувати, наприклад, сіном немає змоги, бо його обмаль, хоча б для телят на стійловий період вистачило. Переважно з цієї причини торік дещо знизили виробництво молока.

Як відомо, одним із важливих факторів росту молочної продуктивності є цілеспрямоване вирощування ремонтних телиць. Осіменіння корів, утримання тільного поголів'я, вирощування молодняка і збереження його від захворювання повністю залежить від спеціалістів, чіткої раціональної організації виробництва, сумлінної праці тваринників. Справді, хіба може інтенсивно розвиватися галузь, хіба може зростати продуктивність на фермі, де великий недобір телят, недорозвинені, а отже, й пізно осіменяються телиці, де погано утримують і неграмотно готують до отелення майбутню корову?

Колектив ферми, спеціалісти господарства постійно дбають про те, щоб не допустити названих негараздів у роботі. Поголів'я, як правило, постійно поповнюється високопродуктивними коровами – щороку близько 30 відсотків череди.

Усі чинники – чи стосуються вони поліпшення племінних якостей тварин, чи годівлі її й утримання – це тільки передумова зростання продуктивності на фермах. У цьому я твердо переконаний. Без активної людської діяльності очікуваних вагомих результатів не одержати. Хай корови будуть наймолочнішої породи, а годівниці переповнені найпоживнішими кормами – все це може звести нанівець доярка, яка працювати не вміє або, що значно гірше, байдуже ставиться до роботи. Мені приємно констатувати, що колектив нашої молочнотоварної ферми – дружний, роботящий, славиться вмілими працівниками. Більшість віддали улюблений

роботі багато років, передають свій досвід молодим. Правофланговими повноправно на фермі вважають Г.Ярошук, Л.Малигіну, А. Шестакович, Н.Базурову.

Показники соціалістичного змагання за збільшення виробництва продуктів тваринництва (з 1 січня 1957 року по 1 січня 1958 року). Колгоспи, що змагаються між собою:

Назва господарства	Одержано м'яса на 100 га угідь (ц)	В т.ч. свинини на 100 га ріллі (ц)	Одержано на фуражну корову (в літрах)		Одержано молока на 100 га угідь (ц)	Зібрано яєць на курку-несучку (штук)	Одержано яєць на 100 га зернових (штук)
			за рік	за грудень			
			Ім. Шевченка	30,3			
Ім. Орджонікідзе	27,2	14,2	2241	48	190,4	132,9	9172

Зведення райінспекції ЦСУ про хід виробництва і продажу державі продуктів тваринництва колгоспом «Батьківщина» (станом на 1 січня 1968 року)

М'ясо

Вироблено на 100 га угідь (ц) 54,44
Продано державі (в % до річного плану) 138

Молоко

Надоєно від корови (кг)..... 2134
Вироблено на 100 га угідь (ц) 280,9
Продано державі (в % до річного плану) 102

Яйця

Одержано від курки-несучки 177,4
Вироблено на 100 га зернових (шт.) 18294
Продано державі (в % до річного плану) 128

Дані районної інформаційно-обчислювальної станції про хід виробництва та продажу державі тваринницької продукції

Рік	Молоко				М'ясо			Яйця			
	Вироблено		Продано державі (в % до річного плану)	Надоєно від корови (кг)	Вироблено		Продано державі (в % до річного плану)	Вироблено		Одержано на курку-несучку	Продано державі (в % до річного плану)
	на 100 га угідь (ц)	(у % до річного плану)			на 100 га угідь (ц)	(у % до річного плану)		на 100 га угідь (тис. штук)	(в % до річного плану)		
1977	277,4	131	130	2641	32,43	113	104	9,8	-	1424	-
1978	194,8	100	98	3020	28,66	123	173	1,1	-	95,0	74
1979	164,9	83	284	2644	21,77	99,8	102	2,38	140	1840	46
1980	172,9	89	104	2764	20,28	86	92	5,94	135	98,1	6
1985	173,4	85	-	2751	26,47	93	103,8	-	-	-	-
1986	209,9	102	-	3328	26,06	100	115,0	-	-	-	-
1989	223,4	108	-	3486	32,24	88	103	-	-	-	-
1990	231,8	112	-	3623	33,29	93	108,9	-	-	-	-

Ветерани

Багато цікавих і корисних справ на рахунку ветеранської організації господарства, яка створена у 1987 році і котра завжди мала підтримку і допомогу правління колгоспу, вела активну виховну роботу серед учнівської молоді.

Одним із найцікавіших був захід, що відбувся 10 жовтня 1992 року в сільському Будинку культури. Сюди прийшли ветерани, котрі до виходу на заслужений відпочинок працювали в колгоспі «Батьківщина», їх у селі було 254. Правління потурбувалося про них: на пільгових умовах відпускало їм гречку, мед, олію, цукор

тощо. Наприклад, кожному видавали пшениці по 20 кілограмів за відпрацьований у господарстві рік. У результаті Ф.М.Буряку, М.О.Пасічнику нарахували по 860 кілограмів зерна, О.К.Ведмедю – 840, Ф.Г.Прихожому – 820, Ф.Г.Полупану – 800 кілограмів.

Перед присутніми у залі виступили аматори сцени, які дали концерт. Від імені присутніх у залі ветеранів війни і праці їм подякував голова ветеранської організації В.Донченко.

У 1996 році до ветеранів долучився і колишній голова колгоспу «Батьківщина» Валентин Федорович Рекотов. Але не засидівся він дома, знову пішов у колектив працювати. Та 17 липня 2002 року трагічно обірвалося його життя.

Дирекція і колектив ТОВ «Батьківщина» писали в некролозі: «На 72 році трагічно обірвалося життя колишнього голови правління колгоспу «Батьківщина» Рекотова Валентина Федоровича. Народився він 21 лютого 1931 року. Трудову діяльність розпочав різноробочим в колгоспі імені Леніна Бердянського району. З 1947 по 1950 роки навчався в Ногайському сільськогосподарському технікумі. Потім – служба в армії. Після звільнення в запас працював в Успенівській МТС, а з 1955 по 1961 рік – головним агрономом у колгоспі імені Ілліча. Із 1961 року очолив колгосп імені Шевченка в с. Новоселівці, який в 1963 році було перейменовано в колгосп «Батьківщина», а село – в Малинівку, де він працював до 1996 року.

У 1965 році йому було вручено грошову премію і перехідний прапор господарству – за благоустрій села Малинівки, у 1973 році В.Ф.Рекотов нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, а в 1990 р. – медаллю «За трудову відзнаку». За 53 роки трудового стажу його знали як вдумливого, справедливого керівника, добропорядну і чесну людину. До нього йшли за порадою, з горем і радістю. Разом з дружиною виховали трьох синів, яким дали вищу освіту.

Передчасна смерть забрала із життя досвідченого фахівця, який виховав більше 30 молодих спеціалістів.

Так закінчився земний шлях Валентина Федоровича Рекотова. Хай земля буде йому пухом!»

Про малинівських ветеранів війни неодноразово розповідали як обласні, так і районна газети. Деякі зарисовки, написані в різні роки і надруковані в районній газеті, ми подаємо.

Гвардієць війни і праці

Карбуючи крок, підрозділ радянських воїнів, втоптуючи в бруківку ворожий прапор з павучою свастикою – емблемою ненависного людству фашизму, переможно йде охопленим полум'ям австрійським містечком. Цей фотовідбиток з архіву військового фотокореспондента Є.Халдея, видрукований в одному з травневих номерів «Комсомольської правди», символізує крах фашизму.

Читачам добре запам'ятався знімок. Та досі ми не знали, хто ці люди. Одному з авторів цієї оповіді випадково потрапила газета «Комсомольская правда». «Та це ж наш Федір Пасічник!..» – вигукнув він. Газета пішла по руках сусідів. Всі в один голос підтвердили: офіцер, який очолює групу воїнів, – Федір Федорович Пасічник.

– Так, це я, – тамуючи хвилювання, сказав Федір Федорович, коли йому показали газету. І прикипів поглядом до фотовідбитка. Напружуючи пам'ять, колишній воїн пізнав побратимів, з якими долав нелегкі фронтові дороги. Перший зліва, що крокує за командиром, – Микола Залішвілі з Горі. В цьому ж ряду третій – вісімнадцятилітній Василь Гончаренко з Дону. Крайній, що з автоматом

наперевіс, високий зростом, – Микола Климов з Майкопа. В другому ряду – ординарець Пасічника Григорій Коваленко з Вінниці, Жилаєв... Де ви, друзі-однополчани?..

Велика Вітчизняна... Вона увірвалась в життя курсанта Червонопрапорного кавалерійського училища раптово, немов ураган.

Ще ввечері 21 червня Федір з друзями дивився в Тамбовському драматичному театрі імені Луначарського комедію О. Корнійчука «В степах України». А світанок приніс тривогу – війна!

Перший бій з ворогом лейтенант Пасічник прийняв у місті Свобода, де він разом із своїм взводом прикривав відступ наших військ за Дон.

Запам'яталося Федору Федоровичу форсування Дніпра. Його взвод опинився один на один з гітлерівцями, мужньо утримуючи плацдарм. Атака змінювалася атакою. Озвірілий ворог намагався будь-що скинути поріділу жменьку бійців в неспокійні хвилі Славутича. Надвечір в живих взвод налічував лише тяжкопораненого командира і двох бійців. Наперекір смерті, бійці витримали неймовірний натиск фашистів до приходу підкріплен-

ня. А воно прийшло лише другого дня.

За цей подвиг уряд увінчав лейтенанта Пасічника першим в його житті орденом Червоної Зірки.

Після госпіталю Федір Федорович бере участь у знищенні Бродівського угруповання ворога, пізніше б'ється на Сандомирському плацдармі. Не забути воїну рейду у тил ворога до Карпат. За цей рейд груди червоного кавалериста прикрасив другий орден Червоної Зірки.

Другу світову війну Федір Пасічник закінчив на Далекому Сході, де він брав участі у розгромі японських самураїв.

По війні гвардієць працював на відбудові рідної країни. Десь років з десять тому повернувся в рідний край (він наш земляк – родом з Новоселівки) і працює на Гуляйпільському елеваторі майстром першої виробничої дільниці.

– Де трудиться т. Пасічник, там гвардійський порядок, – те-

1966 р.

Вісь його життя

Вона проходить через роки, обростає подіями, відкладається корою пам'яті. Для трудівника колгоспу імені Енгельса Михай-

ло відзивається про нього старший майстер дільниці Іван Антонович Прихідько. – Нерідко його побачиш, коли він, закувавши рукава, працює разом з усіма.

А працювати йому нелегко. Війна дає себе знати – ворожа куля, що засіла в легені, часто непокоїть.

Дружна сім'я у Федора Федоровича: дружина Катерина Трохимівна і син – Валерка. Є що пригадати й бойовій подрузі Федора Федоровича. Бо Катерина Трохимівна разом з чоловіком мужньо ділила радість і горе фронтових буднів.

– Хай це їм буде пересторогою на майбутнє! – говорить старший лейтенант запасу Ф. Пасічник. Один з тих, хто в нерівній борні з фашизмом відстояв честь і незалежність нашої Батьківщини, має на увазі тих, хто прагне реваншу, хто з шкіри пнеться, аби розв'язати нову світову війну.

*М. ПОПОВИЧ,
працівник елеватора*

ла Федоровича Рибальченка вісь життя – це перш за все його комсомольська юність, фронтові дороги. В далекому 29-му році

комсомольська організація Гуляйпільля посилає Михайла в село Туркенівку (нинішня Малинівка) організувати комсомольський осередок. Разом з секретарем партосередку Галиною Юрченко, головою сільради Панасом Набокою Михайло був одним з організаторів колгоспу.

Багато корисних справ робили тоді комсомольці.

Спочатку треба було ліквідувати на селі неписьменність, і Михайло стає культармієм. Протягом двох років комсомолец вчив грамоті туркенівців. Але юнак відчував, що й самому бракує знань. І згодом Рибальченко їде вчитись до Федорівського сільськогосподарського технікуму. З дипломом полевода Михайло приїздить працювати до радгоспу «Червоний».

...Війна, розв'язана гітлерівцями, перервала мирну працю хлібороба. Він служить в 152 артполку помкомвзводу. З цим полком пройшов гіркий шлях відступів, поразок, залишаючи на фронтових дорогах загиблих товаришів. Незабаром, у вересні, і сам потрапив до госпіталю.

Але відлежуватись довго не довелось, фронт кликав на передній край. Тепер у руках старшого сержанта Михайла Рибаль-

1967 р.

льченка була більш грізна зброя – гвардійські реактивні міномети. Так, це були саме ті славні «катюші», що наводили жах на гітлерівців.

В грудні 41-го Михайло захищав Москву.

– В усіх тоді на устах, – згадує Рибальченко, – були слова:

«Росія неосяжна, а відступати нікуди – позаду Москва». Ми добре знали, що це значить...

І ворог не пройшов.

З боями М. Рибальченко визволяв Тульську, Калінінську, Смоленську області.

Важке солдатське ремесло. Не одну військову професію довелося опанувувати Михайлові. Після «катюші» він водить танк, визволяючи радянську землю і народи Європи. Війну закінчив у лігві фашизму – Берліні. А на грудях старшого сержанта М. Рибальченка засяяли відзнаки солдатської доблесті – орден Слави III ступеня і медаль «За відвагу» та інші. Після війни до цих нагород приєдналася ще одна. В 1957 році Рибальченка було нагороджено медаллю Всесоюзної сільськогосподарської виставки.

Останні 12 років Михайло Федорович трудиться в тваринництві – фуражиром в колгоспі імені Енгельса.

О. КУШНІР

Медсестра з Туркенівки

Всім відома безприкладна оборона Севастополя. ...Земля здригається і важко стогне від численних розривів бомб і снарядів. Ось уже другу добу радянські моряки та сухопутні частини відбивають натиск переважаючих сил противника, що рветься до міста з боку Балаклави. Серед моря вогню, під свист куль і осколків полем бою просувається дівчина з медичною сумкою. Це Валя Кіктевська. Вона спритно переповзає від одного пораненого до іншого, швидко перев'язує, відтягує в укриття. Один, другий, третій... десятий. Загубила рахунок, а матроси просять допомоги. І вона, не звертаючи уваги на смертельну небезпеку, на свої закриті обідрані коліна і лікті, поспішає. Тільки в цьому бою вона врятувала життя близько двадцяти бійцям.

Але фашистський осколок не пощадив і Валю. У розпалі бою вона і не помітила, як була поранена в плече. Думала, проста подряпина. А коли біль став нестерпним, допомогти собі вона не змогла, бо дотягнутися до рани було неможливо. Так, стікаючи кров'ю, вона продовжувала рятувати інших, аж поки знепритомніла, їй допомогла інша медсестра.

...Війна застала комсомолку Кіктевську в селі Туркенівці Запорізької області, де вона працювала акушеркою. Другого дня дівчина іде до Гуляйполя до районського комату.

— Чого тобі, дочко? — запитав черговий біля входу.

— На фронт хочу. Німців бити.

Офіцер вислухав Валю, зітхнув і сказав:

— Добре, що ти навчилась робити перев'язки і виносити поранених. Але доведеться почекати. Будемо мати тебе на увазі.

І ось, нарешті, 21 серпня 1941 року її прохання задовольнили. Невдовзі потрапила до Севастополя. Тут вона не лише виносила з передової поранених, але й підготувала з матросів кілька десятків санінструкторів. Дуже відповідальне завдання виконувала Валентина, доставляючи поранених до госпіталю, розміщеного в Інкермані.

По багатьох фронтових дорогах пройшла Валя Кіктевська. Не раз дивилась смерті в очі, але виконувала свої обов'язки сумлінно, не жаліючи свого життя.

...1944 рік. Валентина призначається військовим фельдшером батареї берегової оборони. Фашистська авіація не раз шалено бомбардувала вог-

неві позиції. Під розривами бомб Кіктевська подавала допомогу потерпілим офіцерам і матросам, працюючи на волоску від смерті.

На батареї з матросів вона підготувала собі помічників і заміну. Став у пригоді довоєнний досвід, коли Валя у Туркенівці навчала колгоспників прямо на польових станах за програмою «Готовий до санітарної оборони». Зараз багато матросів пройшли її «академію».

У 1947 році в званні капітана вона демобілізувалась. Батьківщина високо оцінила мужність і відвагу своєї дочки, наго-

1972 р.

родивши її орденом Червоної Зірки, медалями «За оборону Севастополя», «За оборону Кавказа» та іншими. З бойовим завзяттям вона трудиться на мирному фронті. Знову Севастополь, потім Тбілісі, нарешті Казань. З 1952 року Валентина Федорівна тепер вже Рубінова — старша медсестра Казанської залізничної лікарні. З великим інтересом слухають її молоді медсестри, коли вона ділиться спогадами про героїчні справи радянських медиків на фронтах Великої Вітчизняної війни, про їх вклад у досягнення перемоги над гітлерівською Німеччиною.

*М. БОРЧЕНКО,
м. Казань*

Боець-санітар

Наближається світле свято нашого народу — 30-річчя Перемоги над фашизмом. В зв'язку з цим хочеться побільше розповісти новому поколінню про мужніх і скромних трудівників війни.

У вас на Гуляйпіллі, в селі Малинівці, живе мій однополчанин Феодосій Федорович Пасічник. Ми з ним разом пройшли в складі Першого Українського фронту фронтовими шляхами з листопада 1944 року до кінця війни.

Як відомо, солдати самі не обирають військові посади. Пасічник був рядовим 1239 стрілецького полку. Коли в боях загинув один з санітарів, Феодосія призначили на його місце. Як і інші санітари, він йшов у бій разом з нами — із зброєю в руках і санітарною сумкою. В його обов'язок входило подавати першу медичну допомогу пораненим і евакуювати їх, якщо треба, в укриття. Пасічник самовіддано виконував свої обов'язки. Він, ризикуючи життям,

поспішав на допомогу пораненим. Ми всі бачили це і упевнено йшли в бій, знаючи, що, коли з тобою трапиться біда, не залишишся на полі бою без допомоги.

Пам'ятаю запеклі бої в січні сорок п'ятого на західному березі Вісли, на Сандомирському плацдармі. Ф. Пасічник двічі з нашим батальйоном форсував Одер, багатьом бійцям подав першу допомогу, врятував життя.

Врізався в пам'ять і такий епізод. Це було вже на території Німеччини, йшов бій за невелике місто Пенціг. Наш батальйон несподівано потрапив під перехресний кулеметний і сильний мінометний вогонь. В бойових порядках з'явилося багато поранених, частину з них треба було терміново евакуювати. І Пасічник разом з напарником у цьому бою під шаленим вогнем виніс з поля бою 16 солдатів і офіцерів з тяжкими пораненнями і доставив у санітарну роту.

Подібних випадків у фронтовій обстановці, на передовій,

було, звичайно, безліч. Виніс санітар із-під обстрілу, вибухів снарядів сотні бійців. Більшості з них він не знав не те що по прізвищу, але навіть в обличчя. Тим більше, нікому, кому подавав медичну допомогу, не доповідав, хто він такий. Але я впевнений, що врятовані Пасічником бійці і зараз з глибокою вдячністю згадують високого, сильного, мужнього і сміливого солдата, який першим перев'язував їм рани і виніс з бою, прикриваючи своїм тілом.

Добросовісно, самовіддано виконував колишній воїн свій громадянський обов'язок перед Батьківщиною і в мирний час. Десятки років він трудився з колгоспі «Батьківщина». Був бригадиром рільничої бригади, очолював колектив тваринницької ферми. Куди б не посилено його працювати правління колгоспу, завжди виправдовував довір'я колективу.

Зараз Ф.Ф. Пасічник на пенсії. Але в міру своїх сил трудиться в рідному селі.

А. КЛЕШНІН,

ветеран Великої Вітчизняної війни.

Ставропольський край, Новоселицький район, с. Китаєвське

Учасник Параду Перемоги

Сьогодні минає 30 років з того часу, як у Москві на Красній площі відбувся Парад Перемоги. Учасником його був

працівник Новозлатопільської психіатричної лікарні кавалер ордена Слави III ступеня і багатьох медалей Яків Васильович Павліяненко.

У Великій Вітчизняній війні брали участь мільйони людей. А ось зробити останній акорд у ній було надано право найдостойнішим.

Зранку 24 червня 1945 року у Москві накрапав дощ, однак настрої у всіх був піднесений. Проте учасники параду дуже хвилювалися, розуміючи його винятковість. Таких парадів не було за всю історію радянських Збройних Сил. Більше того, Красна площа не бачила нічого подібного за 800 років свого існування.

То був парад переможців, які винесли на своїх плечах усі тяготи війни.

...Під час окупації гітлерівці двічі брали Якова Павліяненка до Німеччини. І щоразу юнак з дороги втікав додому. Відсиджувався по селах, в останній раз — у Марфополі в одного знайомого, на горищі.

Та все якось обійшлося.

З приходом у село Туркенівку (нинішня Малинівка) Червоної Армії Якова призвали в армію.

Бойове хрещення 18-річного Я. Павліяненка відбулося під Верхнім Рогачиком, що у Херсонській області...

Серед почесних нагород на грудях Якова Васильовича красується орден Слави III ступеня. Ми попросили колишнього фронтовика розповісти про те, за що він одержав його.

Це було в 1944 році на території Білорусії.

Підрозділ радянських воїнів, у якому був і артилерист Павліяненко, захопив плацдарм на березі річки Березіни.

Фашисти навальним вогнем прагнули знищити наших солдатів.

— Найстрашніше було те, — пригадує Яків Васильович, — як сталеві потвори сунули на червоноармійців, засипаючи гармашів снарядами. Але про страх ніколи було думати. Земля скипала довкола хвилями.

«Гітлерівці не пройдуть! Вони не повинні пройти!» — так думав Яків, націлюючи протитанкову рушницю у ворожий танк.

І ось загорівся перший танк. Незабаром зупинилася і друга машина, немов зіткнулася з чимось — і спалахнула.

В тому бою був тяжко поранений командир взводу лейтенант В.М.Ландар. Рятуючи його, Яків Васильович виніс командира на своїх плечах (3 кілометри) до медсанбату.

До речі, нещодавно, випадково Я.В.Павліяненко дізнався,

що В.М.Ландар живий, працює головою виконкому сільської ради в селі Гнилиці на Чернігівщині.

Я.В.Павліяненко визволяв від окупантів Польщу, брав участь у взятті Берліна і залишив свій автограф на рейхстазі.

1975 р.

Вічно їм жити

Гримить святкова музика. Сонце, трави, травень. А тут, серед села Гиличени Телешського району, біля братської могили, через тридцять років зібралися рідні, знайомі тих, чий імена золотими буквами викарбувано на мармуровій дошці: «Тут поховані учасники Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр., котрі загинули з боїв з німецько-фашистськими загарбниками за звільнення Батьківщини». Серед 50 воїнів різних національностей похований у молдавському селі й українець Яків Лук'янович Чук.

Мужній воїн поліг смертю хоробрих, визволяючи село. Про це стало відомо дружині Марії Яківні тільки в 1975 році. А тоді пошта принесла повідомлення: «Ваш чоловік, Я.Л.Чук, в бою за соціалістичну Батьківщину, вірний військовій клятві, проявив

Має подяку від Верховного головнокомандуючого – за сміливість і відвагу у боях з гітлерівцями.

Після демобілізації Яків Васильович трудився в рідному селі, останні роки працює в Новолатопільській психлікарні.

І. НЕЖИЖИМ

ши героїзм і мужність, був убитий 15 травня 1944 року».

...Відгрімали переможні салюти Великої Вітчизняної. Поступово відбудовувалися міста і села, заростали травою бліндажі й окопи, розорювалися поля, де проходили бої. Та пам'ять людська не хотіла миритися з тим, що імена багатьох полеглих залишилися невідомими і чимало сімей не знає навіть, де поховані їхні батьки, брати. Розпочався пошук червоних слідопитів.

Тільки дякуючи педагогічному колективу, червоним слідопитам Гиличенської середньої школи Марія Яківна і дочка Галина дізналися, де знаходиться могила їхнього чоловіка і батька. Ось такого змісту прилетіла несподівана звістка у степове село Новомиколаївку: «Здрастуйте, дорога Маріє Яківно Чук, дружино колишнього солдата

Я.Л.Чука, котрий загинув смертю хоробрих за визволення села Гиличени Молдавської РСР! Ваш чоловік похований у братській могилі нашого села. У зв'язку зі святом 30-річчя Перемоги над фашизмом ми запрошуємо вас взяти участь у мітингу, присвяченому цій знаменній даті».

Одержавши таку звістку про чоловіка через тридцять один рік, Марія Яківна занедужала. Їй уклонитися батьковій могилі поїхала дочка Галина з чоловіком і сином.

І ось гримить святкова музика. Іде урочистий мітинг. Виступають батькові побратими, свідки тих подій, а вона не може стримати сліз, що невідь звідки беруться і застеляють зір.

– Позиція наша була важка, – долинає до її свідомості, – ворог мав добре укріплену оборону. Ми наступали з низини, а фашист сидів на підвищенні і йому добре було видно усі наші дії. До того ж нам заважали талі води, що стікали з гір у річку. В одній із контратак на самому підході до села і загинув Я.Л.Чук, – згадував сивий ветеран, обличчя якого покряляли глибокі зморшки, а чуб вибілила старість.

Пізніше привітні молдавани повезуть дорогих гостей з України, Ленінграда, Уралу оглянути місце бою, де полягли хоробрі во-

їни. І вони самі переконаються у мужності і стійкості тих, хто вів тут боротьбу з фашистами.

Повернувшись додому, Галина Яківна, розповідаючи на уроках дітям про боротьбу радянського народу з фашизмом, завжди згадує молдавське село, на підступах до якого загинув її батько, котрого вона не бачила живим. Бо народилася тоді, коли Яків Лук'янович уже воював.

– Яків народився у 1913 році у селі Туркенівці (нині Малинівка), – згадує Марія Яківна, – у багатодітній сім'ї селянина-бідняка. Надголодь жилося малоземельному сімейству Луки Чука до Великої Жовтневої соціалістичної революції. І тільки з встановленням Радянської влади на Україні прийшло нове вільне життя і до Чуків.

Малограмотний Лука, віддаючи сина до початкової школи в селі Кримчівці (нині Новоіванівка), куди незадовго перед тим переїхала сім'я, наказував Якову: «Вчись, пізнавай науки. Роси ти чесним, люби працю, людей». Ці батькові слова на все життя запам'ятав хлопець. Здібний, він швидко засвоював програмовий матеріал, багато читав художньої літератури.

Особливо йому подобалися книги, де розповідалося про сміливих, чесних людей, що боролися за краще життя народу. Юнак

уважно придивлявся до перетворень, що відбувалися на селі.

А перетворення дійсно творилися величні і грандіозні. Лікнепи, хати-читальні – прикмети того часу. Все це міцно увійшло у пам'ять і серце палкого юнака. І він, коли почалася відбудова Донбасу, їде туди в числі перших. Дізнавшись про синів намір, батько сказав: «Тікаєш на легкий хліб. Села злякався».

– Ні, тату, – відповів твердо Яків, – я роботи не боюся. Тільки місце моє серед робітників – серцем це відчуваю.

Там, серед таких же юних і допитливих, як і сам, поринув Яків Чук у вир трудового життя. Опанувавши професію шофера, віддається улюбленій роботі. Росте, красивішає Донбас, а разом з ним зростає фізично і духовно і Яків Чук.

Робітниче середовище, грандіозні перетворення, що відбувалися на очах юнака і безпосереднім учасником яких він був, виховують його непримиренним до всього того, що заважає будівни-

цтву соціалізму. І не випадково Я.Л.Чук став у ряди тих, хто вів нелегку роботу по виявленню і знешкодженню злодіїв, замаскованих ворогів Радянської влади, – був співробітником НКВС. Не раз підстерігала бандитська куля сміливого юнака, але завжди він виходив переможцем.

Жага до всього нового, прагнення бути там, де найважче, повели Якова Лук'яновича в 1939 році у Західну Україну.

Повернувся у Донецьк напередодні Великої Вітчизняної війни. Одружився.

– Коли почалася Велика Вітчизняна війна, – згадує дружина, – привіз мене Яків машиною з Донецька до батьків у Новоіванівку, залишив там, а сам пішов на фронт. Відтоді не бачила я його і нічого про нього не чула, бо листи до нас сюди не доходили. І тільки в 1944 році одержали ми з дочкою повідомлення, що загинув наш чоловік і батько в Молдавії. Спасибі червоним слідопитам, що знайшли його могилу.

І. КУШНІРЕНКО

Відважний гвардієць

– Завдання командування виконувати буде нелегко. Та Запоріжжя треба визволяти від

фашистських варварів. Велика роль у цьому покладається на наших зв'язківців. Вам, молодший

лейтенант Булах, треба забезпечити безперебійну роботу підрозділу зв'язку. Вірю, що гвардійці високо нестимуть це почесне звання, – закінчив командир з'єднання, який проводив нараду командирів.

Йшла детальна підготовка підрозділів і частин до штурму Запоріжжя. Взвод зв'язку, яким командував молодший лейтенант О.К.Булах, був завжди готовий до виконання чергових бойових завдань. Як парторг роти Олексій Кіндратович разом з командиром провів у балці Капустяній збори офіцерів, на яких обговорили готовність до виступу.

14 жовтня 1943 року Запоріжжя було визволено. В боях за місто відзначився і взвод зв'язківців. Зв'язок між підрозділами і частинами працював безперебійно. І як результат, на грудях багатьох бійців і командирів засяяли ордени й медалі. Олексій Булах одержав орден Червоної Зірки.

Після визволення міста радянські війська розпочали підготовку до форсування Дніпра і створення передусім плацдарму на острові Хортиця.

І ось під прикриттям ночі до річки підтягнуті виготовлені з місцевих матеріалів засоби переправи. Щоб захопити ворога зненацька, форсування поча-

лося навіть без артилерійської підготовки. Десант, що висадився досить швидко, зайняв плацдарм довжиною в кілометр і глибиною в 300 метрів. Серед тих, хто першим окопався на Хортиці, були і зв'язківці О.Булаха.

Очунявши, ворог відкрив по сміливцях шалений артилерійсько-мінометно-кулеметний вогонь, а потім при підтримці танків пішов у контратаку, щоб скинути радянських воїнів у річку. Кілька днів точилися тут жорстокі бої. Ряди десантників танули. Допомогти ж їм з лівого берега майже не могли: ріка кипіла від розривів снарядів та мін. Та десантники і не думали відступати. Хоробро билися з ворогом зв'язківці, що засіли разом з штабом у напівзруйнованому будинку за 50 метрів від німецьких позицій.

О. Булаха поранило осколками в голову й плече. Проте він, нашвидкуруч зробивши перев'язку, продовжував разом з бійцями відстрілюватись. А коли становище склалося особливо напружене, начальник штабу викликав вогонь наших гармат на себе. І ворог знову відступив.

Німці пішли на хитрість: вночі по Дніпру зайшли в тил нашим бійцям і кинулися в атаку. Та ворогові не вдалося оточити бійців. Зайнявши кругову оборону, вони зустріли гі-

тлерівців вогнем із автоматів і гвинтівок, закидали їх гранатами. О. Булаха знову поранило. Санітар звернувся до нього:

– Товаришу лейтенант, давайте я відправлю вас на той берег.

– Ні, моє місце в строю, – була відповідь О. Булаха.

У цьому бою загинули майже всі старші командири. Помітивши це, молодший лейтенант Булах стає на повний зріст і звертається до бійців:

– Гвардійці, не здамося! Померемо за Батьківщину!

І жменька бійців кинулася в контратаку. Скінчилися боеприпаси, і десантники били фашистів прикладами гвинтівок, лопатами, камінням. І перемогли.

І хоч наших воїнів залишилось тоді в живих не більше двадцяти, вони знищили понад 90 фашистів, а деяких навіть взяли в полон. У той же час діяв безвідмовно зв'язок із штабом дивізії.

На восьмий день на підмогу відважним десантникам прийшло підкріплення, а захисників відвели на відпочинок. В цих боях О. Булаха було чотири рази поранено. Його відправили до госпіталю. За бої на Хортиці багатьох бійців і командирів відзначено урядовими нагородами. О. Булах одержав орден Червоного Прапора. Йому було присвоєно звання лейтенанта.

Перебуваючи в госпіталі, Олексій Кіндратович передумав багато дум...

Народився і виріс у селі Туркенівці (нині Малинівка). Під час імперіалістичної війни померли від тифу мати і два брати. Несолодко жилося біднякам. Ось чому туркенівці радо зустріли звістку про Жовтневу революцію. З 1924 року 18-річний Олексій включається в побудову нового життя. В 1930 році селяни довіряють йому вести перше колективне господарство: його обирають заступником голови правління колгоспу «Нове життя». Через чотири роки Олексій працює уже заступником голови сільради, з 1937 року – головою колгоспу імені Шевченка, а перед війною головою колгоспу «Нове життя» в тій же Туркенівці. В 1940 році став комуністом...

Та вибухнула війна. Разом з колгоспними керівниками О. Булах організовує евакуацію людей і колгоспного добра на схід, виїжджає й сам. А в листопаді добровільно йде в армію...

В той час у Туркенівці господарювали фашисти. Вони забирали в жителів хліб, м'ясо, птицю, знущались і убивали людей. Кіндрата Булаха (батька Олексія) фашист ударив сокирою по голові за те, що той не дав курей і молока. Згодом він

помер. Майже в кожному сім'ю окупанти принесли горе...

Першим випробуванням для Олексія стали бої під Сталінградом. За героїзм у тих боях одержав першу нагороду – медаль «За оборону Сталінграда».

Після закінчення школи молодших командирів О. Булах командує відділенням. Ще під Сталінградом його обирають парторгом роти...

Пізніше в одному з боїв, коли було поранено командира взводу, Олексій бере на себе командування. На його грудях засяяла друга нагорода – медаль «За бойові заслуги», він одержав звання молодшого лейтенанта.

Навальним наступом йшли червоні бійці, визволяючи рідну землю. Під Святогорськом Олексія поранило, та в госпіталі довго не залежався – втік і догнав свою частину під Запоріжжям...

Після поранення на Хортиці знову потрапив у госпіталь, а після виходу з нього – в 235 запасний полк, пройшов дорогами війни Румунію, Угорщину, Австрію... При взятті Будапешта відзначився і 235 полк, за що його нагороджено орденом Червоного Прапора, Олексій Булах одержав медаль «За відвагу». Медаль «За перемогу над Німеччиною», йому вручили уже в Австрії.

Після демобілізації в кінці 1945 року Олексій Кіндратович повернувся в рідні краї. 15 років очолював Затишанську сільраду, за станом здоров'я мусив піти з цього поста. Згодом ще деякий час завідував місцевим магазином... Нині О.К.Булаха немає серед нас. Але пам'ять про його мужність, відвагу, трудові діла ще довго житиме в серцях однополчан і земляків.

*В. ЖИЛІНСЬКИЙ,
сількор*

Солдат Мамаєвого кургану

Наш земляк Іван Панасович Марченко – один з тих, хто брав участь у боях за Сталінград.

Він на війні з перших днів. Боронив Ленінград. Поранення. Госпіталь. Після одужання воює на Сталінградському фронті. Там він уже командир 76-міліме-

трової гармати. Стояв на смерть на Мамаєвому кургані.

– «Ні кроку назад!» – таким був наказ Батьківщини, нашого народу, – розповідає гвардії сержант у відставці І.П. Марченко. І Сталінград стояв грізний, нескорений. Наш, навіки

наш. Нам потрібна була перемога. Одна на всіх. Тож платили за неї найдорожчим – життям. Скільки втратив бойових побратимів там – не порахувати. І зараз, як згадаю, тяжко на душі. Безвусі юнаки з посивілими скронями. Кидалися із гранатами під ворожі танки, падали грудьми на амбразури дзотів.

Чи страшно, питаєте, було там, на кургані? Звичайно. Щомиті бачиш, як на тебе повзе сталева потвора, видима смерть. Особливо переживаєш до того, поки не пошлеш перший снаряд. А потім усе забуваєш. Про страх ніколи й думати. І злість була велика на гітлерівців.

«Бийте фашистів до їхнього останнього собачого подиху!» – закликали нас листівки із зверненням Сталінградського обкому партії.

Інколи нам до сліз робилося кривдно, що так багато віддали загарбникові рідної землі. Але все-таки ми вірили, що ворог буде знищений. У цьому не було сумніву. І це вселяло сили, впевненість у перемозі.

П'ятдесят днів мужньо стояв на Мамаєвому кургані гарматник гвардієць Марченко. Опісля їхній підрозділ перекину-

ли на Донський, згодом – на Центральний фронт. Медаль «За оборону Сталінграда» – найдорожча нагорода фронтовика.

У складі 1-го Українського, 2-го Українського та 1-го Білоруського фронтів гвардії сержант Марченко громив фашистів до самого Берліна. Кавалер орденів Слави III ступеня та Вітчизняної війни II ступеня, Іван Панасович залишив солдатський автограф на стінах рейхстагу. Восени сорок п'ятого І.П. Марченко повернувся додому з «трофеєм»: за відмінну бойову і політичну підготовку командування військової частини нагородило його велосипедом. Довідку про це, як реліквію, досі зберігає ветеран. Майже 30 років сумлінно працював у Малинівській дільничій лікарні теслю, конюхом і тільки подяки мав.

В розмові ми часто поверталися до спогадів про Сталінград. Запам'ятались такі слова Івана Панасовича: «Боляче згадувати втрати. І символічно, що на Мамаєвому кургані стала Мати з праведним мечем. Вона довіку оберігатиме спокій полеглих і пам'ять живих. Пам'ять ветеранів, нашу пам'ять, онуків і правнуків наших».

І. ІВАНЧЕНКО

1983 р.

* * *

Час невідвладний нам: якщо в 1976 році в Малинівці проживало 82 ветерани Великої Вітчизняної війни, то в 2002-му році – 8. Ось їх імена: Костянтин Омелянович Нечитайло, Яків Васильович Павліяненко, учасник Параду Перемоги 24 червня 1945 року в Москві, Григорій Іванович Шинкаренко, Петро Васильович Белінський, Василь Прохорович Северин, Григорій Йосипович Товстик, Антон Мойсейович Продан, Андрій Іванович Ткачук.

Честь їм і слава!

З кожним роком меншає солдатських вдів, які мужньо перенесли загибель на фронтах війни своїх чоловіків, виховали і поставили на ноги дітей, з неймовірними труднощами відбудовували зруйноване окупантами народне господарство. На їхню долю випало все: і оранка та сівба коровами, і носіння посівного зерна на плечах зі станції за 20-30 кілометрів, і боронування поля замість корів. Робота глушила їх біль і відчай за втраченим сімейним щастям. Тому дуже рано впали осінні тумани на їхні вдовині голови.

На початок 2003 року в Малинівці проживало п'ять солдатських вдів. Це – Параска Станіславівна Біла, Фросина Терентіївна Дмитренко, Наталія Тихонівна Тарасенко, Параска Мусяївна Тищенко та Катерина Дорофіївна Біла. ТОВ «Батьківщина», директор його В.М.Савовський допомагають їм чим можуть. І старенькі вдячні їм за це.

На марші. Плоди реформування

9 лютого 1996 року, коли сніжна завірюха закидала дороги і стежки, у колгоспі «Батьківщина» відбулася неординарна подія: звітно-виборні збори уповноважених представників членів, на яких відбулася зміна керівника господарства, по суті, відбулася переоцінка цінностей, подія, котра кардинально змінила життя малинівців.

На зборах із звітною доповіддю виступив голова правління В.Ф.Рекотов.

– Минулий рік, – сказав Валентин Федорович, – був вкрай важким для нашого господарства. Запланованого валу зернових ми не одержали. Урожайність їх склала в середньому лише по 19

центнерів зерна, соняшнику – 16,9 ц. Це не одні з кращих показників у районі. Через зменшення кількості внесення як мінеральних, так і органічних добрив, допущення значної забур'яненості полів, неякісної сівби маємо такі результати.

Тривожить і те, що тракторні бригади на однакових ґрунтах мають різну врожайність сільгоспкультур. Тут треба добре попрацювати як головному агроному М.О.Писанку, так і бригадирам тракторних бригад, всім механізаторам. Планували торік внести органічних добрив у ґрунт 35 тисяч тонн, а внесли тільки 8 тисяч. Щоб далі господарству жити, потрібно розробити нову сівозміну. І кожному, причетному до землі, необхідно стати її господарем. А це вже залежить від кваліфікації кадрів.

Доповідач називав прізвища кращих механізаторів господарства. Серед них – І.Я.Кошляк, Ф.Г.Полупан, Ф.І.Ярошук, А.І.Васюк, С.М.Кубах, слюсар С.В.Придибайло та інші.

Аналізуючи роботу рослинницької галузі, голова правління говорив і про недостатню увагу спеціалістів до догляду за парами. Щоб мати гарні врожаї, треба враховувати можливість кожного поля, дбати про готовність техніки, гербіциди.

Звичайно, майже в кожному господарстві рослинництво працює на тваринництво, а в колгоспі «Батьківщина» й поготів, який донедавна був спецгоспом із вирощування нетелів.

– Сьогодні практично ми перестали бути спецгоспом, – говорив В.Ф.Рекотов, – бо постачальники не дають нам теличок. Проведено деяку переорієнтацію господарства. Тепер вирощуємо і бичків, і свиней. Зараз маємо 3424 голови великої рогатої худоби, в тому числі 986 бичків. А всі вони потребують корму, з яким у нас дуже туго.

Через низьку врожайність культур кормів маємо всього 61 відсоток до потреб, сіна – 47, а силосу – 33 відсотки, тому вже закупили 547 тонн соломи в колгоспі «Авангард». Але цього недостатньо, щоб дотягти до майбутньої зеленої маси.

Через недостачу кормів та допущення перебоїв з годівлею тварин, порушення розпорядку дня торік надоїли від кожної корови по 2297 кілограмів молока – менше від передбачуваного.

Головному зоотехніку В.І.Буряку, спеціалістам і завідуючим фермами варто подбати про зміцнення дисципліни праці, недопущення перебоїв водопостачання, прогулів.

Поки що не все гаразд у господарстві і з ремонтом та зберіганням сільськогосподарської техніки. Є випадки крадіжок її, ро-

зукомплектування. Низька дисципліна і в механічній майстерні, де немає контролю за якістю ремонту техніки.

Звітну доповідь голови правління доповнили голова ревкомісії І.О.Прихожий, завідувач фермою Н.І.Остафійчук, головний зоотехнік В.І.Буряк та бригадир тракторної бригади №2 О.А.Іванов.

Зокрема, Ніна Іванівна зазначала, що раніше, було, механізатор не піде додому, доки не полагодить техніку, що вийшла з ладу, а тепер кидає її до ранку, а потім аж збирається ремонтувати. От і виходять збої в годівлі тварин.

Василь Іванович згадав, що не так давно у господарстві була бригада, яка спеціалізувалася на годівлі тварин. Її ліквідували, а виходить, що цього не потрібно було робити. В.І.Буряк закликав присутніх колгоспників згуртуватися, дбати про дисципліну і краще працювати.

Олександр Андрійович говорив про малоефективне використання енергонасичених тракторів К-701 і Т-150.

У заключному слові Валентин Федорович Рекотов подякував колгоспникам за спільну працю і побажав новому голові і правлінню успіхів у подальшій роботі.

На зборах був присутній і виступив голова районної державної адміністрації І.О.Бірюков.

Серед інших, Ігор Олексійович порушив питання агропромислового комплексу, який переживає сьогодні не кращі часи. Зупинившись на підсумках роботи колгоспу «Батьківщина» минулого року, голова райдержадміністрації вказав на низькі врожаї сільгоспкультур. У господарстві не вистачає кормів, але тут чомусь не сіють кормових буряків. Не все гаразд із агротехнікою, використанням гербіцидів.

Колгоспу треба проводити перепрофілювання, подивитися: на відгодівлі чи вирощуванні тварин буде швидка віддача.

Говорячи про готовність техніки, було зазначено, що тут ще не приступили до ремонту кормозбиральної. Звернуто увагу і на розвиток соціальної сфери села.

Ігор Олексійович від імені райдержадміністрації і від себе особисто подякував Валентину Федоровичу за багаторічну сумлінну працю на посаді голови правління колгоспу (а працював він у колгоспі «Батьківщина» 35 років).

Багато теплих слів про В.Ф.Рекотова, який через стан здоров'я вирішив піти з посади голови колгоспу, сказали інспектор

відділу кадрів Т.П.Васюк (зачитала і вручила йому Вітальний адрес), голова профкому М.І.Романець, а заступник голови правління В.І.Нейчев вручив пам'ятний подарунок. Добрі слова про Валентина Федоровича як людину і керівника говорила голова Малинівської сільської ради Г.І.Матросова.

У зв'язку з тим, що В.Ф.Рекотов подав заяву про вихід на заслужений відпочинок, на зборах стояло питання про обрання нового голови правління. Напередодні головних зборів відбулися збори в усіх трудових колективах господарства, де були обрані уповноважені і розглядалися кандидатури на посаду голови правління. На них голова районної державної адміністрації І.О.Бірюков запропонував на посаду голови правління колгоспу Віктора Миколайовича Савовського, заступника голови правління колгоспу імені Свердлова. А працівники цеху обслуговування висунули А.П.Дорогобіда, заступника голови правління колгоспу «Батьківщина». Ці кандидатури розглядалися на загальних зборах колгоспників.

Крім них, на загальні збори подав заяву керівник приватної комерційної фірми О.І.Дудка.

В ході обговорення А.П.Дорогобід зняв свою кандидатуру.

За більшістю голосів головою правління колгоспу «Батьківщина» обрано В.М.Савовського.

Новообраний голова подякував колгоспникам за виявлене високе довір'я і закликав працювати разом, чесно і сумлінно.

Хто ж він, новий керівник господарства?

Віктор Миколайович Савовський народився 19 липня 1958 року в селі Полтавці, що межує з Малинівкою, у сім'ї колгоспників. Батько працював трактористом у колгоспі імені Свердлова, мати — дояркою.

Після завершення навчання у Полтавській середній школі-інтернаті до служби в армії працював у місцевому колгоспі. Після повернення (1978 р.) — праця на заводі «Запоріжсталь» (Дніпродомнаремонт, управління №2) слюсарем, водієм на автобазі №8 м. Запоріжжя. З червня 1980 року — водій колгоспу. В 1982 році почав навчатися на заочному відділенні агрономічного факультету Дніпропетровського сільськогосподарського інституту, який успішно закінчив.

З серпня 1984 року працював заступником голови рідного колгоспу імені Свердлова.

* * *

Проїшов час. 24 січня 1997 року малинівці зібралися на чергові звітні збори в колгоспі «Батьківщина». З якими ж результатами прийшли вони до них?

— 1996-й сільськогосподарський рік був надзвичайно важким для хліборобів нашого господарства, — сказав на зборах головний агроном М.О.Писанко. — До його початку ми старанно готувалися, а спека, яка стояла у травні, можна сказати, підкосила нас. Частину озимих культур довелося переорати, а ячмінь, той, що залишився, високого врожаю не дав.

Не могли похвалитися врожаєм багаторічних трав: зібрали по 190 центнерів з кожного посіяного гектара.

На урожайність культур вплинули низька організація праці і слабка дисципліна у тракторній бригаді №2, де 131 гектар залишився незасіяним.

У тому, що не всі агротехнічні заходи проводилися вчасно і якісно, головний спеціаліст вбачав і свою провину: низьку вимогливість до механізаторів і слабкий контроль за якістю виконуваних робіт.

У тракторних бригадах в основному працюють добросовісні, знаючі свою справу люди, такі, як Ф.І.Ярошук, Ф.Г.Полупан, І.С.Піддубний, С.М.Кубах, І.Сунка. Вони бережливо, з любов'ю ставляться до техніки.

Враховуючи уроки минулого, в господарстві подбали про закладення надійного фундаменту під урожай-97 (вчасно посіяли озимі культури, турбуються про насіння ярих культур). Але специфіка КСП така, що тут необхідно постійно дбати про міцну кормову базу. Адже ще не так давно «Батьківщина» була у повному розумінні спецгоспом із вирощування нетелей. Ця робота проводиться і тепер, але з урахуванням сьогодишньої ситуації.

— Засуха вибила нас із колії, — говорив на зборах уповноважених головний зоотехнік В.І.Буряк, — але ми не здали своїх позицій. Від кожної фуражної корови надійли по 2783 кілограми молока — на 827 кілограмів більше, ніж у середньому по району. Продали 451 тону м'яса, тварин продавали високих кондицій, хоч середньодобові прирости отримували низькі.

Сьогодні в господарстві є 3000 голів худоби, біля якої старанно трудяться доярки Н.П.Черевиченко, телятниці В.Я.Олійник, скотар Іван Біляк та інші.

Незважаючи на труднощі, в господарстві налаштовані вижити в поточному році і зберегти все поголів'я. А з настанням тепла всю худобу вивести в літні табори, для чого необхідно будувати загоны.

КСП «Батьківщина» – багатогалузеве господарство. Від роботи однієї галузі залежить кінцевий результат іншої. Всім ясно, що без машинно-тракторного парку успіхів не матиме ні рільництво, ні тваринництво. В минулому році як не важко було, але купили дещо з сільгосптехніки. Звичайно, це мало, бо техніка старіє і багато грошей іде на її ремонт та запчастини. Шкоди завдають і крадіжки запчастин та розукомплектування техніки.

Взявши курс на зміцнення господарства, правління колгоспу не згорнуло будівництво виробничих об'єктів та об'єктів соціально-культурного призначення. Торік зводилося 2 житлових будинки, відремонтовано їдальню, реконструйовано телятник у свинарник, склад – під сіносховище, бурякосховище – під зерносклад, заасфальтовано частину вулиць, відремонтували приміщення ферми, у двох корпусах зробили водонапування.

Узагальнюючи сказане головними спеціалістами, голова правління КСП В.М.Савовський наголошував, що в господарстві є люди, з якими можна вирішувати різноманітні проблеми, бо трудівники націлені на стабільну добросовісну роботу. Але не перевелися і ті, що тягнуть колектив назад. З такими буде вестися рішуча боротьба.

1997 рік повинен стати переломним у всіх галузях народного господарства, принести бажані результати як у рослинництві, так і в тваринництві. А для цього необхідно агрослужбі конкретно займатися підбором районованих високоврожайних сортів сільгоспкультур, закупівлею мінеральних добрив, пестицидів та гербіцидів. У зв'язку з цим зростає роль бригадира тракторної бригади як технолога виробництва в полі. Йому треба фахово рости, як образно сказав Віктор Миколайович, разом із ячменем. І це справді так. Бо сьогодні справу вирішують, як і раніше, висококваліфіковані професіонали.

Труднощі є і в тваринництві. Але основне зараз – зберегти поголів'я, домагатися, щоб корми, які так важко дістаються, доходили до кожної тварини, а звідси будуть і прирости, і надолі.

Дуже добре, що правління разом із головою думають про перспективу розвитку господарства. Мають конкретні плани, що тре-

ба зробити завтра, щоб КСП мало майбутнє, і полегшити непросте життя не тільки членів підприємства, а й усіх жителів сільської ради, в тому числі пенсіонерів, учителів, сільської інтелігенції.

Життя кінця двадцятого століття змусило малинівців пере-кваліфікуватися із вирощування нетелів на розведення свиней.

Цю справу тут, вважай, розпочали на голому місці. І за короткий строк посіли чільне місце серед господарств, які вже давно займаються цією справою.

Пропозицію голови правління та зоотехнічної служби про створення, по суті, нової галузі було одностайно підтримано членами правління господарства. Почали з того, що закупили у КСП «Червоне» 60 свинок української м'ясної породи; згодом одержали від них приплід. За півтора з лишком року чисельність поголів'я у господарстві доведено до 1300 голів.

На перспективу його планували мати до 2,5 тисячі голів. Тепер є всі підстави стверджувати, що нова справа прижилася і дала свої плоди. На січень 1998 року господарство реалізувало більше 100 центнерів свинини.

У тому, що на фермі працюють справжні хазяї, переконують тепло і світло у свинарниках. Свині мають хороший вигляд: вгодовані, здорові, жваві. І на маточнику, і в цеху відгодівлі більшість процесів механізовано, годівлю тварин здійснюють суворо за графіком.

До речі, кормів у господарстві запасено вдосталь. Одних кон-цкормів надбано на зиму більше 1100 тонн. Раціони годівлі збалансовані, поживні.

Особлива увага – новонародженим, їх дбайливо доглядають, утримують у теплі (обігривають спеціальними лампами). Дбайливий догляд дає свої позитивні результати. Падіж поголів'я на свинофермі незначний, до речі, найнижчий серед споріднених господарств району.

Збереженню молодняка свиней у господарстві завдячують, перш за все, сумлінним трудівницям, які працюють на маточнику, – Вірі Яківні Олійник та Лідії Борисівні Захарченко. У минулому передові телятниці і на новій для себе роботі показують зразки сумлінності.

У найближчій перспективі у господарстві планували переобладнати для свиней два телятники, один – під літній табір, розширити прифермівські площі під кормові культури. Виношувалася ідея зайнятися гусівництвом, інкубувати яйця гусей на місці.

З липня 1998 року газета «Запорізька правда» писала: «Малинівка. Село з такою співучо-поетичною назвою на берегах річки Янчул, що на Гуляйпільщині – типове для нашого краю. І все ж чимось не схоже на інші. Чим же? Можливо, тим, що он вулицею котить незвичайно новий трактор, а може, й тим, що поблизу току світліє на сонці свіжовибіленими стінами приміщення ново-збудованих крупорушки і млина... Адже придбати сьогодні новий трактор чи звести якусь споруду не для кожного підприємства по кишені, не кажучи про колективне господарство. А у колгоспі «Батьківщина» не лише оновлюють машинно-тракторний парк, розширюють мережу переробних міні-цехів, а й регулярно, день у день, виплачують механізаторам, тваринникам, рільникам заробітну платню.

Як, за рахунок чого вдається триматися на плаву? Про це розмова з головою правління Віктором Миколайовичем Савовським та головними агрономом і зоотехніком Миколою Олексійовичем Писанком та Василем Івановичем Буряком.

В.М.Савовський: – Люди. Ось начало всіх начал. Село, я кажу в загальному значенні, тримається лише на терпінні людей і їх усвідомленості, що завтра на їх місце «штрейкбрехери» не стануть і не будуть доїти корів, вирощувати врожай... Пам'ятаєте, свого часу серед молоді було гасло: «Хто ж, як не ми!» Ось, якщо хочете, такий лозунг і у наших колгоспників. Задумали минулого року побудувати власну крупорушку, млин і олійницю. Між членами правління чітко розподілені обов'язки. Один, скажемо, відповідає за роботу будівельної бригади, другий – за техніку, третій – за будматеріали, четвертий – за постачання обладнання... Ви не повірите, але спорудження почали 10 жовтня минулого року, а першого травня нинішнього – запустили млин і крупорушку. Днями завезено обладнання в олійницю, і соняшник цьогорічного врожаю вже повністю будемо переробляти власними силами.

М.О.Писанко: – Перші два місяці роботи млина дали і перші відчутні результати. Обладнання, що вдалося дістати в одній із країн ближнього зарубіжжя, розраховане на випуск борошна вищого і першого сорту. Якщо раніше ми реалізовували зерно по 250, максимум – 300 гривень за тонну, то вже готове борошно пропонуємо по 750-800 гривень. Вигідно? Звичайно. Саме у такий спосіб напередодні жнив за «борошняні» гроші ми придбали у Бердянську новеньку жниварку ЖРС-4,9.

– Нині на селі «аврал». Треба доглядати просапні вручну і міжряддя механічно, заготовляти корм, культивувати пари, готувати зернозбиральну техніку до жнив, тваринницькі приміщення до зими.

В.І.Буряк: – Нині тримаємо 1150 голів великої рогатої худоби, з яких майже 400 голів складає дійна череда. Передумови до ситої зимівлі нинішнього року, як ніколи, перспективні. Травостій такий, що косарки не видно. З нашою технікою самостійно не впораєшся із закладанням сінажу і сіна. Домовилися із синельниківською фірмою, що вони днями пришлють високопродуктивний комбайн «Ягуар», який за зміну заготовляє по 500-700 тонн зеленої маси. Думаємо, що до початку жнив перший укіс багаторічних трав покладемо у ями на сінаж і повністю забезпечимо молодняк ВРХ і свиней у кількості 600 тонн. Паралельно з цим бригади з пенсіонерів та школярів ремонтують у тваринницьких приміщеннях помости, двері, вікна.

М.О.Писанко: – Із зменшенням кількості гербіцидів через їх дороговизну різко збільшилася площа просапних під ручне прополювання. Скажемо, з 930-гектарносоняшникової плантації слід було доглянути близько 500 гектарів. Це, погодьтеся, зовсім нелегко, а якщо додати сюди ще 40 гектарів цукрових буряків, городину, то навантаження і на працюючих, і на пенсіонерів солідне. Але вже все позаду. Більше 300 чоловік, від школяра до пенсіонера, від головного спеціаліста до бібліотекаря, кожного дня виїжджали на поля. Нам не соромно показати будь-кому наші соняшникові і бурякові плантації. Паралельно вже підготували і 650-гектарну ниву парів під осінній засів. Нині завершуємо дискування ґрунтів, що звільнені з-під жита на зелений корм. Хочу зауважити, що вже не перший рік люди залюбки йдуть із сапами на поля, бо знають, що в кінцевому результаті будуть у вигаді. Минулого року, скажемо, цукровий буряк вродив по 380 центнерів з гектара. Хто не лінувався, отримав по 500 і більше кілограмів цукру на подвір'я. Тож «принувувати» цьогорік нікого не було потреби.

В.М.Савовський: – Підсумовуючи сказане спеціалістами, зауважу, що увесь комплекс робіт у полі йде за графіком. Намагаємося нічого не випускати з поля зору. Але найголовніша увага, звичайно, збиранню врожаю зернових. Минулорічні жнива нас навчили дечому: ми не зробили поправку на погодні умови і ліву частку площ скошили на звал. В результаті, хоч і отримали біль-

ше 26 центнерів на круг, а все ж не добрали близько 7-8 центнерів з гектара. Нині чітко розмежували поля, 50 відсотків яких будемо косити прямим комбайнуванням, решту – на звал. У жнивах братимуть участь 5 «Донів» і 3 «Ниви», 8 жнивварок. За стійкої погоди плануємо упоратись максимум за 15 діб.

Коментар «ЗП». Коли після розмови у кабінеті голови правління Віктор Миколайович Савовський повіз нас по полях, то ми були приємно вражені: таких чистих і доглянутих плантацій у жодному господарстві області бачити не довелося. Мова не лише про буряк та соняшник, а й про зернові. На жовтому фоні пшениці і ячменю, крім червоних вкраплень польових маків, – жодної бур'янини!

Відразу згадався початок розмови, коли В.М.Савовський говорив про людей. На відміну від інших сіл Малинівка молодіє. Сьогодні вік механізаторів у господарстві знизився до 27 років. І агроном, зоотехнік у розмові назвали прізвища тих, хто є справжньою гордістю та окрасою колгоспу. Це – Костянтин Красиков і Роман Шейко, Олександр Бабич і Юрій Авдонькін, Василь Зінченко та Іван Біляк, Василь Сунка і Андрій Іванов, Іван Рефаль і Сергій Олійник, Надія Черевиченко та Надія Сергієнко...

Честь і хвала Вам, Люди Праці!»

* * *

Як же КСП «Батьківщина» попрацювало в 1998 році?

Воно за підсумками минулого року вийшло в число передових. Зібрано досить пристойний урожай зернових (близько 5 тисяч тонн). Непогано попрацювали і тваринники. Серед господарств району КСП «Батьківщина» має найбільшу кількість великої рогатої худоби, набуває розвитку свинарство, рентабельне виробництво малої переробки сільськогосподарської продукції. Все це, разом узятє, дає змогу регулярно виплачувати заробітну плату трудівникам, вкладати кошти на соціальні потреби, на придбання техніки та механізмів для виробництва. Рік завершили без боргів, маючи 120 тисяч гривень чистого прибутку. Рентабельність сільськогосподарського виробництва склала 6 відсотків.

До речі, згідно з розпорядженням голови райдержадміністрації та у зв'язку зі святкуванням 54-ї річниці перемоги у Великій Вітчизняній війні та за вагомих внесок у соціально-економічний розвиток регіону, активну діяльність у стабілізації виробничих по-

казників у 1998 році, на районну Дошку пошани було занесено і колектив КСП «Батьківщина» (голова правління В.М.Савовський), і головного зоотехніка господарства В.І.Буряка. 18 березня 1999 року голова правління КСП «Батьківщина» Віктор Миколайович Савовський побував у Києві, в Міжнародному центрі культури і мистецтва як один із переможців Всеукраїнського огляду-конкурсу «Кращий за професією» серед працівників агропромислового комплексу, організованого газетою «Сільські вісті» та Українською аграрною біржею.

– Те, що я серед переможців, – розповідав Віктор Миколайович, – було для мене приємною несподіванкою. В той же час прекрасно розумів, що висунення моєї кандидатури на представницький селянський форум – то спільне досягнення, колективна заслуга трудівників господарства, яке я мав там представляти. Високу оцінку праці розглядаю як аванс на майбутнє, що зобов'язує ще плідніше працювати.

* * *

Підтвердженням того, що у Малинівці думають про майбутнє, є молодий сад, який тут посадили. Про це 9 вересня 1999 року так писала районна газета «Голос Гуляйпільля»: «Скупе осіннє тепло ллється на молоді деревця малинівського саду. Пустотливий вітерець бавиться темно-зеленим листям. Торкаючись тоненьких пружких яблуньок, задоволено посміхається голова правління КСП «Батьківщина» В.М.Савовський: «Як не збиткувалася природа над саджанцями, а вони вистояли. І, дивись, через кілька років фруктовий сад шумітиме».

Душевний стан Віктора Миколайовича можна зрозуміти: сад у господарстві – це його ідея.

– Аби не голова, – ділиться головний агроном господарства М.О.Писанко, – то не було б цього саду. А раз він є, значить буде і життя, і майбутнє в наших людей.

І дійсно, той, хто впевнено дивиться у завтрашній день, садить сад.

– А як же інакше, – дивується голова, – думаємо про своїх людей, бо набридло шукати по світах яблуко, сливу чи абрикосину, щоб зварити узвар для механізаторів.

Звичайно, КСП понесло витрати на придбання саджанців, садіння і догляд їх, але вони окупляться через кілька років добірними плодами. А зараз у молодому саду дбайливо господарюють

Геннадій Георгійович Луньов із напарником Миколою та Ніна Григорівна Капшук з Ларисою Василівною Нонко.

– Дуже ми хвилювалися за саджанці, – розповідає Геннадій Георгійович, – особливо влітку, коли стояла неймовірна спека. Разів чотири полили кожне деревце, підгортали саджанці, обрізали. «Дівчата» (це про згаданих жінок) добросовісно пололи міжряддя. І тепер серце радіє, дивлячись на молоденький сад.

До цього залишається додати, що небагаточисельна бригада доглядала не тільки 7 гектарів саду, а й 5 гектарів городини.

Думаємо, – каже Микола Олексійович Писанко, – весною розширити площу саду на 3 гектари. Засобів у нас для цього вистачить.

Дбайливим господарям, людям, що не замикаються на сьогоднішніх негараздах, залишається лише побажати удачі і хай сад шумить над степовими просторами».

Те, що малинівці не гості, а господарі на своїй землі, підтверджує і сумлінна праця на ній. У 1999 році хлібороби КСП зібрали непоганий урожай зернових і соняшника, тваринники збільшили виробництво молока на 54 тонни у порівнянні з попереднім роком. Дає свої плоди і розвиток свиначства. У листопаді 1999 року на свинофермі налічувалося близько двох тисяч свиней.

Головний зоотехнік В.І.Буряк із гордістю розповідав про ланку свинарок, яка займається досить відповідальною справою – вирощуванням поросят. Робота не з легких, кожен знає, що доглядати за молодняком набагато складніше, ніж за дорослими тваринами. Тому цю справу доручають, як правило, досвідченим і сумлінним трудівницям.

Саме такими є В.Н.Красикова, А.М.Сливка та Л.М.Шаповал. Жінки різні за характером, уподобаннями, але спільне у них одне – працювати на совість. Допомагає цьому невеликому згуртованому колективу В.Я.Олійник, хоча й перебуває на пенсії.

У 1999 році члени працьовитої ланки одержали близько півтори тисячі поросят.

Завдяки дбайливому догляду падіж поросят незначний. Добитися ж цього непросто. Успіхів трудівниці досягають завдяки багатьом факторам. Один із них – міжпоросне схрещення та гібридизація (злучення свиноматок – теж справа свинарок). Це дозволяє уникнути спорідного розведення, помітно підвищується продуктивність свиней: багатоплідність, життєздатність, висока якість забійної продукції.

На маточнику всі роботи виконуються вручну: роздача корму, очищення та все інше. Свиначки суворо дотримуються графіка годівлі свиноматок та поросят, дбайливо готують корми до згодовування. До речі, з кормами у господарстві проблем не виникає. Заготовлено достатньо фуражу, регулярно одержують свині й необхідні мікроелементи, різні добавки, порослятам згодовують смажений ячмінь, молоко. Особлива турбота, звичайно, – свиноматки. Як правило, від неповноцінної годівлі маток народжуються дрібні, хирляві порослята. Такого у господарстві не допускають, тому і молодняк мають здоровий. Свиноматок улітку випасають (до цієї роботи залучають школярів).

На зиму для свиней заготовлено і закладено на зберігання 280 тонн коренеплодів, з господарського млина постійно надходять висівки. У КСП розширено посіви зернових, збільшено площі під озимою пшеницею, що дає змогу мати добру власну кормову базу.

Але не лише добра годівля є запорукою успіху. Не менш важлива колективна відповідальність і сумлінне ставлення до своїх обов'язків.

На основі приватної власності

У грудні 1999 року Президент України Л.Д.Кучма видав Указ «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки». Після плідних дискусій господарства приступили до реформування, селяни нарешті побачили для себе перспективу і підтримали ідею реформування на основі приватної власності на землю.

На початку 2000 року характерним було те, що у «бій» рвалися не тільки збанкрутілі господарства чи які перебували на цій межі, але й ті, що почувалися міцно на ногах, господарювали добре. До таких належало і КСП «Родина» (так було записано на печатці. – Авт.). Це було одне з передових господарств району, де, незважаючи на скруту, без проблем вирішували всі питання багатопланового сільськогосподарського виробництва.

І от 24 січня 2000 року малинівці зійшлися на збори, щоб вирішити для себе питання: як жити і господарювати далі.

Спочатку, відповідно до порядку денного, учасники зборів за-слушали звіт голови правління КСП В.М.Савовського про фінансово-господарську діяльність підприємства за 1999 рік.

Як зазначив у доповіді керівник, рік, що минув, був для сільчан нелегким. Але малинівці зуміли завершити його, як завжди, з вагомими трудовими здобутками. Завдяки наполегливості вони отримали 761 тисячу гривень прибутку. Рентабельність виробництва склала 28,2 відсотка. Рільнича галузь і мала переробка принесли господарству прибуток.

Дещо гірші показники у тваринництві, хоча трудівники ферм попрацювали в цілому непогано. Причина тут давня – недоługa цінова політика. Незважаючи на деяку збитковість галузі, у господарстві не бачать перспективи без тваринництва, бо розуміють, що без нього не буде нормально розвиватися рослинництво. Більше того, взимку до колективної каси поступають в основному гроші від реалізації тваринницької продукції, що теж досить важливо.

За підсумками роботи за 1999 рік найкращих показників у праці домоглися доярки Т.Л.Савіло (2897 кілограмів від закріпленої фуражної корови) й І.В.Шестакович (2681 кілограм), свинарки В.П.Красикова й А.Сливка, котрі отримали на свиноматку відповідно 18,8 і 16,8 поросяти.

1999 рік був непоганим для малинівських хліборобів. Навіть спека не завадила отримати 5415 тонн зерна (більший урожай, ніж попереднього року). Осимої пшениці зібрали в середньому по 29,8 центнера з гектара, соняшника – 24,8 ц. Погано вродили буряки, кукурудза. Порадували своєю працею кормодобувники, надбавши лише сіна 1331 тонну.

Ці успіхи не прийшли самі по собі, їм передувала копітка праця кожного члена колективу. Щоб досягти бажаного, широко впроваджувалися у виробництво нові технології, постійно поліпшувалася обробка ґрунту, не забували і про добрива. Все це разом узятє, помножене на ентузіазм хліборобів, і дало свої результати.

В обговоренні звітної доповіді взяли участь: головний агроном М.О.Писанко, головний інженер В.І.Нейчев, головний зоотехнік В.І.Буряк, начальник цеху обслуговування А.П.Дорогобід. Вони поділилися своїми планами на майбутнє, розповіли про здобутки виробничих підрозділів, котрі очолюють.

Про державну політику на селі та її перспективи на сучасному етапі реформування земельних відносин учасників зборів інфор-

мував голова райдержадміністрації І.О.Бірюков. Він підкреслив, що правова база для реформування існувала й раніше, однак проведення земельної реформи гальмувалося, що й зумовило прийняття Президентом Указу, аби ці процеси прискорити. Досвід лікарів свідчить: болісні операції повинні робитися швидко. Тому й перед аграріями Гуляйпільщини, наголошував І.О.Бірюков, стоїть завдання: юридично-нормативну реорганізацію завершити до середини березня. Щоб на весняне поле селянин вийшов повноправним власником, озброєний знаннями власних прав і обов'язків. Сьогодні найважливіше – зберегти території, земельні маси, започаткувати діяльність сільгоспідприємств на основі приватної власності.

Далі І.О.Бірюков ознайомив учасників зборів із тими заходами, яких вживає райдержадміністрація з метою прискорення реформи на селі, дав ряд рекомендацій щодо недопущення прорахунків у цій важливій справі.

Учасники зборів затвердили положення договору про оренду, склад комісії з реформування господарства.

Останнім пунктом порядку денного стояло питання реорганізації колективного сільськогосподарського підприємства «Родина». Переважною більшістю голосів прийнято рішення: реорганізувати КСП в товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Батьківщина».

Від згаданих зборів минуло два з половиною місяці. Що ж змінилося у житті малинівців?

Весну 2000 року господарство зустріло реформованим на приватній основі – свою трудову біографію почало товариство з обмеженою відповідальністю «Батьківщина». Реформування земельних відносин трудівники КСП здійснили одними з перших у районі, що зайвий раз переконало: де за справу беруться всерйоз, по-державному, результат очевидний. Трудівників новоствореного товариства новачі не лякають, вони завжди йдуть у ногу з часом і з упевненістю дивляться у завтрашній день.

Про справи колективу, його плани на майбутнє 12 квітня 2000 року розповідав директор товариства В.М.Савовський: «Наше господарство багатогалузеве. На мою думку, саме за такими господарствами майбутнє. Вирощувати хліб без тваринництва не виходить, землі лише шкода буде, адже без органіки ґрунт швидко виснажується. А тому у нас пріоритетними є і тваринницька галузь, і рільництво.

Звичайно, основні прибутки маємо від землеробства. Вирощувати зернові культури нині вигідно. Значні надходження у колективну скарбницю поступають і від малої переробки. У господарстві працює крупорушка, млин, до 1 травня має видати першу продукцію олійниці. Ми всі добре розуміємо: якщо матимемо зерно, то будуть не лише «живі» гроші, а й успішно розвиватимуться інші галузі господарства. Ось чому у структурі посівних площ зернові у нас займають до 40 відсотків, за рахунок кормової групи маємо збільшити цей показник до 45%.

Золоте наше правило – кожен гектар використовувати раціонально і брати від нього сповна. З цією метою поставили на належний рівень агротехнічну роботу. У нас, наприклад, майже ніколи немає весняної оранки, обробіток ґрунту встигаємо здійснювати восени (під посів кукурудзи, соняшника, буряків торік зорали площу в 1240 гектарів). Під посів інших ярових широко застосовуємо поверхневий обробіток важкими дисковими боронами, що забезпечує добрі сходи навіть за посушливої погоди.

Зазначу, в господарстві не лише беруть від землі, а й дають їй необхідне. Торік внесли на поля близько 14 тисяч тонн органіки, всі посіви озимої пшениці (близько тисячі гектарів) підживили аміачною селітрою, розраховуємо внести туки і під ячмінь. Не забуваємо і про пари. Близько 40 відсотків озимини розміщено саме після них. 550 гектарів парів підготовлено під осінній засів, ще 250 га підготуємо після внесення туди органічних добрив.

Деякі господарства практично позбулися поголів'я тварин, пояснюючи ці дії збитковістю галузі. Не мені їх судити, але я думаю інакше. Впевнений, що тваринництво у нашому господарстві завжди буде в пошані. Ми вже майже десять років тримаємо кількість худоби «на рівні», навіть думаємо про збільшення стада. Оптимальний варіант: мати 3 тисячі голів великої рогатої худоби, стільки ж свиней, до тисячі – птиці. Для худоби потрібні концентрати, тому ставка на зернові культури цілком виправдана.

Творці успіхів – люди. Мені приємно працювати у колективі, де переважна більшість трудівників вірить у свої можливості, не шкодує сил для того, щоб процвітало господарство. До речі, коли під час реформування постало питання, якій формі господарювання віддати перевагу, думка селян була одноставною – всі висловилися за колективну форму. Всі працюючі і пенсіонери віддали свої паї в користування товариству. Звичайно, не за дарма: у господар-

стві чітко визначено економічний механізм із виплати дивідендів за користування землею.

Отже, підсумовуючи сказане, хочу ще раз наголосити, що у ТОВ «Батьківщина» робиться все можливе, щоб урожаїлася зернова нива.

Сьогодні на ланах господарства триває трудова напруга: механізатори завершують посівну. Техніка працює справно, пальне є, отже, все залежить лише від нас. Упевнений, що хлібороби з честю виконають свій обов'язок, слова у них ніколи не розходилися з ділом.

Нинішній рік – рік реформ, він є досить важливим у житті країни. Треба поставити міцний міст від стабілізації до зростання. Для цього багато робиться: змінено форми господарювання на селі, тіснішає співпраця уряду з парламентом тощо».

Чесна, самовіддана праця малинівців була гідно оцінена. Колектив ТОВ «Батьківщина» (керівник Віктор Миколайович Савовський) та головний зоотехнік Василь Іванович Буряк були занесені на районну Дошку пошани у зв'язку з відзначенням 55-ї річниці перемоги у Великій Вітчизняній війні та з метою вшанування трудівників за їх вагомі внески у соціально-економічний розвиток району і високі показники у роботі.

За підсумками роботи 2000 року передовиками виробництва в районі були оператори машинного доїння С.В.Ляхович (надоїла від корови 2739 кілограмів молока), І.В.Шестакович (2648), Т.Л.Савіло (2479 кілограмів), колектив молочнотоварної ферми (завідуючий А.П.Худяк), який отримав від корови 2530 кілограмів молока і виборів третє місце. Найкращими серед телятниць були З.І.Тищенко і Л.А.Сунка. Кожна одержала середньодобовий приріст теляти відповідно 482 і 403 грами. Першими в одержанні поросят від свиноматки були В.П.Красикова, А.М.Сливка та В.Капшук, їх результати відповідно 15,4, 13,4 і 12,7 поросятя.

* * *

24 лютого 2001 року в селі Малинівці було особливо людно. Сюди на зустріч ветеранів – колишніх голів колгоспів – зібралися представники багатьох сіл району. До того ж, і привід був важливий: колишньому голові колгоспу «Батьківщина» Валентину Федоровичу Рекотову днями виповнилося 70 років. 35 із них ветеран віддав своєму рідному господарству. Ще й досі, незважаючи на вік,

він залишався в строю. В.Ф.Рекотов – депутат районної ради, голова первинної ветеранської організації при Малинівській сільраді.

Поздоровити ювіляра, поспілкуватися, згадати минулі роки і зібратися колишні керівники господарств В.О.Півненко, В.А.Куриленко, М.Г.Бібік, В.Л.Столяренко, М.І.Сивоненко, В.С.Агаджанов. Їм було про що згадати. Трудове життя ветеранів – то жива історія колгоспного руху.

Під час спілкування поділилися досвідом роботи нинішні керівники сільгосп підприємств В.В.Каплун, Н.Л.Биковська, О.І.Дудка, О.Г.Чуб, М.Г.Тимофієв, котрі впевнено прийняли естафету від старших колег, своїм трудом примножують здобутки попередників.

Зустріч аграрників вийшла широкою, зворушливою. Було багато спогадів, квітів, подарунків. Тепло привітали ювіляра голова райдержадміністрації І.О.Бірюков, голова районної ради Є.Г.Коровка, начальник районного управління сільського господарства і продовольства Д.С.Кравченко і, звичайно, господар – директор ТОВ «Батьківщина» В.М.Савовський.

Про сьогоднішні досягнення товариства, яке ще 5 років тому очолював В.Ф.Рекотов, лине добра слава. Молодий керівник не розгубив набуте, а навпаки, постійно його примножував. Сьогодні господарство – одне з небагатьох, яке впевнено дивиться у завтра. Разом з вагомими трудовими здобутками тут збережено добрі традиції, одна з них – турбота про ветеранів. Сьогодні у Малинівці їх проживає багато, серед них і колишні голови господарств – Г.Г.Гава, А.Т.Жук, В.Ф.Рекотов. Всі вони відчують турботу про себе, схвально відгукуються про хазяйновитого нинішнього керівника.

Роз'їздилися гості зустрічі з добрим настроєм. Спонсором її виступило ТОВ «Батьківщина».

Рейтинг — дзеркало господарювання

Яких же висот малинівці досягли у 2000 році? Щоб відповісти на поставлене питання, зазначимо, що голова райдержадміністрації І.О.Бірюков запропонував для правильності оцінки ефективності роботи сільгосп підприємств застосовувати рейтинг. Було вироблено спеціальну методику оцінки (рейтингу) результатів виробничо-фінансової діяльності господарств та економічної ефективності виробництва сільгосп продукції.

У результаті рейтингової оцінки ТОВ «Батьківщина» в рільництві й економіці зайняло другі місця, у тваринництві – четверте. Врахувавши досягнення в галузях та економічні показники, ТОВ «Батьківщина», згідно з рейтингом, посіло друге місце, пропустивши вперед тільки ВАТ «Птахофабрика «Зарічна». Це добре видно з таблиць.

Повний аналіз показників ТОВ «Батьківщина» за 2000 рік

1. Результати фінансової діяльності сільгосп підприємства

Валова продукція

Всього (тис. грн.) 2024
На 100 га угідь (тис. грн.) 36,6

Валовий дохід

Всього (тис. грн.) 1145
На 100 га угідь (тис. грн.) 20,7

Прибуток

Всього (тис. грн.) 767
На 100 га угідь (тис. грн.) 13,9

Рентабельність

Всього, % 28,5
рослинництво 94,8
тваринництво 13,6
Продуктивність праці (грн.) 10542

2. Собівартість 1 центнера продукції, грн.

Зерно 24,08
Соняшник 20,03
ВРХ 584,7
Свині 476,4
Молоко 37,58

3. Реалізаційна ціна 1 центнера продукції, грн.

Зерно 36,95
Соняшник 60,19
ВРХ 319,1
Свині 471,7
Молоко 54,25

4. Використання паливно-мастильних матеріалів, грн.

Бензин

Всього, тонн 75,0

На 1 га ріллі 17

Вартість 1 тонни 1673

Дизпаливо

Всього, тонн 346,4

На 1 га ріллі 76

Вартість 1 тонни 1700

Підсумки роботи колективу господарства дали право занести його, а також ім'я працівника борошномельного цеху Юрія Петровича Авдонькіна на районну Дошку пошани.

* * *

ТОВ «Батьківщина», як завжди, вчасно і організовано включилося у жнива першого року третього тисячоліття. І вже у стартовій жнивній п'ятиденці хлібороби здобули вагому трудову перемогу.

18 липня 2001 року районна газета «Голос Гуляйпільля» повідомляла: «Районна комісія по підбиттю підсумків змагання серед колективів комбайнових агрегатів та механізаторів на збиранні врожаю визнали переможцем районних змагань за першу п'ятиденку (з 10 по 14 липня) комбайновий екіпаж з ТОВ «Батьківщина» у складі Владислава Васильовича Личка (комбайнера), Андрія Андрійовича Іванова (помічник комбайнера), Юрія Миколайовича Поповича (тракторист), Сергія Івановича Шинкаренка та Василя Григоровича Гречана (обидва водії), який комбайном «Дон-1500» зібрав зернові з 185 га і намолотив 632 тонни збіжжя.

Переможцям присуджено перехідний приз «Золотий колос», почесні грамоти і грошові премії».

17 липня у хліборобів с. Малинівки відбулася урочиста подія: до них у гості завітав голова районної державної адміністрації І.О.Бірюков, голова районної ради Є.Г.Коровка, голова райкому профспілки працівників АПК Б.С.Бражко, з ними були директор товариства В.М.Савовський, представники засобів масової інформації, учасники художньої самодіяльності районного Будинку культури.

Гості зібралися з нагоди нагородження комбайнового екіпажу за підсумками першої жнивної п'ятиденки. Працьовитий колек-

тив, як уже сказано, Владислава Васильовича Личка виборів перемогу.

Перед переможцями виступили І.О.Бірюков, Б.С.Бражко, В.М.Савовський, які тепло привітали хліборобів із трудовою перемогою, проінформували про хід жнив у районі, побажали їм подальших успіхів, а також завоювати обласний перехідний приз.

Голова районної державної адміністрації вручив екіпажу районний перехідний приз «Золотий колос», голова районної ради – почесні грамоти, а також повідомили, що на адресу господарства перераховано грошові премії, якими нагороджено членів екіпажу згідно з умовами змагання.

Вдячні хлібороби запевнили, що вони виправдають покладені на них надії, будуть працювати ще краще.

Учасники художньої самодіяльності дали для трудівників ланів концерт.

Імпровізоване свято закінчилося, і «Дон-1500» плавно рушив уперед, впевнено врізаючись у дозрілий хлібний масив. Жнива продовжувалися.

Разом зі збиральними роботами в полі у ТОВ «Батьківщина» вели скиртування солом'яної січки.

— На скиртуванні, — говорив головний агроном М.О.Писанко, — працює бригада, створена зі спеціалістів, а саме: Сергія Івановича Зуба, Павла Васильовича Назаренка, Юрія Петровича Авдонькіна, Бориса Анатолійовича Данильченка. Вона поклала в скирти більше 1000 тонн сіна, а тепер – і стільки ж солом'яної січки.

27 липня в районі завершилися жнива першого року третього тисячоліття, а 30-го відбулося свято «Обжинки». На урочистості, які пройшли в культурно-спортивному комплексі «Сучасник» м. Гуляйполя, серед інших гостей прибув і голова Запорізької обласної державної адміністрації Є.Г.Карташов, який висловив слова щирої подяки за самовіддану працю під час жнив-2001 перш за все трудівникам полів ТОВ «Батьківщина», директору товариства В.М.Савовському вручив Почесну грамоту за добру організацію збиральних робіт, за отриману найвищу у районі врожайність зернових культур – 45 центнерів з гектара. Збиральний екіпаж В.В.Личка, який обмолотив 585 гектарів і відправив на тік 2509 тонн зерна, виборів друге місце у районному змаганні.

Кращими збиральними екіпажами в районі стали також екіпаж А.Ф.Ярошука (346 га, 1587 тонн, комбайн «Дон-1500»),

Р.С.Шейка (328 га, 1518 тонн, комбайн «Дон-1500»), С.Г.Олійника (294 га, 1425 тонн, «Дон-1500»), С.Г.Тищенко (290 га, 1211 тонн, «Дон-1500»), О.В.Іванова (279 га, 1204 тонни, «Дон-1500»).

Колектив комбайнового екіпажу Владислава Васильовича Личка виборов друге місце в обласному змаганні. За це комбайнера нагородили відеоплеєром, а членів екіпажу – пілососами та електром'ясорубками.

У 2001 році ювілейною медаллю з нагоди 10-річчя незалежності України та Почесною грамотою колегії головного управління сільського господарства і продовольства облдержадміністрації, президії обкому профспілки працівників АПК нагороджено В.М. Савовського.

У тому ж році за результатами районних оглядів-конкурсів, проведення яких було приурочене до 10-ї річниці незалежності України, ТОВ «Батьківщина» (директор В.М.Савовський) визнано переможцем у номінації «Найкраще сільськогосподарське підприємство». Нагорода – пам'ятний кубок.

Указом Президента України, рішенням колегії Міністерства аграрної політики України та розпорядженням голови облдержадміністрації за значний особистий внесок у збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, впровадження передових методів організації праці та у зв'язку з Днем працівників сільського господарства удостоєно високих нагород ряд передовиків сільгоспвиробництва.

Серед них – механізатор ТОВ «Батьківщина» Владислав Васильович Личко. За трудові досягнення його відзначено почесним «Знаком Пошани» Міністерства аграрної політики України.

Не хлібом єдиним

Так уже повелося, що в Малинівці керівники господарства завжди дбали не тільки про його економічне зростання, а й про соціально-культурний розвиток села. Підтвердженням тому подія, що відбулася у ТОВ «Батьківщина» у середині вересня 2001 року.

На урочисту подію – відкриття молодіжного кафе – до сільчан завітали голова районної ради Є.Г.Коровка, голова районної держа-

вної адміністрації І.О.Бірюков, заступник голови райдержадміністрації П.П.Науменко, генеральний директор ТОВ «Еталон» О.І.Дудка, інші керівники району, гості, представники громадськості.

Урочистості відкрила сільський голова Г.І. Матросова. Вона привітала присутніх з 58-ю річницею визволення району від німецько-фашистських загарбників і зазначила, що відкриття в Малинівці молодіжного кафе приурочено саме до цієї події.

Галина Іванівна надала слово І.О.Бірюкову, який, зокрема, сказав: «Шановні малинівці, сьогодні я щиро вітаю вас із нашим загальним святом – 58-ю річницею визволення району від німецько-фашистських загарбників і подією місцевого значення – новобудовою.

Бажаю, щоб у нас із вами більше ніколи не було тривоги, пов'язаних із війною, щоб ми завжди у мирній обстановці відзначали всі свята. Дуже добре, і це стало символічним у нашому районі, що до свят приурочуємо ось такі події в соціальному житті наших населених пунктів. І сьогодні це – відкриття в Малинівці нового кафе з прекрасною назвою «Вікторія», пов'язане з Перемогою і з іменем директора вашого товариства. І я думаю, коли на селі відкриваються такі заклади, коли на селі зводяться будинки, коли купується нова техніка, то це прекрасно. Малинівка в цьому плані – показовий населений пункт і показове господарство, має найкращі результати за підсумками нинішніх жнив, одержало найвищу врожайність, у короткі строки завершило збирання зернових. За підсумками минулого року ТОВ «Батьківщина» має добрі економічні показники. Тому бажаю, щоб ця традиція не покидала вас, щоб керівництво і жителі Малинівки здобули нові перемоги. Хай вам щастить!»

Перед присутніми виступив директор ТОВ «Батьківщина» В.М.Савовський, який зазначив, що малинівці здобули чергову перемогу: у надзвичайно стислі строки і при мінімальних затратах зуміли з колишнього приміщення заготкооппрому зробити сучасне молодіжне кафе. І в цьому заслуга всіх трудівників господарства.

– Сподіваюся, – сказав Віктор Миколайович, – що наша молодь берегтиме цей заклад, поважатиме труд своїх батьків і добре показуватиме себе як у праці, так і у відпочинку. Бажаю всім здоров'я і запрошую до нашого кафе «Вікторія».

Перерізали червону стрічку на вході до кафе І.О.Бірюков і В.М.Савовський.

Кафе гостинно відчинило двері. І дійсно, тут добре попрацювали будівельники. Дизайн приміщення просто вражає. У селі таке кафе – рідкість. До послуг відвідувачів – прекрасний просторий зал, індивідуальні кабінети, більярдний зал, телевізор, відеомагнітофон, музика зі світлоєфектами, навіть камін. Такого і в Гуляйполі немає, – говорили одні.

– Оце красу побудували, буде де молоді відпочити, – захоплювалися інші.

Заслуга в цьому, перш за все, директора товариства – молодого, енергійного, завзятого і в той же час ділового, хазяйновитого керівника, котрий турбується і про господарство, і про людей. І має, мабуть, ще не одну прекрасну ідею, яку схоче і зможе втілити в життя, а вдячні малинівці скажуть йому: «Щире спасибі».

А що Віктор Миколайович по-справжньому турбується про молодь, про підростаюче покоління, засвідчила ще одна подія, яка відбулася у Малинівці в кінці 2001 року.

24 грудня передноворічне свято завітало в Малинівську ЗОШ I-III ступенів. Сюди на відкриття комп'ютерного класу прибули почесні гості: голова районної державної адміністрації І.О.Бірюков, заступник голови обласної організації Партії регіонів, голова облспоживспілки О.М.Пеклушенко, начальник відділу освіти райдержадміністрації Л.Є.Кірієнко, голова районної організації Партії регіонів, голова райспоживтовариства О.Ф.Новіков, директор ТОВ «Батьківщина» В.М.Савовський, сільський голова Г.І.Матросова.

На урочистій лінійці, де спочатку прозвучали прекрасні слова про Україну, про її майбутнє – дітей, І.О.Бірюкову й О.М.Пеклушенку дівчата вручили запашний коровай на мир, на злагоду, а шестикласник Діма Сунка виконав пісню «Україно, Україно...».

І.О.Бірюков, привітавши господарів зі святом вручення і відкриття комп'ютерного класу, зокрема, сказав: «Сьогодні, напередодні нового року, у вашій школі відбувається велика подія. Ваша школа перша серед сільських шкіл району отримує комп'ютерний клас. Комп'ютеризація шкіл відбувається за ініціативи голови облдержадміністрації Є.Г.Карташова. Зумовлена ця ініціатива турботою про підростаюче покоління, про підвищення якості знань учнів сільських шкіл.

Для того, щоб усі школи району отримали по комп'ютерному класу, треба 600 тисяч гривень. Тому наші трудові колективи активно відгукнулися на потрібну, благородну акцію».

Ігор Олексійович побажав учням швидше опанувати повністю техніку.

Виступаючи, О.М.Пеклушенко привітав малинівців від імені голови облдержадміністрації з отриманням комп'ютерного класу.

Директор школи В.І.Сур розповів, що недавно, а саме 1 вересня, ТОВ «Батьківщина» подарувало школі сучасний комп'ютер, а сьогодні школа за солідної фінансової підтримки господарства отримує цілий комп'ютерний клас. Усе це – результат турботи про підростаюче покоління, бо сьогодні випускникам сільських шкіл важко у вузах без знання сучасної комп'ютерної техніки.

Віктор Іванович щиро подякував за батьківську турботу про дітей Є.Г.Карташову, І.О.Бірюкову, В.М.Савовському.

В.М.Савовський висловив радість, що школі вручили комп'ютерний клас, побажав учням навчатися працювати на комп'ютерах і берегти їх.

Одинадятикласник Денис Недов подякував обласній державній адміністрації, І.О.Бірюкову, В.М.Савовському за надану можливість навчатися у комп'ютерному класі.

А дев'ятикласник Олександр Сухачевський розповів, що він має вдома комп'ютер і дуже вдячний дорослим за турботу про підростаюче покоління.

Урочиста лінійка закінчилася, право перерізати стрічку при вході до комп'ютерного класу надається І.О.Бірюкову й О.М.Пеклушенку.

Під оплески присутніх стрічку перерізано, і одинадятикласники сідають за комп'ютери. Засвічуються екрани, і на них з'являються конуси, трапеції, квадрати... Добру справу розпочато.

... Поряд за комп'ютером сидять двоє хлопців. Це Артур Черевиченко і Володимир Бакунець.

На запитання: «Чи доводилося вам працювати на комп'ютерах?» – чуємо відповідь: «Та трохи. Але тепер будемо вчитися. Бо комп'ютерний клас – це здорово».

До хлопців приєднується Оля Нейчева: «Я теж трішки працювала на комп'ютері, але тепер – інша справа. Адже комп'ютери потрібні у всіх сферах життя».

Прощаючись, О.М.Пеклушенко запропонував тому, хто найкраще навчиться працювати на комп'ютері, допомогти на пільгових умовах вступити навчатися до Запорізького гуманітарного університету або до Запорізького коледжу.

Ще одну добру справу зроблено в Малинівці. Тож нехай щастить дітям на шляху до вершин науки.

* * *

Малинівці успадкували багато корисного і цінного від попередніх поколінь земляків, перш за все, зберегли любов до рідного села, з року в рік радують новими трудовими здобутками. Весь час село молодіє, більшість юнаків і дівчат після закінчення місцевої школи залишається на землі батьків. Цьому значною мірою сприяє те, що керівники ТОВ «Батьківщина» живуть турботами сільчан, дбають про благоустрій, поліпшення житлових умов працівників.

Приємно пройти вулицями села, особливо весняної днини: гарні ошатні будинки потопають у білому шумовинні цвіту вишневих садів, милують око квітами, доглянуті подвір'я... А вулиці!..

Космічна, 40 років Перемоги, Гагаріна, Першотравнева... І в кожній своя історія. У грудні 2001 року, наприклад, вулиця Космічна відзначила своє 40-річчя.

Про ті часи згадував ветеран сільськогосподарського виробництва, колишній голова колгоспу Валентин Федорович Рекотов:

– Очолити у березні 1961 року колгосп, що носив ім'я Шевченка, я за підтримки старожилів почав з оновлення села, яке тоді називалося Новоселівка. Саме життя підказало такий захід. Запити людей з часом зростали, а побут, попри це, залишався незмінним. Так тривати довго, звичайно, не могло. Отож і почали ми з перебудови старих осель, їх поліпшення і благоустрою.

Коли ж навели в цій справі більш-менш порядок, переключилися на забудову. Звичайно, і до того окремі сім'ї, які жили у старих хатах, будувалися, колгосп допомагав їм матеріалами. Але то було стихійне будівництво, яке здійснювалося за традиційною толокою, обходилося воно колгоспникам та й колгоспові недешево. Люди змушені були відриватися від основної роботи у колгоспі, влізати в борги. Тому й прийняли ми громадою рішення: перекласти всі турботи на господарство.

Існувала ще одна проблема – розпорошеність індивідуального будівництва, селяни споруджували житло, хто де хотів, у той же час центр села являв собою пустир. Контора, магазин, школа знаходилися у дядківських хатах. Ясна річ, це створювало певні незручності і вимагало змін.

На правлінні прийняли рішення розпочати упорядковане будівництво центральної вулиці, а стихійне будівництво припинити. Це було сприйнято не всіма однозначно, вистачало і противників. Однак досить швидко вони переконалися у доцільності нововведення, тим більше, що колгосп брав частину вартості будівельних робіт на себе, а решту власник виплачував у кредит протягом 10-15 років.

Першими забудовниками на новій вулиці стали С.Г.Зінченко та О.П.Марченко. Далі будівництвом зайнявся колгосп. Жителі села переважною більшістю прийняли рішення назвати вулицю Космічною, на честь першого польоту у космос Гагаріна.

Хочу сказати про деякі особливості в благоустрої села. Ми, перш за все, намагалися приділити належну увагу створенню зручностей для людей. Всі необхідні заклади споруджували на головній вулиці: Будинок культури, школу, дитячий комбінат, побутокбінат, кафе-їдальню, контору. Власними силами проклали водогін, здійснили електрифікацію, підвели до будинків радіо та телефонну мережу.

З року в рік вулиця Космічна гарнішала, а з нею змінювалося і село. Малинівка в 1971 році стала переможцем другого етапу Всесоюзного огляду-конкурсу на кращу забудову і благоустрій сіл, за що була нагороджена дипломом 3-го ступеня ВДНГ-СРСР, Міністерства сільського господарства СРСР та Спілки архітекторів СРСР.

Оглядаючись у минуле, я сповнений гордості за те, що причетний до великої справи – перетворення мого села у населений пункт зразкового благоустрою.

Згадуючи ті роки, я не можу не висловити щиру подяку людям, які словом і ділом допомагали втілювати у життя перспективу забудови села. Це мої однодумці – І.І. Мофа, І.І.Білий, Д.К.Булах, О.Г.Плетінь, Н.О.Савицька, А.П.Дорогобід та інші.

Традиції, започатковані багато років тому працюючими малинівцями, живуть понині. Тож і молодіє наша Малинівка, завітчана садами і закосичена золотими пшеницями. Продовжує радувати своєю впорядкованістю і вулиця Космічна, яка, незважаючи на свій поважний 40-річний вік, залишається молодою...

Вони — гордість села

Садівник-чарівник

Олексія Яковича не було вдома. Вирішивши почекати його, ми оглядали садибу. Від самісінької хати починався садок. Той самий садок, про який так багато говорять у Гуляйпільському районі і який називають чудом, а його садівника — «чарівником».

Ліворуч від високої груші виблискували на сонці червонобокі яблука. Трохи далі — рясніли абрикоси, важкими гронами звисали до землі сливи.

Нашу увагу привернуло до себе невелике дерево. По його рясному і вузькому листі ми швидко впізнали горобину. Звичайна російська горобина, рясніми яскраво-червоними ягодами якої восени не можна не замилуватись. В нашій місцевості горобина — рідке явище. Але в садку Олексія Яковича вона росте, по всьому видно, вже немало років і відчуває себе як дома — розкішна і красива.

— Чекай, чекай! — вигукнув здивований приятель, який підійшов до дерева і стояв там, мов зачарований. За хвилину ми були вражені першим «чудом». На горобині висіли... здоровенні груші. Нам хотілось помацати їх рукою, але, помітивши

наше бажання, дружина Олексія Яковича, що була з нами, попередила:

— Будьте обережні! Це Олексій Якович дослід проводить. Торкатись не можна. Ось прийде — все покаже, про все розповість...

А он бачите — верба? На ній теж були груші. Ми їх навіть спробували. Несмачні виявились. Але Олексій Якович навмисне виростив їх на вербі, щоб довести здатність людини бути повновладним господарем і перетворювачем природи.

Ми пройшли далі, зупинились біля рясної яблуні. Ось цих можете відвідати, сказала нам дружина Олексія Яковича і гостинно запропонувала декілька щойно зірваних яблук. Знову «чудо»: одне з яблук солодке, друге — кисле, тверде, з гірким присмаком. Все це різні сорти, сміючись, говорила жінка.

— На одному стовбурі — цілий садок. Починаючи з червня і до пізньої осені тут є що зривати.

Ми звернули увагу, що на цьому ж дереві, як і на інших, що були поруч, біліли клаптики марлі, під якими приростали не-

вно прищеплені бруньки. Далі в глибині саду стояли невеликі, наповнені землею ящики, в яких щойно зійшли якісь рослини. А поруч — дбайливо обгороджені невеличкі дерева: то з химерними, схожими на витюваті мережива листками, то з великими клубочками. На одному з них висіли великі незнайомі нам плоди. Тут же деревця з плодами лимонів і апельсинів.

— Вас щось цікавить? — почувли ми лагідний голос. З нами привітно поздоровкався вже немолодий, середнього зросту, з смуглявим сухим обличчям чоловік. Це й був Олексій Якович Пасічник — бригадир садово-городньої бригади колгоспу імені Шевченка.

Він охоче розповідав нам про свої численні досліди, показував багато створених ним «чудес».

Близько шістдесяти видів і порід різних дерев і кущів вирощує Олексій Якович у своєму саду. Вже ряд років підтримує він зв'язок з багатьма вченими різних науково-дослідних інститутів, розсадників і ботанічних садів країни. У нього зберігається і лист-відповідь великого вче-

ного Івана Володимировича Мічуріна, чії поради і настанови і лежать в основі діяльності Олексія Яковича.

Багато фруктових і декоративних дерев він виростив з присланого йому насіння. Росли вони спочатку в горщечках, потім в траншеях і, нарешті, вижили, акліматизувалися і міцно закріпились у відкритому ґрунті, хоч їх батьківщина — теплі, багаті на сонце й опади субтропіки або далекий Усурійський край.

Вже два роки плодоносить у саду О. Я. Пасічника актинідия мічурінська, ягоди якої смачніші за виноград. Тут же росте і плодоносить далекосхідний кишмиш і кизилове дерево півдня, аралія й айва, глід і великоплідний лох, лаврова вишня і лимон, апельсини і китайський лимонник, інжир і гранати, пробкове дерево і дерево, на якому ростуть дині.

Важко перелічити те, що росте в цьому саду Олексія Яковича.

— Мине небагато часу, — говорить мічурінець-умілець, — і все це ми побачимо в нашому великому колгоспному саду.

1963 р.

Д. ЛИТВИНЕНКО

Ентузіасти

Коли ми завітали в колгосп «Родина», зоотехнік артїлі Д.Д.Давидов розповів дуже багато хорошого про скотарів третьої ферми Івана Петровича Симона та Володимира Терентійовича Панасенка.

— Працюють хлопці на совість, — закінчив розповідь зоотехнік. — А тому результати мають чудові. У березні вони одержували в середньому по 970 грамів щодобового приросту живої ваги кожного бичка, який стоїть на відгодівлі, а в квітні — по 991 граму. Таких показників у нашому колгоспі ще ніхто не мав. І порядок на фермі навели зразковий. Працюють же хлопці у тваринництві зовсім недавно — в кінці лютого прийшли.

Розповідь Джона Дмитровича, відверто кажучи, заінтригувала. А тому ми вирішили побувати на фермі, познайомитися зі скотарями. А заодно й довідатися, як же вони добиваються високих приростів. І ось ми на фермі. Нам повезло: скотарі саме поралися біля худоби. Бички й справді були гарними, як лини, стояли.

— Що, подобаються? — посміхаються трудівники. — Так, тепер усі задивляються на них. А побачили б ви їх два місяці назад...

Ось тут ми й почули розповідь про те, як хлопці стали скотарями.

На фермі склалося скрутне становище: ніхто не хотів доглядати за молодняком відгодівельних груп. Довелося зібрати бригадні збори. Довгенько велася розмова, але бажаючих не було. І тоді голова колгоспу В.Ф. Рекотов звернувся до двох колгоспників, які сиділи поруч і пошепки розмовляли.

— Можливо, ви, хлопці, підете?

Подивилися вони один на одного, здвинули плечима та й відповідають:

— Що ж, добре, підемо, попрацюємо.

Ось так і стали скотарями Іван Петрович, який до цього був комбайнером, та Володимир Терентійович, який працював будівельником.

— Прийняли ми телят, — розповідають скотарі, — і домовилися працювати так, щоб кожен бичок по кілограму щодня у вазі прибавляв. Дехто наші слова сприйняв з недовір'ям, інші відкрито сміялися: бички ж такі, що дивитися страшно — малі, худі та ще й брудні. Взятися ми за роботу. Самі спокою не знали і іншим, особливо спеціалістам, спокою не давали. Як-не-як, справа нова, незнайома.

Можливо, дехто скаже: подумаєш, складна справа — бичків годувати! Заклав корму в корита, і нехай собі їдять. Ні, це зовсім не так. Перш за все, треба справу свою любити і підходити до неї творчо. Давай худобі один і той же корм, вона його жуватиме, притоптуватиме, а користі, як від цапа молока. Ми ж робимо не так: вранці закладаємо в корита січку, зволожуємо водою і обтрушуємо дертю. Доки бички їдять, прибираємо в приміщенні. Через півтори години недоїдену січку знову здобрюємо дертю. О 12 годині дня годуємо вдруге. Тут уже інші корми — сіно з різнотрав'я. Зволожуємо його, щоб не обминалось, і поливаємо розведеною у воді сечовиною. На вечір знову інше «меню». О 6 годині вечора закладаємо в корита чистий силос, підсолюємо кухонною сіллю і поливаємо сечовиною, її даємо по 50 грамів на голову, розділяючи на дві дачі. Поки бички голодніші, то добре їдять і самий силос. А через годину недоїдений силос здобрюємо дертю. Кожного разу перед дачею кормів старанно вчищаємо корита, вигрібаючи всі куточки, щоб не було зайвих запахів. Організувавши таким чином годівлю, ми добилися того, що худоба поїдає всі корми з апетитом і добре прибавляє у вазі.

Гірше в нас з водою. Автопоїлок у приміщенні не встановлено, і ми напуваємо бичків два рази в день із залізних корит, наливаючи воду в них шлангом. А коли б вони пили воду вільно, коли захочуть, результати були б кращі.

Особливу увагу ми звертаємо на те, щоб молодняк не забивав один одного. Адже всі знають, що бички — це худоба неспокоїна, битлива і, коли потрапить між сильних слабенький, його забивають, не дають ні наїстися, ні напитися. Тому слабших ми переставляємо до спокійніших, і коли їх не б'ють, залишаємо, а якщо бушують — ставимо скраю ряду. Через деякий час після такої перестановки слабих бичків не пізнати — вони швидко поправляються.

Добре трудяться скотарі. Обов'язок у них на першому плані. Тому праця їх високо оплачується. В березні, наприклад, вони заробили по 137 трудоднів і одержали по 10 карбованців додаткової оплати. За квітень теж буде не менше.

Поділилися Іван Петрович та Володимир Терентійович і своїми планами на майбутнє. На початку травня всіх 65 бичків, що зараз стоять на відгодівлі, буде здано на м'ясо. Іншу групу вони думають узяти не менше 150 голів. Тих бичків скотарі догля-

датимуть уже в літньому таборі і розраховують на зелені кормахи одержати більш ніж кілограмові прирости.

1965 р.

К. ФАЙРУШИНА

Найвища суть життя

Здавалося б, всього вже досягла Віра Яківна Олійник, телятниця колгоспу «Батьківщина»: і слава є, і пошана, і заслужена повага односельців, і достаток у хаті. Та й літа даються знаки, але такою ж меткою і беручкою до роботи залишається вона, як і 35 років тому, коли шістнадцятирічною дівчиною починала свій трудовий шлях у господарстві. Першим, коли ще спить село, спалахує вогник у її віконці – господарка збирається на ферму. Поспішає удосвіта Віра Яківна до своїх підопічних: почистити їх, задати корму. Протягом дня біля телят теж роботи хоч відбавляй. Жінка спокою не знає, її роботящі руки завжди при ділі, бо у всьому любить порядок.

Працює В. Олійник телятницею вже чотирнадцятий рік, до цього трудилася на різних роботах, близько 5 років доїла корів. І всюди люди поважали цю небалачку жінку, у якої виробничі справи завжди на першому плані. Хто працював з Вірою Яківною, не скаже нічого про неї лихого, бо жінка добра душею,

завжди допоможе подрузі по роботі, поспівчуває і зарадить чужому горю. Хоч за характером вона мовчазна,

Однак, коли треба, може властивим їй гумором так відрізати кривднику, що у того довго вуха червонітимуть...

Ніна Іванівна Остафійчук, завідуюча комплексом, де працює Віра Олійник, теж доброї думки про свою підлеглу, завжди ставить її у приклад іншим.

– Віра Яківна, – ділиться керівник, – людина слова. Якщо щось пообіцяла – розіб'ється, але виконає. Коли б всі так цінували і любили свою роботу...

Дійсно, сумлінності і завзятості Олійник не позичати. Ці позитивні риси її характеру трансформуються у трудові здобутки. Група, яку доглядає Віра Яківна, помітно відрізняється від інших. Телята чисті, доглянуті, вчасно нагодовані. Минулого року сумлінна телятниця отримала від групи 234 центнери приросту живої ваги. А це значить, що кожне з 128 телят (віком від 2 до 6 місяців) щодня прибавляло у живій вазі 611

грамів. Це кращий показник у господарстві.

– Скажу відверто: усе залежить від телятниці, – каже Віра Яківна, – треба любити свою роботу, бути доброзичливою, лагідною. Не можна приходити на ферму в поганому настрої. Тварини розумні, слід рахуватися з їхніми «примхами». І ще одне, на мій погляд, найголовніше – любов до обраної справи. Хай телята будуть найкращої породи, а годівниці наповнені найпоживнішими кормами – все це може звестися нанівець телятницею, яка працювати не вміє або, ще гірше, халатно ставиться до роботи.

Трудивниця має рацію. Коли те, що робиш, не до вподоби, на-

1966 р.

Доярка з Малинівки

Міцний сон на світанку. Але за 9 років роботи дояркою у Марії Григорівни Донченко виробилася звичка вставати рано. Ледь світ – вона вже на ногах.

Так було і цього разу. Тільки засіріло, вийшла на вулицю. По дорозі наздогнала подруг по роботі – Катерину Третяк і Любов Коровку. Привіталися, поділились новинами...

– Я й забула! – спохватилася Катерина. – Поздоровляю

вряд чи вкладатимеш у цю справу душу. Правда, Віра Олійник з цього приводу має свою думку і не без підстав вважає, що у кожній роботі можна знайти щось цікаве. Родина Кошляків (дівоче прізвище В. Олійник) – з діда-прадіда селяни. Кожному з них випала своя стежка в житті, але всім їм притаманна характерна риса – працелюбність. «У кожного свій шлях і своя доля, – говорив колись Вірин батько Яків Васильович Кошляк – відомий на селі механізатор, – але, щоб краще жити, треба передусім мати свою мету». Має її і Віра Яківна. Для неї головне – це благополуччя дітей, онуків, свого господарства, а досягти можна цього лише самовідданою працею.

А. ЛАПІН

тебе, Маріє, вчора знову всіх обігнала: найбільше молока маєш.

Донченко зніяковіла, щоки її почервоніли.

– Вчора я була попереду, а там, дивись, і ви наздоженете мене, – відказала.

...Як у рідну сім'ю, прийняли Марію доярки четвертої ферми дев'ять років тому. І відразу вона знайшла себе, зуміла завоювати авторитет у колективі. «Принципова, вимоглива і до себе

й до інших», — такі відгуки можна почути про неї не від одного трудівника артїлі. Така вже вдача в Марії Григорівни — чорне зве чорним: не вибілюй, виправляй становище. Роки здружили колектив. Познайомтесь з доярками поближче, і вас приємно вразить атмосфера міцної дружби, глибокого взаєморозуміння.

Одного разу, перед обіднім доїнням, привезли на ферму корми. Одержавши їх, доярки розпочали годівлю тварин. Марія Григорівна занепокоєно дивилася в бік групи корів, яких доглядає подруга.

«Затримується, подумала, а це не в її натурі». Вирішила допомогти. Вкинула в годівниці корм, вичистила гній. А тут і доярка нагодилась: клопоталась вдома і трішки затрималась.

— Спасибі, Марусе, виручила, — вдячно сказала жінка.

— А як же інакше, — мовила подруга.

Це тільки один невеличкий епізод з життя Марії Донченко. А скільки подібних було на трудовому шляху. Про них мені багато розповідали жителі села.

Я чомусь саме такою і уявляв її: звичайна селянська жінка, правильні риси обличчя, голубі, мов літнє небо, очі, тихий лагідний голос... Відразу мою увагу привернули її руки. Вони, мов розкрита книга. Відразу

1969 р.

видко, що звикли до роботи: шкарубкі, з темними прожилками. Всього було в житті Марії Григорівни. Рано довелося взнати ціну хліба. Після війни Марії сповнилося двадцять. Куди піти працювати? Не приховує, що відразу не могла твердо вирішити цього. Шукала легкої роботи. Пішла кухаркою в тракторну. Та згодом зрозуміла: ні, це не справжнє заняття для неї, не по її характеру. Перейшла на ферму.

Любов до роботи, прищеплена ще в дитинстві, дала добрі сходи. Торік доярки ферми поздоровляли Марію Григорівну з трудовою перемогою. По надоях молока від корови вона вийшла на перше місце. По 2300 кілограмів одержала його.

Хоч як важко було їй часом самій, зуміла правильно виховати доньку. Вона, як і мати, беручка до роботи, завзята. Зараз вчиться в технічному училищі. Вибрала професію кранівниці.

— Оце днями листа одержала від Галинки, — говорить мені Марія Григорівна з неприхованою гордістю. — Пише, що приїде скоро в гості. Знали б ви, як тільки скучила за нею. Це ж моя єдина втіха і радість...

Пізно ввечері, коли Малинівка засвічує вогні, повертаються доярки з ферми. Серед них і Марія Григорівна Донченко — передова трудівниця.

А. ЛАПІН

Така вона, Євдокія Сергіївна

Євдокію Сергіївну Кононенко за роботою я бачив кілька разів. Не по роках метка, завжди по-діловому заклопотана. Але в її рухах немає зайвої метушні, всі вони розмірені, точні. З усього вгадується, що свою роботу жінка виконує багато років, добре вивчила всі тонкощі її, трудиться із задоволенням.

Справді, пташницею в колгоспі «Батьківщина» Євдокія Сергіївна працює вже 23 рік. І майже весь цей час її ім'я стоїть в ряду передовиків сільськогосподарського виробництва району, її груди прикрашають орден «Знак Пошани», медаль «За доблесну працю», почесний знак «Ударник дев'ятої п'ятирічки». Трудівниця була учасницею Виставки досягнень народного господарства СРСР, а торік у складі делегації району брала участь у роботі республіканської наради передовиків сільського господарства.

Досить пригадати хоча б останні її трудові досягнення, і стане зрозумілим, що такої шани Євдокія Сергіївна удостоювалася не дарма. Торік очолювана нею ланка пташниць одержала від кожної курки більш як по 200 яєць при зобов'язанні 160. А за 9 місяців нинішнього вже має по 167 штук. Свою п'ятирічку

по продажу державі яєць трудівниці виконали ще позаторік. Зверх народногосподарського плану вони вже відправили на заготівельні пункти більше півмільйона яєць.

Звичайно, нелегко здобувався успіх. Багато праці доводиться докладати Євдокії Сергіївні зі своїми подругами по ланці Галиною Нестерівною Кошляк та Лідією Петрівною Павелько. Умови роботи і утримання птиці на їхній фермі досить примітивні, відсутні будь-яка механізація, апаратура для створення мікроклімату та інше. Але трудівниці люблять свою нелегку працю, виконують її залюбки, дружно. Велику увагу приділяють вони годівлі птиці. Старанно готують корм до згодовування. Влітку і взимку пророщують зерно, виготовляють саратовську закваску, різні мішанки, застосовують мінеральну підгодівлю несучок.

— Головне для одержання високої несучості — це стабільний повноцінний раціон і суворе дотримання розпорядку дня. Досить день-два невчасно погодувати птицю або недогдувати, продуктивність негайно впаде. Піднімати її досить важко і довго. Іноді для цього потрібно більше десяти днів, — розповідала Євдокія Сергіївна.

Але такого не трапляється, бо птахарки влітку і восени, коли до пташника завозять чимало зерновідходів, не лінуються, перевірюють частину їх і ховають у комірчину про всякий випадок. А коли трапиться, що під час негоди не підвезуть корми, в нагоді стає цей запас. Кури не голодують. В холодну пору року всі корми трудівниці згодують підігрітими.

Не терпить Євдокія Сергіївна недоліків на своїй птахофермі. Коли трапляються вони, дійде до головного зоотехніка, голови колгоспу, а доб'ється їх ліквідації.

— Наша Сергіївна — як зоотехнік: добре розуміється у птахарстві, вболіває за доручену справу, — говорить про неї голова колгоспу.

Нумо, подруги!

З дитинства полюбилися мені степ, трудяги-трактори, що з досвіту до ночі, а то й цілодобово, мов човники ткацького верстата, снували з кінця в кінець гін. Як заздрила я трактористам, які водили потужні і разом з тим послухні умілим рукам машини.

Якось в одному з журналів я побачила знімок, на якому за

Цього разу Є.С. Кононенко я на робочому місці не застав. Чергова пташниця повідала, що вона збирає буряки. Ще здалеку я розпізнав її серед інших жінок, що працювали на буряковому полі, — по рожевій хустинці. Розговорилися.

— Ми з подругами по роботі попросили правління колгоспу, щоб виділили нам для збирання ділянку буряків. Час вже пізній, вранці майже щодня мороз, можуть пропасти. Цього не можна допустити, особливо нинішнього неврожайного року, — діловито розповідала Євдокія Сергіївна.

А головний агроном сказав мені потім, що вона бере участь у багатьох польових роботах і при тому у вільний від основної роботи час.

Ф. ІЛЬЧЕНКО

кермом трактора сиділа усміхнена дівчина. Легкий вітерець грався у її густому волоссі, обличчя дівчини світилося радістю, впевненістю. То була Паша Ангеліна. З того часу дівчина за кермом стала моїм кумиром. Я вирішила: буду теж механізатором.

Та життя моє склалося так, що мрія збулася не скоро. Коли

закінчила 7 класів, помер батько. Рано довелося почати трудове життя. Працювала на різних роботах, телятницею. В праці не відставала від інших. А потім вийшла заміж, родила двох дочок. Але знову зрадило щастя — розвелася з чоловіком, залишилася сама з малими дітьми. Дуже важко було. Та заповітна мрія жила. Не могла я байдуже дивитися на машини, остаточно зрозуміла, що без них не може бути цікавим моє життя. Звернулася до голови колгоспу В.Ф. Рекова з проханням послати на курси механізаторів.

— А як же діти? — лагідно запитав він.

— На час навчання відвезу їх до мами, у Івано-Франківську область, вона не відмовить, хо-роша у мене мама.

Моє прохання задовольнили, колгосп відправив на тримісячні курси механізаторів. Навчалася старанно, із задоволенням, правда, дуже скучала за доньками. Але, як кажуть, взяла в кулак своє материнське серце.

І ось одного дня інструктор, нарешті, дозволив проїхати на тракторі. Хвилюючись, натиснула на стартер і акселератор. Машина, мов жива істота, здригалася. Найкращим співом здалися мені часті вихлопи двигуна. А потім, підкоряючись моїй волі, трактор спочатку повільно,

а далі все швидше поніс мене труською дорогою. Радощам не було меж.

Курси закінчила успішно. Повернулася в колгосп. Дали мені спочатку трактор Т-25. Скажу відверто, деякі жінки спідлоба дивилися на мене: мовляв, «хороша» мати, відвезла кудись дітей, а сама тепер на тракторі гасає по селу. Різні балачки пішли. Боляче віддавалися вони в моєму серці. При першій можливості забрала дітей. Колгосп допоміг мені відремонтувати хату, придбати паливо та інше. І зажили ми з своїми доньками щасливо. Зараз Валя навчається в п'ятому класі, з першого класу хорошистка. А Маша ходить у дитсадок.

На роботу йду рано, не завжди вдається й вчасно прийти на обід. Але діти не страждають від цього. Дитячий садок у нас працює цілодобово, в ньому створено хороші умови для дітей. Та все ж Машу забираю на ніч додому — скучаю без неї. А в школі колгосп забезпечив дітей безкоштовними обідами. Тож матері не турбуються, що вдень діти не будуть добре нагодовані.

Курси курсами, а досконало оволодівати механізаторською професією все ж довелося в тракторній бригаді. Багато допоміг мені в цьому досвідчений механізатор Кирило Іванович Собко.

Він навчав мене, як краще експлуатувати трактор, робити техогляд. Я дуже вдячна йому за науку.

На своєму маленькому, але верткому тракторцеві я забезпечувала кормами ферми, підвозила будівельникам матеріали. Робота дуже потрібна. Та все ж поле невблаганно вабило мене. Торік я попросила правління колгоспу, щоб на косовицю направили мене помічником комбайнера. Мені пішли назустріч. Працювали ми з комбайнером Григорієм Тарасенком. Потрудилися непогано – не пасли задніх. Тут я відчула повне задоволення від своєї праці.

Бувало, виїдемо раненько в загінку, а пшениця ледь чутно шелестить колоссям, пахне хлібом і ще чимось невимовне близьким, рідним... А потім зареве потужний комбайновий двигун, перед очима швидко замелькають лопаті мотовил, і лягає дорідна пшениця на жатку — колосочок до колосочка. А як радісно, коли в кузов автомашини лине з бункера тугий струмінь золотавого зерна. У такі хвилини я знову і знову згадую знімок у журналі, який вперше побачила у дитинстві, і розумію, чому у Паші Ангеліної було таке щасливе обличчя – що ж може бути кращого, ніж дарувати лю-

дям найдорожче, найнеобхідніше – хліб.

Серед механізаторів-чоловіків довелося побачити й таких, яких я б не допустила до техніки й на гарматний постріл. Шкода дивитися на машини, які обслуговують вони: брудні, на них несамовито брязчать капоти, псується не накачана, як слід, гума коліс. Хіба може такий трактор довго працювати? Звичайно, ні. Тисячі карбованців народних коштів марно пропадають через недбалість окремих механізаторів. А що робить клята горілка, з якою здружилися деякі горе-працівники. Тут і марна витрата дорогоцінного робочого часу, і псування машин, і втрата продукції, і сльози жінок та дітей. Не можна миритися з цим злом. Працюючи на тракторі, я часто думаю, чому це управління сільськогосподарською технікою в нашому районі стало майже монополією чоловіків? Важка це робота? Не заперечую, нелегка. Але хіба легше працювати доярці, скотарці чи свинарці? Не легше. Не ті тепер машини, що були раніше. Зараз довгий час трактор працює без ремонту. А коли настане час лагодити його, допоможуть працівники служби технічного обслуговування. Ні, думаю, дорогі жінки, не личить бути нам осторонь науково-технічного прогресу. Не бійтеся

Колектив спеціалістів ТОВ «Батьківщина». Зліва направо: завідуючий гаражем В. В. Марусій, головний ветеринарний лікар О. В. Ведмідь, бригадир будівельної бригади В. В. Давимука, начальник цеху обслуговування А. П. Дорогобід, головний бухгалтер О. Г. Дуб'яга, головний зоотехнік В. І. Бурак, директор товариства В. М. Савовський, головний економіст Н. В. Северин, механік К. І. Недов, завідуючий механічною майстернею О. А. Іванов, головний інженер В. І. Нейчев, інженер-електрик М. М. Придибайло, інженер з техніки безпеки В. В. Симон, головний агроном М. О. Писанко

Зліва направо: секретар Т. М. Яценко, завідуючий кафе «Вікторія» П. В. Назаренко, юристконсульт В. П. Бабак, директор товариства В. М. Савовський, головний бухгалтер О. Г. Дуб'яга, головний економіст Н. В. Северин, бухгалтер Л. М. Назаренко, бухгалтер Л. М. Крилова, помічник головного бухгалтера В. В. Авдонькіна

Зліва направо (стоять): головний бухгалтер О. Г. Дуб'яга, бухгалтер Л. М. Крилова, головний економіст Н. В. Северин, бухгалтер Л. М. Назаренко; сидять: помічник головного бухгалтера В. В. Авдонькіна, секретар Т. М. Яценко

Тваринники (зліва направо): слюсар свинотоварної ферми І. В. Мазуров, свинарки Н. Я. Ковальчук, А. М. Сливка, завідуючий ферми О. Б. Садовський, завідуючий комплексу №1 С. В. Гречан, свинарка Л. Б. Прохоренко, головний ветлікар О. В. Ведмідь, свинарка Л. І. Свистак, свинарка С. В. Донченко, свинарка Т. Г. Чердоклеєва, скотар З. Ф. Тищенко, скотар Л. В. Косяк, головний зоотехнік В. І. Буряк

Зліва направо: водій Г. Ф. Прихожий, завідувача комплексом №2 В. І. Галаніна, головний зоотехнік В. І. Буряк, доярка Т. О. Авдонькіна, телятниця Г. С. Олійник, доярка Л. М. Шестакович, слюсар В. Д. Сливка, слюсар М. І. Зуб

Колектив тракторної бригади ТОВ «Батьківщина»

Механізатор Юрій Миколайович Попович

Комбайнер Владислав Васильович Личко

Зліва направо: комбайнер Р. Г. Шейко, головний агроном М. О. Писанко, помічник бригадира тракторної бригади В. В. Личко, комбайнер С. Г. Олійник, комбайнер В. В. Личко

Колектив механічної майстерні. Зліва направо: електрозварник Г. М. Гончарук, тракторист В. В. Яцола, токар В. О. Шевченко, головний інженер В. І. Нейчев, завідуючий майстернею О. А. Іванов, інженер-електрик М.М.Придибайло, помічник бригадира тракторної бригади М. А. Галаган, тракторист А. М. Рябчук

Зліва направо: слюсарі току В. І. Гордієнко і О. І. Гордієнко, водії А. М. Вовченко і О. І. Сопільняк, завідуючий гаражем В. В. Марусій, начальник цеху обслуговування А. П. Дорогобід, водії М. В. Ляхович, Г. Ф. Прихожий, В. В. Северин, М. В. Дрига, Л. О. Капшук, М. Г. Панасенко

Малинівський Будинок культури

Село будується

Околиця Малинівки

тракторного керма, ідуть працювати механізаторами. Тут знай-

деться необмежений простір для ваших дерзань. Нумо, подруги!

1978 р.

В. КРИВНЮК,

*трактористка колгоспу «Батьківщина»,
кавалер ордена Трудової слави III ступеня*

Ввічливість на кожний день

За успіхи занесена на районну Дошку пошани продавець магазину господарських товарів села Малинівки Зоя Дмитрівна Пономаренко. На урочисту церемонію відкриття Дошки серед інших передовиків народного господарства запросили й Зою Дмитрівну. Висока оцінка її скромного трудового внеску, теплі слова подяки і побажання працювати так і краще глибоко схвилювали жінку. Зоя Дмитрівна не виступала на тому торжестві. Подумки, серцем вона дякувала за привселюдну шану й дала собі наказ працювати ще вимогливіше, старатися не підвести колектив, односельчан.

«Від мене чекають кращого...» Відтепер це буде її особистою робочою програмою. Щоб чесно у вічі односельцям дивитись. Довірою на довір'я відповідатиме. До цього прагнутиме, так житиме. А чи вистачить у неї хисту і снаги?!

Кажуть, будь-яка нагорода, відзнака – то аванс на майбутнє. Мабуть, сенс у тих словах є.

Як дійшла до такого рубежу у своєму житті Зоя Дмитрівна?

Всі, з ким мені доводилось говорити про продавця і людину – в райспоживтоваристві чи в Малинівській сільській раді, – сходились на одному: Зоя Дмитрівна – хороша людина і як трудівниця, і як людина, і як мати.

Добросовісна, завзята, товариська. В гарячих неспокійних буднях З.Д. Пономаренко кожним прожитим днем вписує червоний рядок у власну трудову біографію.

Для кого, може, здадуться сухими оці статистичні цифри.

Але наведемо їх. План двох років нинішньої п'ятирічки Зоя Дмитрівна виконала достроково. Першого листопада вона звітувала: реалізувала товару на 128,4 тисячі карбованців при плані 124,3 тисячі. За кожною цифрою, кожним карбованцем – турботи і турботи.

Неспокійні будні у продавців, якщо хочеш бути на висоті становища.

– Це і повсякденна робота з покупцями, і своєчасна подача заявок, і виїзди на бази на відбір товару тощо, – говорила старший інструктор відділу кадрів райспоживтовариства О.А. Вербицька. – Зоя Дмитрівна бере активну участь у днях завмага. З притаманною їй наполегливістю добивається реалізації поставленої мети. Не чекає манни з неба. Завжди ввічлива з покупцями, в цьому її авторитет. Десь тринадцять років трудиться в торгівлі. Проїшла школу індивідуально-практичної роботи. Магазин працює на самообслуговуванні. Досвід старших, збагачений власним, і вивів Зою Дмитрівну на сьогоднішню висоту. Ударниця комуністичної праці.

– Зоя Дмитрівна втретє обрана нашим депутатом, – сказала секретар виконкому Малинівської сільської ради Г.І. Матросова. – Значить, люди довіряють своєму посланцеві. Не за примусом віддається громадській роботі – як депутат і як секретар постійної планово-бюджетної комісії. Питання роботи всіх закладів торгівлі в селі, виконання ними плану, стан обслуговування трудівників – у центрі її виступів на сесіях, засіданнях виконкому сільської ради. Добилась і того, що тепер колгосп при потребі виділяє транспорт для доставки товару.

«Для своїх же людей все це робиться», – переконувала.

І в сім'ях виборців жінка – не випадковий гість, їхні турботи – її турботи. Сьогодні інвалід війни Григорій Ананійович і його дружина Параска Семенівна Придибайли згадують добрим словом Зою Дмитрівну: це її старанням сім'ї ветеранів завезли паливо...

Штрихи, може, скромні, але красномовні.

Мені розповідали, що Зоя Дмитрівна – незмінний учасник художньої самодіяльності сільського Будинку культури ось уже протягом багатьох років. Сама знаходить у пісні розраду, натхнення і слухачам-односельцям додає радості, гарного настрою.

Не обділила щастям доля жінку. У неї хороша, красива сім'я, хвалилися люди. Добре слово мовилося і про чоловіка Сталіка Івановича. Передовий шофер колгоспу «Батьківщина», кавалер ордена «Знак Пошани», багатьох знаків трудової доблесті. Ударник комуністичної праці. В сімейному архіві Пономаренків зберігаються Почесні грамоти. Дипломи – свідчення трудової і громадської неспокоїності подружжя, людей активної життєвої позиції. Батьки гордяться й своїми дітьми. Менший – Юрко – завершує навчання у

Ждановському індустріальному технікумі – майбутній технолог-металург. Старша – Вікторія – після технікуму в Жданові працює вихователем у дитячому

садку. Недавно Пономаренки відмічали велике родинне свято: батьки благословили на щастя, довге подружнє життя Вікторію і зятя Анатолія...

1957 р.

І. НЕЖИЖИМ

Весілля в Малинівці

І не тільки весілля...

Того сонячного передтравневого дня біля Будинку культури колгоспу «Батьківщина» зібралися мало не всі мешканці села Малинівки. Всі в чеканні...

І ось центральною вулицею села йдуть молоді батьки – тракторист колгоспу Василь Косяк і його дружина Наталка. Разом з ними – почесні батьки Михайло Капшук та Лілія Косяк. Новонародженого підносить до столу реєстрації молодий батько. Розпорядник урочистої реєстрації працівник сільської ради Катерина Іванівна Придибайло пропонує провести цей урочистий акт секретареві виконкому сільської ради Галині Іванівні Матросовій.

Поздоровлення і побажання, висловлені батькам у супроводі музики і віршів, пам'ятні фотознімки...

Від правління колгоспу виступив голова Валентин Федорович Рекотов. Поздоровивши новонародженого і його батьків,

побажавши міцного здоров'я і мирного неба, він вручив новій сім'ї цінний подарунок. Щирі слова вітання висловив молодим батькам голова виконкому сільради Григорій Григорович Гава. Під звуки музики й оплески присутніх новонародженого, якого назвали Володимиром, взяли на руки почесні батьки.

А ось до Будинку культури наближається почесний ескорт автомашин. Під звуки маршу Мендельсона йде молоді пара – зоотехнік господарства Неля Володимирівна Білан та агроном по захисту рослин Сергій Іванович Зуб. Присутні зустрічають їх ширими посмішками. Привітавши, секретар виконкому сільської ради Галина Іванівна Матросова запрошує наречених на вишиваний рушник. Молоді дають обіцянку один одному, а також своїм батькам і друзям, бути вірними все життя, рости гідну зміну. Шлюб стверджують підписами свідки.

Розпорядник і секретар виконкому сільської ради вручають молодим свідоцтво про шлюб і рушник, наказують берегти його як сімейну реліквію. Зі словами батьківського наказу звертаються до молодих їх рідні.

Багато тепла і щирості на адресу молодого подружжя висловила голова профспілкового комітету Тетяна Петрівна Васюк. Вручаючи цінний подарунок, вона

1989 р.

Ф. БОБОШКО

Приклад для наслідування

У житті людини багато різних доріг. Та, як говорять у народі, тільки одна веде до щастя. Федору Івановичу Ярощуку, про якого піде розповідь, поталанило в цьому. З давніх літ він вийшов на правильний шлях, знайшов свою дорогу, з якої не звертає вже більше двадцяти років. Біографія Ярощука майже нічим не відрізняється від біографії звичайного сільського хлопця. Народився в сім'ї колгоспника на Хмельниччині. Уже в п'ятнадцять років, після закінчення восьми класів, працює в тамтешнім колгоспі «Шлях до комунізму» різноробочим. Згодом, після чотиримісячних курсів трактористів, йому довірили водити «сталевих коней». Спочатку сів на трактор Т-74, якого

побажала їм бути прикладом для інших. Звучить музика. Під оплески присутніх з урочистого залу проводжають молодих. Молоде подружжя кладе квіти до підніжжя монумента, спорудженого на честь односельчан, що загинули в грізні роки Великої Вітчизняної війни і до могили воїна-інтернаціоналіста Володимира Ворони. Хвилиною мовчання присутні вшановують їх пам'ять.

опісля змінив на Т-54. Доводилося працювати й на колісному МТЗ-5. Так що трудівник рано відчув мозолі на своїх руках, рано взнав ціну кусеню хліба.

Майстерність механізатора зростала з кожним днем. Важко було спочатку, та він працював з вогником, придивлявся, як роблять інші, прислухався до порад спеціалістів і старших колег. А незабаром став одним з кращих механізаторів колгоспу, справжнім майстром хліборобської справи.

— Після повернення з лав Радянської Армії була спроба податися до міста, — говорить Федір Іванович. — А спонукало до цього оголошення, де було написано, що Запорізькому заводу будівельних матеріалів потрібні

робочі. Ось ми з товаришами й відправилися за вказаною адресою. Але через стан здоров'я не був прийнятий на роботу, хоч зовсім і не шкодував, знову повернувся в рідне село.

В колгосп «Батьківщина» Федір Іванович Ярощук приїхав за рекомендацією свого двоюрідного брата Федора Васильовича Герасимчука. Тут зразу ж йому довірили гусеничний трактор Т-74 з бульдозером, потім одержав новий колісний Т-150, на якому із напарником доводилося не тільки орати та культивувати ґрунт, а й проводити сівбу сільськогосподарських культур.

З перших днів роботи Федір Іванович прагнув виробити в собі дбайливе, господарське ставлення до техніки.

— Для Ярощука трактор, — говорить головний агроном господарства М. О. Писанко, — немов жива істота. Він дуже уважний до машини, вчасно перевірить кожну деталь, усуне неполадки, якщо вони є, застереже від поломки. Скільки працюю я в господарстві, не було жодного випадку, щоб у Федора Івановича у полі вийшов з ладу трактор — чи в гарячу пору весняно-польових робіт, чи під час оранки ґрунту, його підготовки. А для цього, на думку тракториста, треба дотримуватися одного: щоб машина бездоганно працю-

вала, не лінуйся її доглядати. З почуттям високої відповідальності ставиться Федір Іванович до будь-якої справи, і все підкоряється цьому досвідченому механізатору.

Своїм сумлінним ставленням до роботи, систематичним виконанням і перевиконанням змінних норм виробітку, дисциплінованістю, своєю прямоотою і відвертістю Федір Іванович завоював повагу не тільки механізаторів, а й усіх односельчан. Спеціалісти колгоспу кажуть, що там, де працює Федір Ярощук, не треба турбуватися про якість. Робота буде виконана на совість. Передовий механізатор колгоспу не шкодував сил, аби щедро родили ниви. Влітку, коли йде обробіток ґрунту чи проводяться якісь інші роботи, ранкову зорю він зустрічав у полі. По півтори-дві норми виконував Федір щодня. За сумлінну працю його неодноразово нагороджували цінними подарунками і почесними грамотами.

Погодьтесь, що успіхи самі по собі не приходять. Якщо в людини є бажання, якщо робота їй подобається — жаданого обов'язково досягнеш. Досвід приходить до тих, хто впевнено йде до мети по трудовій стежці.

Федору Івановичу Ярощуку доводилося працювати й помічником бригадира тракторної

бригади по тваринництву, й майстром-наладчиком на машинному дворі. Та потяг у нього до безпосередньої роботи на тракторі. Ось чому з початку минулого року Ф.І. Ярощук знову прийняв трактор Т-74 з бульдозером і постійно показує приклад для інших, є хорошим наставником молоді.

А голова правління колгоспу В.Ф. Рекотов про Федора Івановича висловився так: «Це спеціаліст на всі руки, знає будь-яку техніку, а допомагає йому література, з якою він не розлуча-

1990 р.

Шана, здобута працею

Чи доводилося вам бувати в степу, скажімо, літньої пори?

Коли ні, то шкода. Значить, ви не мали радості милуватися тією красою, коли половіють хліба на безкраїх нивах, граючи колосом під подихом вітерцю, коли повітря, настояне на різнотрав'ї, п'янить душу, а роса на оксамитових травах переливається барвами веселки під вранішнім сонцем...

А ось Михайлові Степановичу Харченкові – потомственному хліборобові з колгоспу «Батьківщина» – ці картини добре знайомі, бо за свої шістдесят років він зустрічав не один ра-

ється, коли для цього є вільна година. Були б у господарстві всі механізатори, як Федір Іванович Ярощук, можна було б хоч і сьогодні наполовину скоротити їх чисельність».

Федір Іванович – добрий сім'янин. Удвох з дружиною Галиною Іванівною, яка працює дояркою, виховують сина Андрійка, котрий навчається в шостому класі.

Хороша трудова сім'я, одна з багатьох, у яких єдина мета в житті – приносити людям користь.

Ф. БОБОШКО

нок у полі за важелями трактора. Виріс Михайло Степанович у звичайній селянській сім'ї, в якій хліб цінувався, вважався святим, а наука хлібороба передавалася у спадщину нащадкам...

У ті повоєнні роки, коли Михайло розпочинав трудову біографію на землі, молодь рано ставала на ноги. В багатьох родинах не діждалися годувальників з війни і дітям доводилося братися за батьківське ремесло: орати, косити, сіяти. Рано пізнав мозолі на руках і Михайло. Трудився спочатку причіплювачем (всі, кого вабив трактор, починали з цього), а згодом, коли

прийшов досвід, йому й коня сталевого довірили. З тих пір багато води утекло, але ті дні, коли вперше повів трактора з плугом колгоспним полем, надовго закарбувалися в пам'яті. Ще й зараз згадує ветеран, як вони з Олексієм, товаришем, котрий мешкає по сусідству, клали свої перші борозни.

– Так, з Михайлом ми товаришували, разом і хліборобську біографію розпочинали, – ділиться спогадами Олексій Якович Харченко. – Разом ночей недосипали, ділили труднощі і радощі. Згадаєш, і якимось сумно стає, що вже не повернути тих днів. Хоч важко часом було, але молодість брала своє: знаходили час і для побачень, і для хорошої пісні.

З теплотою згадує про молодших колег їх бригадир Георгій Лаврентійович Олійник.

– Я добре пам'ятаю молодих Харченків, Михайла й Олексія, – ділиться Г.Л.Олійник. – Хоча з тієї пори минуло більше 35 років. Товариші, сусіди, колеги – вони завжди були разом: і в полі, і в години дозвілля. Відчайдушні, доброзичливі, до роботи завязані.

Минули роки... В повсякденних турботах промайнули вони журавлиним ключем. Ми-

1992 р.

хайло Степанович залишився вірним обраній з дитинства професії, до сьогодні міцно тримає в руках кермо трактора. Звичайно, за цей час багато що змінилося. Повиростали діти, розлетілися з батьківського гнізда, і вони залишилися вдвох з дружиною, яка вже на пенсії. Михайлові Степановичу 7 квітня шістдесят виповнюється, але роботу поки що залишати ветеран не збирається.

– Та ви що, я дома не сиджу, тягне до людей, – говорить механізатор. – Поки ще є сила в руках, попрацюю.

Зараз Михайло Степанович водить трактора в бригаді з обслуговування тваринництва. Робота – не з легких, копітка, але він справляється з нею успішно. Доброї думки про нього і бригадир Микола Якович Васюк.

– В «загоні особливого призначення», як жартома називають наш колектив, – говорить бригадир, – Михайло Степанович – шанована людина. Вольовий чоловік, для якого співпадають поняття «треба» і «можу». Потрібно що зробити, він знайде в себе на це сили, захоче чогось досягти – зуміє мобілізувати себе, здійснити своє. Більше б таких, як він.

Вірну стежку обрав у житті ветеран.

А. ЛАПІН

Сходинки до визнання

Коли дванадцять років тому постало питання, яку обрати професію, Галина Решетняк довго не задумувалась. Твердо вирішила: буде працювати на фермі телятницею. Робота з тваринами дівчині подобалась. Ні для кого не секрет, що сільські дітлахи опановують тваринницьке ремесло раніше, ніж з букварем знайомляться. І як здавна водиться – починають з гусей. Ледве на ноги зіп'явшись, уже пасуть птицю. А потім, рік за роком, переходять до «вищого» класу – доглядають телят, ганяють на пашу корів, пораються біля свиней, словом, привчаються до того, що треба робити і в домашньому, і в колективному господарстві.

Задум дочки присвятити себе нелегкій роботі тваринника мати відразу підтримала:

– Як на мене, – говорила ненька, – то кращої роботи немає, ніж та, що до землі найближча. І коли ти, дочко, вподобала нашу традиційну селянську справу, то хай тобі щастить і Бог благословляє...

Ось так з материнського благословення і власного вибору професії розпочалася трудова біографія телятниці. Було, звичайно, всього за ці роки. І важко іноді доводилось, і впевненості часом бракувало. Та метикува-

та Галина не опустила руки, впевнено і цілеспрямовано здобувала майстерність, набувала досвіду. Визнання не забарилося: в колективі полюбили телятницю, бо на ділі переконалися в її нехвибній відданості улюбленій роботі. Такі люди, як Галина Іванівна, завжди в авторитеті, їм не байдужі невдачі колеги. Вони вболівають не тільки за своє.

– Коли б всі працювали, як Решетняк, – говорить завідувача фермою Ніна Іванівна Остафійчук, – то ми давно жили б заможніше. Добра, відверта, і в роботі їй рівних немає. Зайве щось підказувати, робити зауваження Галині Іванівні, її совість – надійний контролер.

Справедлива у своїх судженнях, жінка користується повагою сільчан. Недарма ж збори колгоспників одностайно обрали трудівницю членом правління. Жителі села впевнені, що Решетняк не буде відсиджуватись на засіданнях, а завжди розсудливо порадить, запропонує, бо їх потреби їй добре відомі.

За дванадцять років змін сталося чимало. І в колгоспі, і в житті Галини Іванівни. Зараз вона має сім'ю. Виховує разом з чоловіком двох дітей: дочку та синочка. А не так давно пере-

їхали вони в нову, гарну хату. Що і говорити, клопотів вистачає. Правда, чоловік Володимир Григорович всіляко допомагає дружині, бо розуміє, як їй нелегко. Не з розмов, а на власні очі бачить, як працює дружина, бо трудиться поряд з нею оператором, пастеризує молоко.

Свої будні телятниця наповнює змістом, кожний день для неї – то ще одна сходинка до трудової перемоги. Зараз вона доглядає 130 телят віком від 20 днів до 3-х місяців. Молодняк потребує уваги, за ним, мов за малим дитям, ходити треба: і

1992 р.

А.ЛАПІН

Завжди серед людей

Вже втретє виборці вулиць Леніна та Космічної села Малинівки обирають депутатом сільської ради Катерину Іванівну Придибайло. І кожного разу не помиляються: депутат виправдує їхнє довір'я. Катерина Іванівна працює бухгалтером виконкому сільської ради. Роботу виконує добросовісно. З почуттям відповідальності ставиться й до виконання депутатських обов'язків.

Форми і методи роботи депутата різні. Однак К.І. Придибайло віддає перевагу роботі у виборчому окрузі. Бо саме за

нагодувати із соски, і почистити, і підстилку вчасно змінити.

Саме в турботах за молодняком бере початок велике молоко. Буде здоровою тварина, вдалась матимеш його. Про це ніколи не забуває телятниця. Досить сказати, що за чотири місяці добо́ви прирости живої ваги кожного теляти у групі Г.Решетняк склали 780 грамів. Це найкращий показник на фермі.

Щодня рано-вранці, змивши водою залишки сну, поспішає до ферми Галина Іванівна Решетняк. Вона не мислить свого життя без праці, без трудових буднів.

такої умови вона тісно спілкується з виборцями, знає їхні потреби, запити, може оперативно подати дійову допомогу.

Головне для неї – бути господарем слова. А тому люди йдуть до свого обранця за порадою, допомогою. Катерина Іванівна ніколи не робить поспішних висновків. У всьому досконало розбереться, а вже потім приймає остаточне рішення.

У визначені для прийому дні виборці йдуть до неї, звертаються з різних питань. І депутат робить усе, щоб задовольнити прохання (якщо вони, звичайно, реа-

льні). Бо для неї довір'я виборців — це все. Ось, скажімо, механізатор В.І. Гмиря звернувся з проханням допомогти придбати матеріал для огорожі. Прохання виборця було задоволено. Механізатору В.Т. Ільченку депутат допомогла на його прохання придбати цемент. І такі приклади можна продовжувати. Звичайно, не всі питання депутат спроможна вирішити, однак прагне це зробити якомога краще.

До Катерини Іванівни звертаються люди різного віку.

Вона часто відвідує вдома людей пенсійного віку, вислуховує їх. Прохання у них різні: допомогти завезти вугілля, дрова, принести води, сходити до магазину по хліб тощо. І депутат уважно прислухається до цих прохань, завжди прагне організувати їх виконання. Адже такі люди мають на це право: добросовісно працювали в місцевому колгоспі «Батьківщина», пішли на заслужений відпочинок. Роки не ті, часом підводить здоров'я, тож і допомога їм потрібна як нікому іншому.

1993 р.

Робота народного обранця широка і багатогранна. І всюди потрібні увага, чуйність, доброзичливість. Бо працюєш з людьми.

Катерина Іванівна регулярно звітує перед виборцями про свою депутатську діяльність. Організовує сходки громадян, де вирішуються різноманітні питання. Причому до підготовки цього заходу підходить з усією серйозністю — вивчає загальну думку, а при потребі прагне вплинути на її формування.

Депутат К.І. Придибайло бере активну участь у підготовці питань, які виносяться на розгляд сесії ради, виконавчого комітету. Вона очолює також постійну планово-бюджетну комісію ради. Працює комісія згідно з планом, її члени вирішують різноманітні справи, що входять до компетенції комісії, допомагають у підготовці сесій, засідань виконкому.

І всюди Катерина Іванівна встигає. Та інакше й не може. Бо виконання доручення депутата вважає своїм першочерговим обов'язком.

*Р. РЯБКО, секретар виконкому
Малинівської сільської ради*

Вірність рідній землі

Кожна людина має дві батьківщини: одна — це наша Вітчизна, і друга — рідне місце, де вона народилася. І в якій краї доля її не закинула, завжди пам'ятається смак домашнього хліба і криничної води, згадуються зі щемом у серці дорогі місця. Ще в юності чимало подруг Галини Ярошук покинули село і подалися в пошуках своєї долі до міста. А нині більшість з них згадує зі смутком рідну домівку, оті зоряні вечори, коли над селом стоїть неймовірна тиша і пахне запаморочливо яблуневим цвітом. Хіба можна це забути?..

Не спокусилася міськими привілеями Ганна, залишилася вірною тій землі, яка її зростила, і досі про те не шкодує. Ще школяркою вподобала собі роботу. Часто прибігала після уроків дівчина на ферму допомагати матері, яка працювала дояркою. Від неї і перші професійні уроки одержала. А в 15 років взяла на постійно дійницю до рук. Тоді, більше трьох десятиків років тому, робота на фермі була нелегкою: доїли вручну, механізмів не мали майже ніяких. Але дівчина труднощів не лякалась, бо звикла до них. Більше того, коли робота до душі, якимось чином помічаєш, що вона нелегка. Працювала поруч з матір'ю, Тетяною

Василівною, яка була і наставницею доброю, і контролером прискіпливим. Не давала спуску доньці: де тільки помітить, що щось не так, — відразу зауважить, поправить. Знала досвідчена доярка, що ті уроки колись дадуть свої плоди, підуть на користь. Вірила, що донька продовжить материну справу. Роки пролетіли непомітно. З ними прийшло визнання, авторитет, повага односельчан. Взагалі Ганна була помітною дівчиною на селі. Багато хто з хлопців поглядав їй услід. Статна, з дивовижно викладеною косою, з «бісиками» в очах — справжня красуня, їй навіть підвище пасувало — Іконописцева. Справді, з неї — хоч ікону пиши, така вродлива. В Малинівці претендентів на руку Ганнусі було багато, але вподобала юнка заїжджого легіня, який приїхав на заробітки в нашу країну, та так йому тут сподобалося, що вирішив залишитися назавжди. Характерами юнак та дівчина були схожі: небалакучі, сором'язливі, в той же час жадібні до роботи. Покохалися, невдовзі і весілля справили. Живуть зараз у мирі та злагоді, виховують сина.

Дім Ярошуків (таке прізвище Ганни Василівни по чоловікові) в Малинівці досить при-

мітний – на подвір'ї завжди порядок. Коли настає весна, палісадник біля хати немов вбирається в біле шумовиння цвіту. Кохається в деревах і Ганна Василівна, і Федір Іванович, бо люблять прегарне. В хаті Ярощуків теж, мов у весняному садку, милують око вишиванки, гаптовані рушники, мереживо. Тільки диву даєшся, коли встигає творити оту красу Ганна Василівна. Адже роботи в неї вдосталь і вдома, і на фермі.

Коли в колгоспі «Батьківщина» на свята чи торжества вшановують передовиків виробництва, то неодмінно називають і прізвище Ганни Василівни, кращої доярки господарства. На молочнотоварній фермі, де працює трудівниця, умови для всіх однакові, проте в Ярощук, як правило, і на дої від корів вищі, і порядок па робочому місці кращий.

Я розмовляв з доярками, завідуючим фермою, головою правління. Підтвердили: умови дійсно в усіх однакові. Але група Ганни Василівни помітно від-

різняється від інших. Корови чисті, доглянуті.

– Скажу відверто: усе залежить від доярки, – каже Ганна Василівна. – Треба любити свою роботу, бути доброзичливою, лагідною. Не можна приходити на ферму в поганому настрої. Тварини розумні, треба вміти з ними поводитись, рахуватися з їхніми «примхами». Одна корова не любить, коли до неї тихо підходиш, потрібно завжди озиватися. Інша любить, щоб її погладили, другу треба доїти першою, інакше молока менше дасть... І хоч кожному відомо, що успіху можна досягти при добрій племінній справі, міцній кормовій базі, я не перестаю стверджувати, що левова частина залежить від доярки. Наскільки вона сумлінно і старанно виконує свої обов'язки, як ставиться до роботи – з любов'ю чи абияк. Так думає Ганна Василівна Ярощук. Про це вболіває на своїй нелегкій доярській вахті, яка принесла їй заслужену шану і визнання.

1993 р.

А. ЛАПІН

Міцне коріння

Поле. Хіба є такі слова, щоб висловити всю його красу і сутність. Дух захоплює від побачення з ним. А ще, коли це поле – з

граками у свіжій ріллі, з жайворонком у небесній блакиті – твоє. Вийдеш до землиці-матінки, і всі прикрощі розчиняться

в синій імлі, радість і надія повнять серце, дихаєш на повні груди цілющим бальзамом. Що це, щастя? Для Івана Яковича Кошляка – механізатора колгоспу «Батьківщина» – це достеменно так. Хоча сказати комусь отак, напевно, він не наважиться. Патетично якось, надто гучно. Та й не кожен зрозуміє. Вникнути ж у сутність цього відчуття, проїнятися ним можливо лише тоді, коли не один рік з полем житимеш, плекатимеш його, доглядатимеш.

Якось непомітно пролетіли 40 років, які віддав Іван Якович рідному колгоспу. За цей час звідав і труднощі, й удачі, здобув шану сільчан за вдачу працелюбну. Та вже роки беруть своє. Напевно, тому все частіше трудівник аналізує пройдений шлях, а подекуди й запитує себе: а чи правильно жив, чи правильно обрав професію? Звичайно, минулого вже не повернеш. Та коли б знову довелось обирати життєву стежку, мабуть, як і тоді, вибрав би трактор і хліборобське поле. Знову б боровся день у день, рік у рік з примхами погоди за багаті врожаї, за те, щоб мали люди на столі щодня чудо з чудес – духмяну паляницю.

На трактор сів Іван уперше у 1957 році після закінчення механізаторських курсів. До цього, правда, довелось років три по-

трудитися на різних роботах. Але завжди, коли випадала вільна година, поспішав до тракторного стану, де того часу працював його батько – Яків Васильович, яким юнак гордився, а роботі його по-доброму заздри. Механізатори бригади бачили потяг юнака до їх ремесла, інколи довіряли посидіти за важелями трактора.

– Добра зміна, Васильовичу, у тебе росте, – говорили бригадиру його колеги. Батькові ж було приємно, що син тягнеться до справжньої роботи, дуже хотілося передати свою хліборобську естафету у синові руки.

Мов тала весняна вода, спливли роки. Для Івана Яковича були вони вщерть виповнені турботами про хліб насущний. Заради нього трудівник і сіяв, і орав, і культивував, і боронував... Понад 13 років (як колись батько) очолював тракторну бригаду.

– Коли я працювала агрономом, – згадує Т.П.Васюк (нишній інспектор по кадрах), – Іван Якович бригадирував. Мене особисто вражала його надзвичайна обізнаність, компетентність. Запитай його щось по роботі, він без записника, не задумуючись, відповідь: де, скільки, наприклад, працювало тракторів, виробіток кожного, який врожай

збирали на тій чи іншій ділянці. Словом, все тримав у голові, постійно, як і належить, був у гущі життя. Останні три роки Іван Якович Кошляк працює трактористом.

— Хай молодь керує, а я більше користі дам на тракторі, — говорить ветеран-механізатор.

В цьому є значна доля істини. З ранньої весни до пізньої осені трактор ветерана не знає спочинку. Маючи технічну освіту (у 1971 році закінчив Ногайський технікум), Іван Якович досконало знає техніку, уміло її експлуатує. Саме тому і служить вона безвідмовно.

Бувало, запитують механізатора, що змусило його покинути керівну посаду, змінивши її на нелегку фізичну працю. На це Іван Якович з властивим йому гумором відповідає, що людині похилого віку працювати потрібно набагато більше, бо в молодих — ще все попереду.

Іван Якович у колективі — своя, як кажуть, людина. Його авторитет — беззаперечний. Трудівник для кожного знайде добре слово, розрадить у скрутну хвилину дотепним словом. До речі, розповіді гумореску чи смішний анекдот, напевно, ніхто на селі так майстерно не зможе, як Кошляк. Досить часто йому аплодували односельчани як учаснику художньої самодіяльності.

З весни до пізньої осені буває буйноквіттям садиба Кошляків. Її у Малинівці знає кожен. Господиня — Галина Несторівна — кохається у квітах, з любов'ю їх доглядає. Має сім'я і добрий садок біля хати, в якому у вихідні залюбки пораються батьки з сином Володею.

Міцно пустив коріння на батьківській землі рід Кошляків. Кожен член цієї дружної сім'ї продовжує справу своїх предків, уважаючи працю на землі святою справою.

1994 р.

А. ЛАПІН

Невтомні трудівниці

Часто доводиться чути: доярці треба платити гроші вже за те, що вона щодня так рано встає і йде на ферму. І з цим не можна погодитися. Дійсно, підніматися ні світ ні зоря — малоприємна справа для кожної лю-

дини. Але це, так би мовити, лише початок звичайного трудового дня. Добре, якщо все буде ладитися на фермі, а то, дивись, не підвезуть своєчасно корми або гній не вичистять, зламається щось із обладнання. Тоді до нелегкої

фізичної праці додається зіпсований на весь день настрої.

Але доярці робити своє. Корови — живі істоти і до ласки й уваги небайдужі. Вони, як правило, віддячують добрим і старанним.

Саме такими є оператори машинного доїння молочно-варної ферми колгоспу «Батьківщина». З початку року тут надоїли вже по 2327 кілограмів молока на кожну фуражну корову. І на сьогодні середньодобові надої по цій фермі найвищі в районі. Тому колектив її ось уже впродовж тривалого часу є визнаним лідером серед тваринників господарств району.

— Пишіть про наших доярок, — говорить головний зоотехнік господарства Василь Іванович Буряк, — бо вони у нас напрочуд старанні і трудолюбиві. Серед найкращих можу назвати Надію Петрівну Черевиченко, Тетяну Леонідівну Савило, Любов Іванівну Кобиляшну та Іваніну Василівну Шестакович. Але ще раз повторюся, що всі наші доярки заслуговують на те, щоб про них написали. Адже надто вже не з легких їх робота, і досить-таки важкі умови праці в них. Хоч і називають їх операторами машинного доїння, та це лише гарні слова. Насправді ж багато роботи жінки виконують вруч-

ну, та на долю свою не дуже нарікають.

Не так давно почала працювати дояркою Надія Петрівна Черевиченко (до цього була телятницею), але добивається гарних трудових показників.

Зараз середньодобовий надій у її групі складає понад 10 кілограмів молока від кожної фуражної корови. А їх у Надії Петрівни аж п'ятдесят.

— Не дивлячись на невеликий стаж роботи, — продовжує нашу розмову Василь Іванович, — Надія Петрівна Черевиченко вміє підбирати високопродуктивних корів.

— А хто ж її цьому вчив? — цікавлюсь у головного зоотехніка.

— Так цьому ж не вчать у вищій школі, — відказує В. Буряк, — бо таких для доярок немає. Просто Надія Петрівна їх, мабуть, душею відчуває. І майже ніколи не помиляється в цьому.

Свої здобутки в праці може пояснити відверто: «Стараюся побільше надоїти, щоб більше заробити. Головне — віддати коровам, по можливості, все, що їм належить, і добре їх видоювати». І це правильно. Тут немає нічого осудливого. Сьогодні всі поставлені в такі рамки, аби побільше заробити, щоб жити більш-менш нормально.

Вільного часу у Надії Петрівни практично не буває, бо, як і

кожен житель села, вона має домашнє підсобне господарство. Тож

як випадє коли вільна хвилина, любить вона просто відпочити.

1996 р.

Т. ДОРОГОБІД

Хлібороб з діда-прадіда

— Скільки й пам'ятаю себе, — говорить Федір Гурійович Полупан, — бачу навколо степ і ніколи не втомлююся ним захоплюватися. Це, мабуть, — міркує, — як ота любов, що одна і на все життя. Так і тут.

Дивлячись на немолодого, але жвавого співбесідника, аналізую почутє від нього і про нього. І характеристики товаришів з тракторної бригади колгоспу «Батьківщина» співпадають з моїми спостереженнями.

— На таких, як Федір Гурійович, — каже головний агроном господарства М.О. Писанко, — тримається наш механізаторський цех. Вони ніби його корінь міцний і надійний, який і при несприятливих погодних життєвих умовах витримує всі труднощі і виходить переможцем.

А починав Федір Гурійович трудовий шлях більше як піввіку тому — в далекому 1944 році — чотирнадцятирічним парубчком у Новозлатопільській МТС. Був причіплювачем, але захоплення технікою привело його спочатку на трактор, а по-

тім — на капітанський місток комбайна «Сталінець-6». Звідтоді і почалася комбайнерська біографія звичайного селянського хлопця, який серцем прикилів до землі, що колоситься дорідними врожаями.

За роки праці спочатку в машинно-тракторній станції, а потім в колгоспі зроблено не мало. Сумлінною, чесною працею завойовано авторитет і шану земляків. Сьогодні він є добрим прикладом для молодого механізаторського поповнення, що приходить у тракторну бригаду.

Механізаторського досвіду набиралися в нього Сергій Олійник, Сергій Кубах. Це тільки за кілька останніх років. А скільки було за півстоліття? Та всіх їх наставник згадує добрим словом. Інакше і не може бути, бо у гарного вчителя — діти тільки гарні і слухняні та ще залюблені у хліборобську справу, як і їх старший товариш.

— Незважаючи на поважний вік, торік Федір Гурійович, — розповідає М.О. Писанко, — відпрацював на комбайні СК-

5 «Нива» 200 робочих днів. Можна сказати, встановив у колгоспі своєрідний рекорд. Як почав із середини квітня косити траву на зелений корм, і аж до глибокої осені завершував свій жнивний сезон обмолотом кукурудзи на току.

Непогані успіхи має і в цьому році. Косив люцерну, збирав зернові культури, соняшник. Комбайном підбирав сіно з валків — і скрізь у нього був лад і порядок. Тільки соняшнику намолотив 140 тонн. Чим же забезпечувався трудовий успіх?

— Перш за все, — каже Микола Олексійович, — надійною підготовкою комбайна. Всю зиму він його ремонтував. Перебрав усього до гайочки своїми руками. Як кажуть, з металолому вибирав запчастини і реставрував, а в колгоспну комору по них і дороги не знає. Основний його інструмент — це молоток і зубило.

Гарної думки про Федора Гурійовича Полупана і голова правління колгоспу «Батьківщина» В.М. Савовський.

— Федір Гурійович — це справжній механізатор. Нам би побільше таких, ми і горя не знали б з кадрами, — говорить Віктор Миколайович.

І до цієї оцінки схилилися всі, з ким довелося поговорити в колгоспі про Ф.Г.Полупана.

Націленість на роботу, на досягнення поставленої мети, скромність і принциповість — риси, які син перейняв від своїх батьків. А любили вони чистоту і порядок. Про це говорить і такий факт: у батьківській хаті і горіще було побілене, а не так, як у декого і в хаті не мазано.

— Федір Гурійович перейняв від батьків і добру рису бережливості, — розповідає М.О. Писанко. — Викопавши картоплю на городі, він не складає її зразу ж у підвал, а дає їй трохи полежати на поверхні, старанно перебере і витре сухою ганчіркою, а тоді вже кладе на зберігання.

У доброї людини, як правило, і дружна та працювита сім'я. Федір Гурійович разом з дружиною Любов'ю Несторівною виростили трьох дітей — дочку Наташу і синів Сергія та Віктора. Розлетілися вони з батьківської хати, і в кожного своя доля, але білостінну хату, що весною потопає у цвіті вишневого саду, а восени милується різнобарвним листям, не забувають. Старші привозять своїх дітей, і повниться тоді хата Полупанів привітними голосами, і звеселяються серця старих степовиків, що, встаючи і лягаючи, думають: як зробити, щоб дітям та онукам жилося краще і надія не покидала їх.

...Стихає гомін сільської вулиці, край неба запалює вечірні зірничі, і Федір Гурійович, натомившись, повертається з тракторної, де спочиває його невтомна «Нива» і куди люди-

1996 р.

Серце, що проміниться теплом

У Малинівському відділенні зв'язку в передобідню пору було людно. А тому начальнику відділення О.А. Жук довелося на деякий час одірватися від своїх безпосередніх обов'язків, щоб поговорити зі мною про Любов Володимирівну Бакунець. Справа в тому, що саме її було названо в числі кращих листонош районного відділення зв'язку.

— Любов Володимирівна працює у нас більше шести років, — розповідає О.А. Жук. — За цей час ми чули про неї лише схвальні відгуки. На її дільниці, а це близько 190 дворів, завжди добре йде передплата на періодичні видання. Окрім цього, вона щомісячно приносить відділенню близько 400 гривень виручки, реалізуючи товари народного споживання.

Через декілька хвилин я вже вела мову з Любов'ю Володимирівною. І, перш за все, мене цікавило, як іде передплатна кампанія.

ну кличуть щоденні турботи, без яких хлібороб з діда-прадіда не уявляє свого життя. Тож нехай воно буде довгим і прекрасним, як наш степ у будь-яку пору року.

І. КУШНІРЕНКО

— В цей час у нас завжди додається роботи, — говорила вона. — Треба розповісти людям про нові видання, допомогти оформити передплату на районну газету і «Сільські вісті». Всі хочуть знати, що робиться в районі.

І ось, щоб ці новини доходили в кожен дім, і робить свою справу Л.В. Бакунець. Робить, не дивлячись на те, яку погоду обіцяють синоптики. Переконалися в цьому я мала можливість. У той день холодний вітер пронизував наскрізь, до взуття чіпко приставала грязюка. А Любові Володимирівні треба було зайти до передплатників, занести періодику, таку довгоочікувану пенсію чи й просто привітатися, щось допомогти. Старенькі кажуть, що вона для них, немов донька. Принесе замовлений товар із пошти, а якщо там його немає, то із магазину, допоможе по господарству, дасть пораду, поговорить, вислухає, посумує разом. І вже на серці стає легше.

А що Любов Володимирівна щиросердна і добра людина, повідали все ті ж її абоненти. Сім років минуло, як вона залишилася одна з двома малолітніми дітьми. Чоловік у пошуках більшого щастя вирішив поїхати з села. Про ті дні Любов Володимирівна і зараз згадує зі слізьми: «Я залишилася жити зі свекрухою Лукерією Павлівною. Ви не уявляєте, якої доброї душі ця жінка. Вона стала для нас опорою і підтримкою...» І всі, про кого згадувала у розмові Л.В. Бакунець, були людьми привітними і доброзичливими. А я дивилася на неї, на її обличчя, що промінилося душевним теплом, і думала: «Як приємно спілкуватися з такими людьми».

А Любов Володимирівна тим часом розповіла, що вона майже місцева — народилася у

2001 р.

Добром засіяна нива

Хоч і стверджують люди, що у природи немає поганої погоди, однак для Валентина Федоровича Рекотова, старожила села Малинівки, немає кращої пори, ніж весна. Саме тоді, коли потопають яблуневі сади у рожевому шумовинні, а до теплого ласкавого сонця тягнеться все живе, набирається снаги, й оживає душею

с. Полтавці. Ще школяркою мріяла про місто, про гарне вбрання. І, взявши до рук олівця, малювала ескізи суконь, жакетів... Сповнена бажання втілювати все це у реальність, закінчила курси розкrojовання та шиття у м. Мелітополі. Але коріння її роду залишилося в селі, і, як би їй не подобалося місто, сільський простір і його краса кликали назад.

Тепер вона в селі, серед людей. «Між ними, — каже Любов Володимирівна, — я відпочиваю». А я подумала: якщо вона свою роботу називає відпочинком, то їй можна лише по-доброму позаздрити, бо не кожному вдається знайти себе у праці, на перший погляд, такій буденній і не зовсім легкій. Тож нехай хоч цей промінчик радісного буття ніколи не зникає з її горизонту.

В. БУЛГАК

ветеран. Найчарівніша пісня для сільчанина — солов'їна. Срібні трелі бентежать, нагадують далекі літа, оксамитові левади села Дмитрівки, що на Бердянщині, де особливо духмяно пахли польові квіти...

Ще у пору босоногого дитинства душа сільського хлопчика тягнулася до землі. Любив

порпатися на ній, із задоволенням допомагав батькам на горді, збирав колоски на колективній ниві. Вже у 12 років запросто міг працювати на конях, влітку днював як не на току, так на польовому стані.

Сивочолі земляки (казано, мудрі люди) вже тоді пророчили хлопцеві хліборобську долю...

І як у воду дивились. Після закінчення семирічки колгосп направив тямущого хлопця на навчання до Ногайського сільськогосподарського технікуму, який він закінчив у 1950 році. Молодий спеціаліст з дипломом агронома звідтоді нерозривно пов'язав своє життя з працею на землі.

Ненька колись правду казала: людська дорога не та, що перед очима, а та, що позаду залишається. Настійно вчила любити людей, дорожити своєю роботою, не цуратися тяжкої праці. Ця наука не пропала марно, і сьогодні, на схилі літ, Валентину Федоровичу неважко сповідатися за прожите. Ні перед людьми, ні перед собою. І за минуле, і за майбутнє. Його минуле видне всім, мов на долоні. Все своє трудове життя не кривив душею, йшов прямою стежкою. Хліб і праця завжди були його чеснотами, його щоденним щастям.

Якось особливо світла аура у цієї людини, їй, здається, і роки

не підвладні. Ставний, спортивної статури, біле, мов павутиння бабиного літа, волосся. вольове підборіддя з ямкою, що свідчить про добру від Бога натуру, і високе чоло сільського мудреця, який за свої майже сімдесят років життя багато добра зробив для людей, чималенько перебрав землі пучками...

Досить цікавий феномен людської пам'яті: чим далше віддаляється життєва подія, тим чіткіший слід залишається від неї. Десятки літ минули, а багато що згадується, ніби вчора відбувалося. І перші успіхи на колективній ниві, і перші трудові здобутки, що, як і довіру людську, доводилося завойовувати по крихті...

1961 року артіль імені Ілліча, де В. Рекотов трудився головним агрономом, одержала найвищий у районі врожай зернових. Серед нагороджених цього року хліборобів було відзначено і кмітливого агронома – медалями «За трудову доблесть» та ВДНГ.

Особливо розкрився у В.Ф. Рекотова талант організатора і ватажка на посаді голови. Пам'ятає, коли йому запропонували очолити відстаючий колгосп імені Шевченка, довго вагався. Не хотілося полишати улюблену роботу, однак почуття обов'язку все ж переважило.

Часто згадує Валентин Федорович ті загальні збори, де колективісти обирали його головою артілі. Як зараз бачить ті запитливі обличчя, що немов промовляли: «Хто ти, чоловіче?» На той час справи у господарстві склалися досить кепсько. Надворі стояла весна, стрічали її колгоспники Новоселівки (таку назву носило тоді тамтешнє село) з порожніми коморами. На полі залишилися незібраними 200 гектарів кукурудзи. 50 – буряків. Одним словом, спадок одержав новопризначений голова такий, що не позаздриш. Однак труднощі його не лякали, вже звик їх долати. Головне, вважав керівник, знайти підтримку у людей. І коли на виборних зборах хтось кинув із залу: «Чи надовго до нас завітали?», не знітився, а відповів так: «Що працювати буду на совість – це обіцяю з усією відповідальністю, а стосовно строків – то буду тут рівно стільки, скільки потрібен вам...» Забігаючи наперед, скажу, що та потрібність розтяглася на довгі 35 років.

З приходом нового керівника у колгоспників з'явилася надія. Таки правий був Маркс, стверджуючи, що буття визначає свідомість. Саме зміни людей на краще В. Рекотов вважав головною своєю заслугою. З його приходом трударі пере-

стали бути, образно кажучи, мисливцями за сумнівними новаціями, кидатися по-заячому то ліворуч, то праворуч, а поступово все стали робити з погляду доцільності, вигоди, економічного зиску. Ця виважена політика дала свої результати. З року в рік зростала міць відродженого господарства, яке згодом отримало досить гучну і ємну назву «Батьківщина». Сьогодні ветерану колгоспного руху В. Рекотову є чим пишатися, односельці вдячні своєму ватажку за його неоціненний внесок у загальну копилку господарства. Сучасна Малинівка – одне з кращих сіл області. З легкої руки Рекотова, гаслом якого завжди було: «Хто не будує, той не думає про майбутнє», село постійно оновлювалося, будувалося. У 1971 році воно стало одним із переможців Всесоюзного огляду-конкурсу і було нагороджене дипломом 3-го ступеня ВДНГ СРСР, Міністерства сільського господарства та Спілки архітекторів СРСР. Тут за десятки років збудовано багато житла для трудівників, асфальтовано вулиці, створено зручності для повнокровного життя.

Сьогодні, згадуючи пережите, Валентин Федорович вдячний долі за те, що звела його з красивими, працюючими людьми, справжніми творцями. Вони ві-

рили йому, він довіряв їм – і справи йшли добре. Нині не так державними нагородами пишеться ветеран, як тим, що заслужив довіру односельчан, їх вдячність. То, вважає він, найвища нагорода.

Щоразу, зустрічаючись з Валентином Федоровичем Рекотовим, я і сам немов «підзаряджаюсь» його оптимізмом, невгасимою енергією. До речі, ветеран досі залишається при ділі – нині працює завідуючим лабораторією цеху малої переробки (млин, олійниця, крупорушка), крім цього, виконує ще ряд доручень. Як і десять років тому,

2000 р.

З вірою в людей

З Василем Івановичем Буряком я знайомий вже близько 10 років. Однак досі не перестаю дивуватися душевному «заряду», дивовижному оптимізму і працелюбності цієї людини. За два роки до 70-літнього рубежу сільчанин, я в цьому переконаний, і молодому у роботі може дати фору. Він з молодечим завзяттям, залюбки робить свою справу, як і десятиліття тому. Про Василя Івановича найчастіше доводиться чути: такого господаря ще пошукати треба. Якщо вже бе-

Рекотов жвавий, цілеспрямований у роботі, уважний до людей.

Сьогодні ТОВ «Батьківщина» – заможне господарство. Вітоки його багатства – у міцних економічних підвалинах, закладених свого часу В. Рекотовим і його однодумцями. Трудову естафету ветерана міцно підтримав В.М. Савовський, про якого герой нашої оповіді досить високої думки: рішучий, грамотний, компетентний. І подумалося: героїв сьогодення далеко шукати не треба. Вони ось, поряд, – земні, прості люди, які творять для потомків щасливе життя, не шукаючи для себе вигоди.

А.ЛАПІН

реться за справу – розіб'ється, а зробить. Високе почуття обов'язку, притаманне головному зоотехніку ТОВ «Батьківщина» Буряку, дозволило йому досягти неабияких трудових висот. Досить сказати, що тваринницька галузь господарства, яку нині очолює знаний у районі спеціаліст, є показовою. Тут найбільше стадо великої рогатої худоби, добрі результати дає свинарство, птахівництво, молочарство. Найголовніше – завдяки хазяйновитості – тваринництво довгий час є рентабельним.

І ось ми розмовляємо з Василем Івановичем про все, що було, що є і як має бути. Слово за слово – і вимальовується людська доля на тлі сільського буття.

– Круто змінилося життя, – філософствує В.І.Буряк, – і ми змінилися, і стосунки між людьми, а сам я, здається, помолодшав, зросло бажання ще плідніше трудитись, доля дала шанс працювати дійсно на себе, а значить, і на державу. Про це у молоді роки лише мріялось.

Радію від того, що змолоду знайшов себе в тому, на що здатен. Цим щасливий, тому й робота ладиться. А успіх у роботі – це і радість, і добробут сім'ї, країни.

– Якщо говорити про тваринництво, – продовжує ділитися споминами В. Буряк, – то з ним я познайомився раніше, ніж з букварем. Ледве зіп'явся на ноги, вже пас телят, гусей.

Мати Євlampія Пилипівна працювала тоді у колгоспі свинаркою, згодом – телятницею. Малий Василько був її першим помічником. Хлопця змалку вабило до тварин, по-доброму заздирив місцевим зоотехніку та ветеринару, яких у Новопетрівці особливо шанували, їх кликали допомогти корові, що телилася, чи кабанові, що захворів. Та мало чого треба було ще зроби-

ти і в колгоспі, і в домашньому господарстві. Змалку ще одне добре усвідомив хлопець: щоб уберегти тварину і допомогти їй, мало лише любити живе створіння, потрібно знати його фізіологію, анатомію тощо.

Отож, коли після закінчення школи настала пора життєвого вибору, ні хвилини не вагався і подав документи до Дніпропетровського сільгоспінституту на факультет «зоотехнія». Три роки навчався тут, а потім закінчував навчання у Кам'янець-Подільському інституті. Як зараз пам'ятає Василь Іванович ту пору, коли він, молодий та завзятий, з дипломом у руках, прагнув самостійної роботи, їх з дружиною (на той час був одруженим) направили в Житомирську область. Село Дениші зустріло молодих спеціалістів привітно. Господарство, де довелось починати трудову біографію молодому зоотехніку, знаходилося у подільській зоні, ниви тут були бідними. По 8-10 центнерів зерна збирали з гектара. А від цього багато проблем виникало і в тваринництві. За таких умов ставити галузь на ноги було не легко. Розпочинав новий керівник з формування колективу, зміцнення дисципліни. У перший же день впровадив чіткий розпорядок годівлі, доїння, вигону корів на прогулянку. Відразу

встановив для себе залізне правило: приходити на роботу раніше за всіх, а з ферми йти останнім. Щоб простежити за всім, мати моральне право спитати з тих, котрі, часом, порушували дисципліну. Щоб ніхто не міг дорікнути: «З нас питаєш, а сам...» Новий порядок, звичайно, не всім сподобався, однак більшість доярок підтримали керівника. Вже досить скоро справи повернулися на краще. Це помітили, про трудові досягнення тваринників колгоспу імені Щорса писали навіть «Сільські вісті». Ці перші перемоги не запаморочили голову головного зоотехніка, він розумів, що знань інститутських недостатньо. Формування висококласного спеціаліста – справа непроста, а використання знань, здобутих у вузі, — велике мистецтво, складний і тривалий процес. Потрібен і досвід, і життєва мудрість. Безумовно, багато залежить від самої людини, від її мужності брати відповідальність на себе. З приводу цього, гадаю, варто навести цікавий і в той же час курйозний випадок у трудовій біографії В. Буряка.

– Було це, – згадує він, – на початку травня. Клятий неврожай попереднього року ледь ледь дозволив дотягти до весни. Але й вона не принесла повного полегшення. З великою рогатою худобою було простіше

– її вигнали на пасовище, а ось зі свинями (а їх налічувалося до 2 тисяч) хоч караул кричи. І така мене злість взяла від моєї безпорадності, що й не описати. Прибіг до голови, нагримав на нього, що нічим не допомагає. А він так спокійно говорить: «Ти керуєш тваринництвом, ти й вихід шукай...» – Такої наруги над собою я не витримав і так спесердя гепнув по столу, що велика чорнильниця з канцелярського набору підскочила і опустилася прямо на голову голові (вбачайте за каламбур). Увесь у чорнилі, він аж бризкав люттю, щось кричав, та я не став дослухатися до його лементу, мерщій побіг на ферму. А там, не довго думаючи, наказав випустити все поголів'я до лісу – не здихати ж тваринам. За це самоуправство, звісно, мене по голові не погладили. Справа набрала розголосу, втрутилися в неї і правоохоронні органи. Однак, поки, як кажуть, суд та справа, підіспіли жнива, і справа вирішилася сама собою – свиней пригнали з лісу навіть з приплотом. На «підніжному» кормі тварини себе врятували.

Йшли дні, місяці, роки. Господарство міцніло, ставало на ноги. Набирався досвіду і головний зоотехнік, після тієї злополучної історії поступово налагодилися стосунки і з головою

правління. Він бачив старання спеціаліста, який днював і ночував на роботі, не на словах, а на ділі вболівав за колективне добро. І вже коли надумав Василь Іванович повернутися на малу батьківщину (мати давно кликала), ледь умовив керівника відпустити його.

Відразу по приїзді у рідні краї В. Буряк влаштувався на роботу в тамтешній колгосп імені Горького, очолив зоотехнічну службу. Справи йшли непогано, новий керівник намагався будь-що виправдати довір'я сільчан. Все було б добре, та не знайшов розуміння з головою: його марнотратство, розбазарювання колгоспного добра не могли залишити байдужим. Василь Іванович відверто засуджував ці неподобства, брати участь у махінаціях не хотів, довелося знов шукати роботу.

Знайшов її у сусідній області, на Гуляйпільщині. І звідтоді село Малинівка стало для Василя Івановича домівкою, а колгосп «Родина» – місцем ро-

2001 р.

Хліборобська висота

Мудрий, дбайливий господар, вправний спеціаліст. Так коротко, але ёмко відгукуються у Малинівці про механізатора Володимира Олексійовича Красікова.

Саме тут широко розкрився талант спеціаліста, його здібності. Завдяки наполегливості головного зоотехніка одним із перших у господарстві було впроваджено цехову систему. Наведено порядок з кадрами спеціалістів галузі. Багато новацій впровадив В. Буряк і у створенні нетельного спецгоспу. У господарство, де працює герой нашої оповіді, часто приїздять колеги з сусідніх областей, тут відбуваються районні семінари. Дійсно, є що малинвцям показати. Досить сказати, що лише цього року тваринники здали 846 голів свиней (вагою по 100 кілограмів кожна), 570 голів ВРХ (1951 центнер). У цьому успіху чимала заслуга Василя Івановича Буряка, і цілком заслужено те, що фото ветерана сьогодні вміщене на районну Дошку пошани. Він завжди вірив у людей, а вони вірили у нього. Хай же щастить трудівникові і надалі у благодійній справі – створювати достаток людям!

А. ЛАПІН

заможного власника, якби сповідував ідею індивідуалізму, користолюбства.

Але Володимир Красіков не зраджує своїй совісті, не поступається принципами. Він завжди прагнув і прагне трудитися з людьми і для людей і віддає цьому свої знання, вкладаючи у працю душу.

Прийшов до землі Володимир Олексійович не відразу, а вже маючи за плечима понад чотири десятки років. Більше 12 з них його робочим місцем було... небо. У далекій Якутії Красіков працював у ліспромгоспі льотчиком, спостерігачем III класу, оберігаючи тамтешні ліси від пожеж. У тих польотах, споглядаючи на землю, Володимир з шанобою думав про тих, хто ростить хліб, хто робить планету красивою і квітучою. Отам, у високості, пригадує він, часто виникало нестерпне бажання пройтися босоніж квітучим полем, відчутти свіжість роси, вдихати на повні груди духмяний запах дозрілої ниви... Напевно, давалися взнаки гени предків, які потом і мозолями заробляли хліб насущний.

Оті думки, мов магніт, притягували до землі. Вони приходили, що б не робив, чим би не займався.

— І врешті-решт, — згадає Володимир Олексійович, — земне

тяжіння перемогло. А зміна професії, — жартує, — була зовсім не обтяжливою: довелося лише штурвал змінити.

Працював тривалий час трактористом у радгоспі, виконував обов'язки інженера по трудовітких процесах. На практиці тоді Красіков переконався, що життєвий вибір зробив правильний, звідтоді землі та хліборобському ремеслу не зраджував.

З 1994 року Володимир Олексійович обрав місцем свого проживання Малинівку. Село сподобалося, та й люди теж — гостинні, роботящі. З ними швидко знайшов спільну мову. І хоч минуло лише три роки, рід Красікових міцно пустив коріння на новому місці. Син, Костянтин, наприклад, працює теж трактористом, дружина — свинаркою. Люди їх хвалять. Незабаром третій онук з'явиться на світ, щоб продовжити справу батька та діда.

У мехзагоні господарства Володимир Олексійович теж недовго вважався новачком, а зовсім скоро став, як кажуть, своєю людиною. Бо вдачу мав товариську, у техніці був теж «дока», що визнали досить швидко його колеги. А тямущих, як відомо, у колективі завжди «цінують. Один з ветеранів загону Федір Гурійович Полупан, ідучи на заслужений відпочинок, заба-

жав, щоб його стареньку «Ниву» доручили В. Красікову.

— Я за довгі роки навчився розумітися з людьми, — сказав тоді досвідчений хлібороб, — а цього чоловіка заповажав відразу, бачу, що він добра людина і хлібороб справжній. Тож хотілося, щоб техніка, яка служила мені вірою і правдою, продовжила своє життя у достойних руках. Впевнений, Володимир Красіков не підведе мене... Ветеран не помилився. Володимир Олексійович до гвинтика перебрав СК-5, підлагодив його, і на жнивах машина не підвдила. Хоч і вивів у загінку свого комбайна з середини косовиці, однак зумів і за короткий строк зібрати хліба з 125 гек-

тарів, видавши з бункера 345 тонн збіжжя.

З розмов із агрономом, головою правління та й взагалі з механізаторами я довідався ще про одну характерну рису В. Красікова — його високорозвинуте почуття відповідальності. Де б він не працював — можна не сумніватися, що доручену роботу механізатор виконає на совість. А працювати йому доводиться і на навантажувачі, і на кормороздавачеві, і на силосному комбайні КСК-100. І скрізь його робота отримує високу оцінку.

Таких закоханих у землю, як Володимир Олексійович Красіков, хліб загартовує. Він також вчить і аналізує, утверджує і кличе до нових хліборобських висот.

А. ЛАПІН

Малинівські крила

Степова Малинівка в Україні відома не тільки тим, що про неї написав прекрасну комедію «Весілля в Малинівці» гуляйпільець родом Леонід Юхвід, а й своїми чудовими земляками.

У 1903 році у селі Туркенівці в родині бідняка народився Гнат Федотович Бобраков. Його мати рано овдовіла, на її руках залишилося троє дітей. Тому хлопцеві довелося йти батракувати. Злидні примусили матір з дітьми переїхати до Гуляйполя.

Бобракови оселилися на Сігорі (нині вулиця Дачна) у хаті одного бідняка. Гнат влаштувався на завод слюсарем. Там брав участь у зборах і виступах робітників.

Пізніше, більше двох років, Гнат Федотович перебував в окопах Першої світової війни. Після Лютневої революції 1917 року

він повернувся у Гуляйполе і знову трудився на заводі Кернера. Робітники поважали його, підтримували у скрутні періоди. Він відзначався скромністю, товариськістю, принциповістю при обговоренні того чи іншого питання.

Працюючи на заводі Кернера, Бобраков брав активну участь у роботі профспілкової організації. Його не раз делегували на профспілкові конференції, які проходили в Олександрівську, Катеринославі, Харкові.

У другій половині 1920 року в Гуляйполі створюється профрада. Головою її було обрано Г.Ф.Бобракова. Н.І.Махно хотів використати Гната Бобракова як здібного агітатора й організатора, двічі прислав до нього гінців з пропозицією вступити до його армії. Але Гнат Федотович відмовився і виїхав до Туркенівки, де переховувався у родичів. До Гуляйполя повернувся лише у жовтні 1920 року і зайнявся відновленням роботи профорганізації.

Із створенням у березні 1921 року Гуляйпільського повіту Гната Федотовича обирають головою повітового профбюро. 1923 року він виїхав до Запоріжжя, де працював завідуючим відділом райкому профспілки «Металіст». З 1927 року – слюсар на заводі «Комунар». З березня 1927-го по 1929-й рік – заступник директора заводу «Комунар».

З березня 1929 по квітень 1930 року працює директором Верхньо-Хортицького заводу №74 імені Енгельса. Без відриву від виробництва закінчив інститут машинобудування й одержав диплом інженера.

З червня 1930 року Гната Федотовича перевели директором заводу імені Жовтневої революції в м. Одесу. Тут працював до репресування 10 серпня 1937 року. 28 грудня того ж року Одеський ревтрибунал присудив його до розстрілу «за участь у банді Махна».

8 лютого 1958 року Гната Федотовича Бобракова було виправдано і посмертно реабілітовано.

* * *

У 1918 році в селі Новоселівці (нині Малинівка) Гуляйпільського району Запорізької області народився Іван Трохимович Животченко. Трудовий шлях розпочав у 1934 році бухгалтером у сільСТО. Був головним бухгалтером райспоживспілки. Член КПРС

з 1940 року. З 1942 по 1946 роки служив у Радянській Армії, брав участь у Великій Вітчизняній війні. Після демобілізації до 1953 року працював інструктором, заступником завідуючого відділом Запорізького обкому партії. Пізніше був на керівній посаді в обласному управлінні торгівлі. З 1964 року І.Т.Животченко – голова правління облспоживспілки. На цьому посту він перебував багато років, віддаючи всі сили, знання, енергію справі подальшого розвитку торгового обслуговування населення області.

Іван Трохимович вів активну громадську роботу, неодноразово обирався депутатом обласної ради депутатів трудящих, членом обкому КП України. Його бездоганна і плідна праця відзначена високими урядовими нагородами.

І.Т.Животченко помер 22 січня 1974 року.

* * *

Малинівці вважають своїм земляком Володимира (Владлена) Несторовича Шила, доктора технічних наук, який народився 21 лютого 1929 року в селі Зелений Гай, у 5, 6 і 7 класах навчався у Туркенівській неповній середній школі. Після закінчення 7 класів у 1946 році вступає до спеціалізованої школи Військово-повітряних сил (м. Дніпропетровськ), яку закінчив у 1949 році із золотою медаллю.

Далі продовжував здобувати освіту в Ленінградській військово-повітряній інженерній академії імені Можайського, яку закінчив у 1955 році і здобув спеціальність «інженер-механік по експлуатації літаків і авіадвигунів».

З 1955 по 1958 роки проходив службу в Борисполі Київської області в полку дальньої авіації інженером ескадрильї.

У 1958 році вступив до Ленінградської військово-повітряної інженерної академії імені Можайського в ад'юнктуру. В 1961 році захистив дисертацію на тему «Дослідження динамічних властивостей гнучких зв'язків, які використовуються при заправці літаків паливом у польоті» і здобув науковий ступінь кандидата технічних наук.

З 1963 року працював викладачем в академії. 15 років очолював кафедру Казанського вищого військово-інженерного училища. Тут же захистив докторську дисертацію.

У 1979 році переведений у Ленінградську артилерійську академію. Після звільнення з рядів Збройних Сил інженер-полковник

обіймав посаду професора кафедри електронно-обчислювальних машин у Дніпропетровському державному університеті.

З 1982 року Владлен Несторович завідував кафедрою організації льотної роботи в Ленінградській академії цивільної авіації.

1 серпня 1989 року в газеті «Известия» (№ 213) професор Владлен Несторович Шило надрукував статтю «Бескрылость при-суца любой монополии, включая Аэрофлот».

У 1996 році земляк працював над книжкою «Информационные методы в обучении».

* * *

На території Малинівської сільради народився член-кореспондент Академії наук України Г.І. Деркач.

Григорій Іларіонович побачив світ 26 березня 1932 року в селі Вишневому Туркенівської сільради Гуляйпільського району Запорізької області. В 1954 році закінчив Дніпропетровський металургійний інститут. З 1957 року працював у Інституті органічної хімії АН УРСР.

Григорій Іларіонович Деркач був відомим українським радянським хіміком. З 1967 року він член-кореспондент АН УРСР. Основні наукові дослідження стосувалися хімії органічних ізоціанатів та ізоціанатів фосфору. Синтезував нові типи органічних похідних три- і п'ятивалентного фосфору.

Григорій Іларіонович Деркач помер 7 вересня 1969 року. Похований у Києві.

* * *

Малинівці знають ще одного земляка, якому крила для польоту дала рідна земля.

Володимир Михайлович Болтянський народився в 1938 році в селі Жовтень Гуляйпільського району Запорізької області.

У 1945 році пішов у перший клас Туркенівської початкової школи, а в 1955 році закінчив 10 класів Полтавської середньої школи. До служби в армії працював у колгоспі імені Шевченка (нині ТОВ «Батьківщина») різноробчим.

Після демобілізації в 1960 році вступив до Мелітопольського інституту механізації сільського господарства, який із відзнакою закінчив у 1965 році. Тут же був залишений на викладацькій роботі.

У 1971 році захистив кандидатську дисертацію й отримав науковий ступінь кандидата технічних наук. У 1975 році Володимир Михайлович став доцентом.

З 1973 по 1985 роки – заступник декана факультету механізації сільського господарства. З цього ж 1985 року – завідувач кафедрою ЕМТП (експлуатація машинно-тракторного парку).

Має понад 130 друкованих наукових праць, автор трьох книг, навчальних посібників.

Праця В.М.Болтянського відзначена грамотами Міністерства сільського господарства СРСР, Академії наук СРСР, Міністерства сільського господарства і продовольства України.

* * *

У Малинівці народився ще один кандидат наук – Петро Валентинович Рекотов. Тут закінчив місцеву неповну, а вже у сусідній Полтавці – середню школу. Ще з шкільної лави юнака захопила історична наука. Тож не випадковим був вибір, коли зголосився навчатися на історичному факультеті Запорізького держуніверситету.

Педагогічна кар'єра П.В.Рекотова після вузу розпочалася в медтехнікумі, де він майбутнім медикам допомагав осягти філософію та історію України.

З організацією в Запоріжжі юридичного інституту переходить працювати до цього навчального закладу. Згодом вступив на очне відділення аспірантури Київської Національної академії внутрішніх справ. Через три роки завершив навчання і захистив кандидатську дисертацію на тему: «Німецько-фашистський окупаційний режим в Україні у 1941–1944 роках (історико-правовий аспект)».

Кандидат історичних наук П.В.Рекотов повернувся до рідного вузу – юридичного інституту, де працює на кафедрі загальноправових дисциплін і викладає студентам курс «Теорія держави і права».

* * *

Малинівка є малою батьківщиною і для кандидата сільськогосподарських наук О.І. Головка.

З прекрасного степового села вийшли вчителі, інженери, громадські діячі – і всі вони мають у житті малинівські крила. Щасливих їм польотів!

У третьому тисячолітті

Згідно з рішенням зборів уповноважених представників від 24 січня 2000 року КСП «Родина» реорганізоване в товариство з обмеженою відповідальністю «Батьківщина», яке є правонаступником попереднього.

Товариство взяло в оренду землі колишнього КСП, уклало договори з власниками земельних ділянок (паїв) на 15 років. З колишніх членів колективного сільськогосподарського підприємства вирішили працювати самостійно на своїй землі тільки три власники. З іншими 527 укладений договір про спільне володіння, користування і розпорядження майном, яке взято в оренду товариством.

За короткий строк заборгованість, яка дісталася ТОВ у сумі 412 тисяч гривень, погашена. Товариство працює стабільно. Рівень рентабельності за 2000 рік склав 44,5 відсотка, що більше від минулорічного на 16 відсотків.

Прибуток від реалізації продукції рослинництва досяг 1460,6 тисячі гривень, тваринництва – 10 тисяч. Товариство регулярно, щомісячно видає заробітну плату. Середньомісячна зарплата на одного працівника становить 263,03 гривні, в 2000 році – 179,37 гривні. Вся заробітна плата видається грошима.

Господарство активно дбає про зміцнення матеріально-технічної бази. За 2000-2001 роки збудовано олійницю, два зернохвища на 3 тисячі тонн, пробито артезіанську свердловину, прокладено 5 кілометрів водогону, збудовано літній майданчик для свиней з механічним очищенням гною. Збудовано й уведено в дію ряд житлових будинків, споруджується ще вісім.

Оновлюється машинно-тракторний парк. У 2001 році – закуплено сільськогосподарської техніки і машин на 638 тисяч гривень, у т.ч. 2 комбайни «Дон-1500», шість машин різних марок, п'ять тракторів, у т.ч. три – МТЗ-82, Т-150, два розкидачі мінеральних добрив, дві стаціонарні електростанції.

Дирекція ТОВ «Батьківщина» на чолі з директором Віктором Миколайовичем Савовським великої ваги надає розвитку соціальної сфери на селі. Тут працюють їдальня, кафе, магазин товариства. На період польових робіт, працюючи на току, в доли, майстерні,

пастухи на випасі великої рогатої худоби забезпечуються безкоштовним харчуванням.

Товариство надає посильну допомогу Малинівській загальноосвітній школі I-III ступенів. Крім того, відремонтовано дорогу на селі, очищено 5 кілометрів русла річки Янчул.

Колектив товариства стабільний. Тут працюють висококваліфіковані спеціалісти. Середній вік членів товариства (працюючих) 29,5 років.

Господарство постійно розраховується за договорами оренди майнових і земельних паїв.

За вагомий внесок у соціально-економічний розвиток регіону, активну діяльність у стабілізації виробничих показників 2000-2001 року колектив під керівництвом Віктора Миколайовича Савовського неодноразово нагороджувався почесними грамотами райдержадміністрації, заносився на районну Дошку пошани.

У 2001 році ТОВ «Батьківщина» висувалося на здобуття нагороди «Золотий дельфін» у номінації «Сільськогосподарський виробник року» регіональної програми «Зоряний шлях» і стало переможцем та володарем «Золотого дельфіна».

У 2002 році у зв'язку з відзначенням 57-ї річниці перемоги у Великій Вітчизняній війні та з метою вшанування за вагомий внесок у соціально-економічний розвиток району на районну Дошку пошани занесли ім'я директора ТОВ «Батьківщина» Віктора Миколайовича Савовського та свинарки господарства Валентини Іванівни Капшук.

Основні економічні показники
ТОВ «Батьківщина» за 2001 рік

Показники	Один виміру	фактично		2001 р +/- до 2000 р	По району
		2001 р	2000 р		
Валовий надій молока	тонн	827	758,3	+68,7	557,8
Надій на 1 фуражну корову	кг	2738	2527	+211	2461
Виробництво м'яса	тонн	312	290	+22	
Приріст ВРХ (всього)	тонн	224,9	161,8	+63,1	
Середньодобовий приріст ВРХ	грамів	310	189	+121	250
Середньодобовий приріст свиней	грамів	213	148	+65	211
Вихід телят на 100 корів	голів	106	101	+5	94
Собівартість 1 ц зернових	грн.	10,32	23,3	-12,98	
Собівартість 1 ц соняшнику	грн.	20,00	20,03	-0,03	
Собівартість 1 ц молока	грн.	31,8	37,58	-5,78	
Одержано вал озимих і ярових зернових	тонн	9273,8	2398,3	+6875,5	
Валовий збір соняшнику	тонн	1094,1	1324,1	-230	
Урожайність ц/га	ц/га	17,5	18,4	-1,1	
Чистий прибуток	тис.грн.	1097	767	+330	471,2
Одержано від реалізації продукції	тис.грн.	4126,2	3703	+423,2	
Внесено органічних добрив	тис. тонн	17,7	17,7		
Внесено мінеральних добрив на 1 га ріллі	ц	0,0268	0,112	-0,0852	
Закуплено: паливно-мастильних матеріалів	тис.грн.	576,9	464,9	+112,0	
Закуплено: запасних частин	тис.грн.	203,7	171,8	+31,9	
Закуплено: будматеріалів	тис.грн.	176,7	230,7	-54	
Закуплено: техніки	тис.грн.	636,0	261,6	+374,4	
Середньомісячна оплата 1 працівника	грн.	263	179	+84	190,0

* * *

А як колектив ТОВ «Батьківщина» попрацював у другому році третього тисячоліття?

Всього сільгоспродукції вироблено на 5351,7 тисячі гривень, що на 1895,1 тисячі менше від попереднього року. Через посуху недобрано значну частину озимої пшениці і ячменю. Урожайність зернових склала 27,8 центнера з гектара – це на 16,7 центнера менше від рівня 2001 року. Хоча урожайність соняшника дорівнювала 23,5 центнера з гектара – на 6,4 центнера більше від попереднього року.

Господарство отримало від реалізації продукції рослинництва 2271 тисячу гривень, що на 260,6 тисячі більше за 2001 рік.

У цілому непогано попрацювали і тваринники, зокрема колектив молочнотоварної ферми, який надоїв від однієї фуражної корови 3970 літрів молока – це на 1232 літри більше від минулого року.

Трудова перемога отримана не випадково: колектив із року в рік у числі передовиків району.

Серед кращих працівниць доярка Надія Петрівна Черевиченко. Вона доярка зі стажем, на молочнотоварній фермі працює вже більше 10 років. До цього була біля телят.

До речі, у господарстві до кадрів ставляться вимогливо. Щоб стати дояркою, багатьом доводиться працювати телятницями, підмінними доярками. Надія Петрівна іспит витримала. І з того часу є сумлінною дояркою.

Своїми досягненнями Надія Петрівна завдячує колишнім наставникам, нині пенсіонеркам – Катерині Григорівні Панасейко та Валентині Михайлівні Івановій.

Особливих секретів у роботі Н.П.Черевиченко не має.

– Усе залежить від доярки, – каже Надія Петрівна. – Аби досягти бажаного, потрібно любити свою справу.

У ТОВ «Батьківщина» у пошані людина праці. Неформальне ставлення до трудівників, їхніх запитів та потреб перетворилося у стиль управлінської діяльності і дає добрі результати. Така робота з людьми принесе і в наступні роки третього тисячоліття тільки успіх...

У 2002 році товариство одержало чистого прибутку 1327,7 тисячі гривень, рентабельність склала 57,1 відсотка (у порівнянні з попереднім роком вона зросла на 12,62 відсотка).

* * *

2003 рік упевнено набрав розгін. Яким він був для малинівців, показала осінь... Але початок весни, особливо кінець березня, приніс їм кілька радісних новин...

За значний особистий внесок у соціально-економічний розвиток регіону, вагомі досягнення у професійній діяльності та з нагоди 80-річчя утворення Гуляйпільського району Кабінет Міністрів України (постанова № 314, 12 березня 2003 року) висловив подя-

ку Савовському Віктору Миколайовичу – директору ТОВ «Батьківщина», а грамотою Запорізької обласної державної адміністрації нагороджена Шестакович Іванина Василівна – доярка. Регіональною медаллю «За заслуги перед Гуляйпільським краєм» нагороджені також Буряк Василь Іванович — головний зоотехнік господарства, Савовський Віктор Миколайович — директор сільгосп підприємства, а іменним годинником «За заслуги перед Гуляйпільським краєм» – Олійник Сергій Георгійович – механізатор.

У статті «Гуляйпільський край: 80 звитяжних літ» (районна газета за 28 березня 2003 р.) голова райдержадміністрації І.О.Бірюков назвав дбайливим господарем села директора В.М.Савовського, справжнім скарбом у районі малинівську доярку І.В.Шестакович, свинарку В.П.Красикову.

За підсумками районного змагання та у зв'язку з 58-ю річницею перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років на районну Дошку пошани в номінації «Найкращий керівник сільгосп підприємства» занесено ім'я директора товариства з обмеженою відповідальністю «Батьківщина» Віктора Миколайовича Савовського.

У районному конкурсі «Найкраще сільськогосподарське підприємство 2002 року» лауреатом стало ТОВ «Батьківщина» (директор В.М.Савовський), яке нагороджено дипломом.

Через вкрай несприятливі погодні умови 2003 рік видався особливо важким для сільгоспвиробників, у тому числі і для малинівських хліборобів. Ранні зернові дали в середньому урожайність з гектара 30 центнерів збіжжя. Нібито і непогано, але озимої пшениці зібрали лише 13,4 центнера з гектара. Хоча жито і гречка похвалилися відповідно 31,4- і 41,5-центнерними врожайями. Соняшнику теж намолотили з гектара по 22,9 центнера. А от кукурудза порадувала землеробів чудовим урожаєм: по 53 центнера з гектара отримали качанів.

Не сиділи склавши руки і працівники ферми. За рік від однієї корови надоєно по 3352 кілограми молока – дещо менше, ніж у 2002 році. Певні успіхи у праці мали і скотарі, свинарі, птахарі, але невикористаних резервів залишається ще досить багато. Тому є надія, що 2004 рік буде сприятливішим для малинівців.

Попри турботи про врожай та худобу у ТОВ «Батьківщина» не забувають і про соціально-культурний розвиток села Малинівки. У 2003 році силами товариства побудовано 7 житлових будинків, 3

– у стадії будівництва, восени відкрито дитячий садок, закладено фундамент під церкву.

Дружна робота малинівців була достойно поцінована: за підсумками районного конкурсу у номінації «Сільськогосподарське підприємство року» переможцем стало ТОВ «Батьківщина» (директор Віктор Миколайович Савовський), яке отримало у 2003 році один мільйон гривень прибутку і прекрасно працює у всіх галузях.

Для отримання високого врожаю 2005 року закладено міцну основу. В товаристві робиться все, щоб наступний рік був щедрішим і на врожай сільгоспкультур, і надої та прирости тварин були вагомішими, щоб люди отримували стабільну щомісячну зарплату.

Свята приходять і минають, а постійними залишаються праця на землі, до якої не звикати степовикам, чудові малинівські світанки, що провіщають погожий день у рідному краї.

Висновок

Шановний читачу, от і дійшов ти до останньої сторінки книги. І ми раді, що ти ознайомився з історією села і господарства, відомих не тільки на Гуляйпільлі, а й далеко за межами області.

У чудовому степовому краї живуть прекрасні працьовиті люди, у них непрості долі, але ти про них дізнався завдяки ідеї директора ТОВ «Батьківщина» Віктора Миколайовича Савовського, яку автори втілили у пропоновану книгу. Тому хочеться подякувати йому, істинному патріоту рідної землі, за турботу про односельців і пам'ять про тих, хто чесно і самовіддано трудився на полях і фермах, незважаючи на вихори історії.

Шановні малинівці, сучасники і прийдешні, пам'ятайте, що рідне село, – то надійна колиска для старту у велике і прекрасне життя, яке для когось починається, а для когось закінчується за крайньою хатою вашого села, бо йому і тут вистачає неба над головою.

Щиро дякуємо Вікторові Миколайовичу Савовському за підтримку і допомогу у виданні «Малинівських світанків».

Нехай усім нам щастить, дорогі країни!

*З повагою,
автори*

Використана література

1. Матеріали Запорізького обласного державного архіву. – Ф. Р-1166. – Оп. 1. – Спр. 69. – Арк. 1-5.
2. Список населених мест Александровского уезда.
3. Історія міст і сіл Української РСР. Запорізька область. – К., 1970. – С. 296.
4. Савур-Могила. Легенди та перекази Нижньої Наддніпряни / Упорядник і автор приміток В. Чабаненко. – К.: Дніпро, 1990. – С. 229.
5. І. Кушніренко, В. Жилінський. Фольклор Гуляйпільщини (Запорізька область). – Дніпропетровськ: Пороги, 2002. – С. 83.
6. Бюлетень 11-го Запорізького губернського з'їзду КНС. – Запоріжжя, 1921.
7. Газета «Красное Запорожье». – 6 вересня 1925 р.
8. Гуляйпільська районна газета «Сталінським шляхом». – 1941 р. – 7 квітня; 1946 р. – 1 травня, 7 листопада, 21 грудня; 1947 р. – 4 грудня; 1950 р. – 27 квітня.
9. Гуляйпільська районна газета «До комунізму», «Зоря комунізму», «Голос Гуляйпільця». – 1957–2003 роки.
10. Особистий архів краєзнавця В. І. Жилінського.
11. Статистичні дані, взяті у ТОВ «Батьківщина» Гуляйпільсько-го району, за 2000–2003 роки.

Зміст

Замість передмови	3
Корені походження	4
На рейки колгоспного будівництва	9
Розкуркулення і репресії	12
Хроніка	15
Напередодні і в роки війни	20
Відбудова	24
«Вісті з Новоселівки»	44
Колгосп «Батьківщина»	48
Красивішає село, багатшає колгосп	67
Спецгосп із вирощування нетелей	76
Тимчасові невдачі	88
За працю й нагороди	90
Справи хліборобські	92
Стабільність	95
Ветерани	99
На марші. Плоди реформування	115
На основі приватної власності	127
Рейтинг – дзеркало господарювання	132
Не хлібом єдиним	136
Вони – гордість села	142
Малинівські крила	179
Висновок	189
Використана література	190

Літературно-художнє видання
Іван Кирилович Кушніренко
Володимир Ілліч Жилінський

МАЛИНІВСЬКІ СВІТАНКИ

Сторінки історії села Малинівки
і ТОВ «Батьківщина» Гуляйпільського району
Запорізької області

Художній редактор	І. В. Князєв
Технічний редактор	Л. А. Лазутіна
Художник	А. П. Кондаков
Коректори	О. І. Федоренко, М. С. Васьків
Комп'ютерний набір	О. Лутаєва
Фото	В. М. Лютого

Підписано до друку 19.11.2004. Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Antiqua. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 12,0+0,63 вкл.
Ум. фарбовідб. 12,5+2,31 вкл. Обл.-вид арк. 10,86.
Наклад 500 прим. Зам. № 649/015.

Видавництво «Дике Поле».
Україна, 69063, м. Запоріжжя, вул. Чекістів, 31-А.
Тел.: (0612) 13-75-95; 13-75-05.
Вид. ліц. 33 № 004 від 23.08.2001.

Якість друку відповідає наданим діапозитивам.

Віддруковано з готових діапозитивів у ТОВ «Навчальний друк».
Україна, 61001, м. Харків, вул. Державінська, 38.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ХК № 58 від 10.06.2002 р.

Инженерное

Пологи